

**ÖĞRENME AMAÇLI YAZMA ETKİNLİKLERİNİN
ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARILARINA
ETKİSİ**

Yıldız UÇAR

Yüksek Lisans Tezi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

2019

Erzurum

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**ÖĞRENME AMAÇLI YAZMA ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK
BAŞARILARINA ETKİSİ**

(The Effect of Writing Activities for Learning Purpose on Students' Academic Achievements)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yıldız UÇAR

Danışman: Prof. Dr. İbrahim Fevzi ŞAHİN

Erzurum
Temmuz, 2019

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Yıldız UÇAR tarafından hazırlanan “Öğrenme Amaçlı Yazma Etkinliklerinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi” başlıklı çalışması 01 / 07 / 2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türkçe Ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Dr.Öğr.Üyesi Alpaslan AY
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

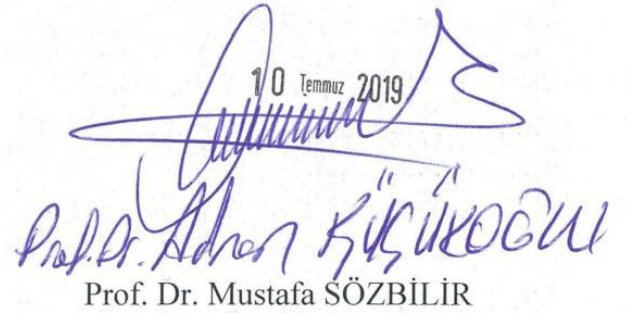
Danışman: Prof.Dr. İbrahim Fevzi ŞAHİN
Atatürk Üniversitesi

Jüri Üyesi: Dr.Öğr.Üyesi Elif MERAL
Atatürk Üniversitesi

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

10 Temmuz 2019

Prof. Dr. Mustafa SÖZBİLİR

Enstitü Müdürü ✓-

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Öğrenme Amaçlı Yazma Etkinliklerinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

01. / 03 / 2019

Yıldız UÇAR

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun / ... / tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun / ... / tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Çalışmamın her aşamasında desteğini benden esirgemeyen, öğrencisi olduğum ilk günden beri bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, danışmanlığımı üstlenip beni onurlandıran kıymetli hocam Prof. Dr. İbrahim Fevzi Şahin'e teşekkürü borç bilir şükranlarımı sunarım.

Tez çalışmam boyunca değerli görüş ve düşüncelerinden faydalandığım eksik noktalarımı görmemde ve bunları tamamlamam da bana yardımcı olan, desteğini her daim benden esirgemeyen azmi, çalışma disiplini ve başarılarıyla kendisine hayranlık duyduğum Dr. Öğr. Üyesi Elif Meral'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Yıldız UÇAR

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ ÖĞRENME AMAÇLI YAZMA ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ

Yıldız UÇAR

Temmuz 2019, 99 Sayfa

Amaç: Bu araştırmada Öğrenme Amaçlı Yazma etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarısına etkisinin belirlenmesi ve Öğrenme Amaçlı Yazma etkinlikleri ile yürütülen ders sürecinin öğrenci görüşleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada nicel araştırma yaklaşımlarından yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Gaziantep ilinde bir ortaokulun iki farklı şubesinde öğrenim gören toplam 64 (DG=32, KG=32) beşinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrencilerin akademik başarılarını belirlemek için Kültür ve Miras Ünitesi Akademik Başarı Testi (KMABT), ÖAY etkinlikleri ve yapılan uygulamalar ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda KMABT’ den elde edilen verilerin analizinde Bağımsız Gruplar T-testi, yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, akademik başarı açısından deney ve kontrol gruplarının ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı, son test puanları arasında ise anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin ÖAY etkinliklerinin uygulanmasına yönelik genel anlamda benzer görüşlere sahip oldukları görülmüştür.

Sonuç: Araştırma sonucunda, ÖAY etkinlikleri, mevcut programa göre öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu ve öğrencilerin etkinliklere ilişkin görüşlerinin olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: sosyal bilgiler, öğrenme amaçlı yazma, kültür ve miras

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

THE EFFECT OF WRITING ACTIVITIES FOR LEARNING PURPOSE ON STUDENTS' ACADEMIC ACHIEVEMENTS

Yıldız UÇAR

July 2019, 99 Pages

Purpose: In this study, it is aimed to determine the effect of Learning Purpose Writing activities on students' academic success and to examine the course process which is carried out with Learning Purpose Writing activities in terms of student opinions.

Method: In the research, quasi-experimental design, one of the quantitative research approaches, was used. The research group consisted of 64 (DG=32, KG=32) fifth grade students studying in two different branches of a secondary school in Gaziantep. In order to determine the academic achievements of the students as data collection tool, the Cultural and Heritage Unit Academic Achievement Test (CHAAT), WLP activities, and to determine their views on the implementations, semi-structured interview form were used. As a result of the research, Independent Groups T-test was used for the analysis of the data obtained from CHAAT and content analysis was used for the analysis of the data obtained from the semi-structured interview form.

Findings: According to the findings of the research, there was no significant difference between the pre-test scores of the experimental and control groups in terms of academic achievement, but there was a significant difference between the post -test scores. In addition, it was seen that the students had similar opinions about the implementation of WLP activities in general.

Conclusion: As a result of the research, it was determined that the WLP activities had a positive effect on the academic achievement of the students according to the current program and the students' views on the activities were positive.

Keywords: social studies, writing for learning purpose, culture and heritage

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	iv
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	i
TEŞEKKÜR	ii
ÖZ.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar DİZİNİ.....	viii
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ.....	x
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Problem Durumu	1
Araştırmanın Amacı.....	3
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi.....	3
Varsayımlar.....	3
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
Terimler ve Tanımlar	4
İKİNCİ BÖLÜM	5
Kuramsal Çerçeve ile İlgili Araştırmalar.....	5
Sosyal Bilgiler	5
Yapılandırmacı Eğitim Yaklaşımı	5
Yapılandırmacılık.	5
Yapılandırmacı ve geleneksel yaklaşımın farkları.	7
Yapılandırmacı yaklaşımın temel ilkeleri.....	8
Yapılandırmacı yaklaşımın temel özellikleri.	9
Yapılandırmacı öğrenmede öğretmenin rolü.	10
Yapılandırmacı Öğrenmede Öğrencinin Rolü	11
Sosyal bilgiler derslerinde yapılandırmacı yaklaşımın önemi.	11
Öğrenme Amaçlı Yazma	13
Yazma	13

Konuşma ve yazma arasındaki farklar	13
Öğrenme amaçlı yazma.	14
Yazma becerilerini geliştirebilecek metin türleri.....	20
Derslerde kullanılabilecek öğrenme amaçlı yazma etkinlikleri	21
Sosyal bilgiler dersi öğretim programında öğrenme amaçlı yazma etkinliklerinin önemi.	22
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	26
Yöntem	26
Araştırmanın Deseni	26
Çalışma Grubu	27
Veri Toplama Araçları	27
Kültür ve miras ünitesi akademik başarı testi	27
Yarı yapılandırılmış görüşme formu.	30
Veri Toplama Araçlarının Geçerlik ve Güvenirliği	30
Uygulama.....	30
Deney grubu uygulama süreci.	31
Kontrol grubu uygulama süreci.	32
Veri Analizi	32
Araştırmacının Rolü.....	32
Geçerlik ve Güvenirlik	33
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	34
Bulgular	34
ÖAY Etkinliklerinin Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	34
KMABT’ nin ön test uygulamalarından elde edilen bulgular.	34
KMABT’ nin son test uygulamalarından elde edilen bulgular.....	35
Öğrenme amaçlı Yazma Etkinliklerine Yönelik Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular	37
Öğrencilerin ÖAY etkinlikleri uygulamalarının oluşturduğu farklılıklara yönelik görüşleri.....	37
Öğrencilerin ÖAY etkinliklerinin kullanılmasını istedikleri derslere ve bunun nedenlerine yönelik görüşleri.	38

Öğrencilerin ÖAY etkinliklerine dayalı yürütülen derslerde en çok sevdiği/ zorlandığı etkinlikler ve bunun nedenlerine ilişkin görüşleri.....	39
Öğrencilerin ÖAY etkinliklerine dayalı yürütülen ders sürecinin sosyal bilgiler dersine yönelik ilgi ve tutumlarına etkisi ile ilgili görüşleri.....	40
Öğrencilerin ÖAY etkinliklerine dayalı yürütülen ders sürecinin başarılarına etkisine ilişkin görüşleri.	41
BEŞİNCİ BÖLÜM	42
Tartışma ve Sonuç	42
Tartışma	42
ÖAY etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisi	42
ÖAY etkinliklerine yönelik öğrencilerin görüşleri.....	43
Sonuç	44
Öneriler.....	44
KAYNAKÇA	46
EKLER	51
Ek-1. Kültür Ve Miras Ünitesi Akademik Başarı Testi.....	51
Ek- 2. Kültür Ve Miras Ünitesi Etkinlik Yönergeleri.....	55
Ek- 3. Kültür Ve Miras Ünitesi Etkinlik Örnekleri	58
Ek- 4. Konulara Yönelik Planlanan Haftalık Öğrenci Etkinlik Çalışma Yaprakları	68
Ek- 5. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	84
Ek- 6. Kültür Ve Miras Ünitesi Akademik Başarı Testi’ nden Elde Edilen Verilerinin Normallik Testi Analiz Sonuçları.....	85
EK-7. İlgili Literatürde ÖAY ile İlgili Yapılan Çalışmalar ve Elde Edilen Sonuçlar ..	89
Ek- 8. Uygulamaya İlişkin İzin Yazısı	96
ÖZGEÇMİŞ.....	99

TABLÖLAR DİZİNİ

<i>Tablo 1. Öğrenme Amaçlı Yazma Modeli.....</i>	<i>18</i>
<i>Tablo 2. İlgili Literatürde ÖAY ile İlgili Yapılan Çalışmalar ve Elde Edilen Sonuçlar</i>	<i>23</i>
<i>Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubu Öğrenci Bilgileri.....</i>	<i>27</i>
<i>Tablo 4. Akademik Başarı Testinde Yer Alan Soruların Kazanımlara Göre Dağılımı</i>	<i>28</i>
<i>Tablo 5. Akademik Başarı Testine Ait Madde Analizi Sonuçları</i>	<i>28</i>
<i>Tablo 6. Kültür ve Miras Ünitesi Genel Uygulama Planı</i>	<i>31</i>
<i>Tablo 7. Kültür ve Miras Ünitesi Haftalık Ders Planı</i>	<i>31</i>
<i>Tablo 8. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği için Yapılan Çalışmalar</i>	<i>33</i>
<i>Tablo 9. KMABT'den Elde Edilen Ön Test Verilerinin Kolmogorov Smirnov Normallik Analizi Sonuçları</i>	<i>34</i>
<i>Tablo 10. KMABT' nin Ön Test Verilerinden Elde Edilen Puanların Tanımlayıcı İstatistikleri</i>	<i>35</i>
<i>Tablo 11. KMABT' nin Ön Test Verilerinden Elde Edilen Puanların Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları.....</i>	<i>35</i>
<i>Tablo 12. KMABT' nin Son Test Verilerinden Elde Edilen Puanların Kolmogorov Smirnov Normallik Testi Sonuçları.....</i>	<i>36</i>
<i>Tablo 13. KMABT' nin Son Test Verilerinden Elde Edilen Puanların Tanımlayıcı İstatistikleri</i>	<i>36</i>
<i>Tablo 14. KMABT' nin Son Test Verilerinden Elde Edilen Puanların Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları.....</i>	<i>36</i>
<i>Tablo 15. Öğrencilerin ÖAY Etkinliklerinin Oluşturduğu Farklılıklara Yönelik Görüşleri</i>	<i>37</i>
<i>Tablo 16. Öğrencilerin ÖAY Etkinliklerinin Kullanılmasını İstedikleri Derslere ve Bunun Nedenlerine Yönelik Görüşleri</i>	<i>38</i>

<i>Tablo 17. Öğrencilerin ÖAY Etkinlikleri İle Yürütülen Derslerde Sevdiği veya Sevmediği Etkinliklere Yönelik Görüşleri.....</i>	<i>39</i>
<i>Tablo 18. Öğrencilerin ÖAY Etkinlikleri Dayalı Yürütülen Ders Sürecinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik İlgi ve Tutumlarına Etkisi ile İlgili Görüşleri.....</i>	<i>40</i>
<i>Tablo 19. Öğrencilerin ÖAY Etkinliklerine Dayalı Yürütülen Ders Sürecinin Sosyal Bilgiler Ders Başarısına Etkisi ile İlgili Görüşleri.....</i>	<i>41</i>

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

SPSS: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi

TestAN: Test ve Madde Analiz Programı

NCSS: ABD Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi

DPY: Devlet Parasız Yatılı ve Bursluluk Sınavı

ÖAY: Öğrenme Amaçlı Yazma

KMABT: Kültür ve Miras Ünitesi Akademik Başarı Testi

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Problem Durumu

Bireyleri belirli hedefler doğrultusunda yetiştirme süreci olarak tanımlanan eğitim; bu süreçten geçen kişileri kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla farklılaştırır. Eğitim sürecinde formal eğitim büyük bir öneme sahip olsa da eğitim informal yollarla da gerçekleşmektedir (Fidan, 2012). Toplumu oluşturan bireylerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli bilgi birikiminin artmasına bağlı olarak bilginin çeşitlendiği ve uzmanlaşmanın da önem kazandığı bilinmektedir. Buna paralel olarak bireylere verilecek eğitim hizmetinin kapsamı da genişletilmiş ve bu hizmetin alanında uzman kişiler tarafından verilmesini gerekli kılmıştır. Buna bağlı olarak da eğitim faaliyetlerinin düzenli ve planlı olarak yürütüldüğü kurumlar hayatımıza girmiştir (Onur & Şanal, 2016).

Bilgi birikiminin artması ve teknolojinin gelişmesiyle eğitimde hızlı bir değişim ve gelişim yaşanmıştır. Yaşanan bu gelişim eğitimcileri ve araştırmacıları eğitim programlarının geliştirilmesi üzerine yoğunlaştırmıştır (Uzoğlu, 2010). Bireylerin yaşama hazırlanmasına ve sosyalleşmesine önemli bir katkı sağlayan sosyal bilgiler dersi son yıllarda yaşanan gelişmelere ve değişimlere bağlı olarak çağdaş anlayışla yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenlenmede yapılandırmacı eğitim yaklaşımı dikkate alınmıştır (Tural, 2015).

Sosyal bilgilerde yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak öğrenci merkezli ve öğrencileri üst düzey düşünmeye sevk eden yöntem ve teknikler önem kazanmıştır. (MEB, 2005). Çağdaş anlayışa uygun yaklaşımlardan biri de “Öğrenme Amaçlı Yazma Etkinlikleridir”.

Öğrencilerin yazma becerileri geliştikçe, edindikleri bilgileri uygulamaları kolaylaşır. Ayrıca öğrenciler, yazma becerilerini geliştirdikçe düşünme becerilerini kontrol eder, zihinlerini aktif tutup ve öğrenme sürecini daha etkili ve anlamlı duruma getirirler. Yazma becerisi akademik anlamda başarıyı artıran ve bireylerin yaşamları boyunca kullanacakları önemli bir beceri olarak kabul edilir (Belet,2005).

Son yıllarda yapılan çalışmalarda yazma ve öğrenme arasında sıkı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle sadece Türkçe derslerinde değil farklı disiplinlerde de yazma becerisinin kullanılması önem arz etmektedir. Okul hayatı boyunca öğrenciler zamanlarının

büyük bir bölümünü yazmaya harcayarak; defterlerinde, kitaplarında ve dosya kâğıtlarında binlerce kelimeyi kayıt altına alırlar. Öğrenciler yazarak öğrendiklerini daha kapsamlı bir biçimde düşünme imkânı bulurlar ve böylece kusurlarını daha iyi görürler (Kiriş,2009).

ÖAY etkinliklerine derslerde yer verilmesi öğrencilerin öğrenmelerine pozitif bir katkı sağlarken, onların yorumlama, düşünme ve yaratıcılığını geliştirmekte ve kendilerini ifade etme becerilerine yardımcı olmaktadır (Biber,2013).

Sosyal Bilgiler Öğretim programında, öğrencilere edindirilmesi hedeflenen yirmi altı beceri vardır. ÖAY etkinlikleri bu becerilerin edindirilmesinde önemli ve başarılı bir öğrenme vasıtasıdır. Bilhassa keşfetme, sorgulayarak akıl yürütme, empati, etkileşim, dayanışma, sorumluluk alma, sorun çözme, toplumsal katılım, yaratıcı ve modern düşünme ve Türkçeyi düzgün, nitelikli ve başarılı kullanma gibi özelliklerin edindirilip yetkinleştirilmesinde ÖAY etkinliklerinden faydalanılabilir (Ay, 2018).

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda, kavram öğretimi kritik bir yerdedir. Program, kavram öğretimine yönelik çeşitli ve özgün anlayışların göz önünde bulundurulmasının önemini altını çizmektedir. ÖAY etkinlikleri de kavram öğretimine yönelik uygulanan başarılı ve verimli bir metottur. Bilhassa kavram karmaşıklığı ve hatlarının düzeltilmesinde aktif bir süreç olarak faydalanılabilir (Ay, 2018).

Değerler eğitimi, programın bir diğer temel bileşenidir. Programda, öğrenilmesi istenen on sekiz değer vardır. ÖAY etkinliklerinden değerlerin edindirilmesinde yararlanılabilir. Söz gelimi kazandırılması amaçlanan değerler, ÖAY süreçleriyle çeşitlendirilmiş sınıf koşullarında verilebilir. Öğrencilere tatbik edilecek mektup, şiir, öykü ve günce vb. yazma etkinlikleriyle, kazandırılması hedeflenen değerler verilebilir. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda öğrencilere verilmesi hedeflenen becerilerden biri de “Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma” dır. ÖAY etkinlikleriyle beraber öğrencilerde üslup ve gramer kaidelerini kullanma becerilerinin de olgunlaşması istenmektedir. Yazma etkinliklerini uygulayan öğrenci, gramer kaidelerini öteki öğrencilere nazaran daha çok uygulamaktadır. Bu bakımdan revize edilen programdaki bu beceri, ancak ÖAY etkinlikleriyle verilebilir (Ay, 2018).

Literatüre bakıldığında ise özellikle fen ve teknoloji dersinde ÖAY etkinliklerinin kullanımı ile ilgili birçok çalışmaya rastlanmış fakat sosyal bilgiler dersinde ÖAY etkinliklerinin kullanılmasının akademik başarıya etkisini araştırmaya yönelik pek fazla çalışmaya rastlanılmamıştır (Karaçağıl, 2014) .

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada Öğrenme Amaçlı Yazma etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarısına etkisinin belirlenmesi ve Öğrenme Amaçlı Yazma etkinlikleri ile yürütülen ders sürecinin öğrenci görüşleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. ÖAY etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerinde anlamlı bir etkisi var mıdır?
2. Öğrencilerin ÖAY etkinliklerine yönelik görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Yaşanan teknolojik ve bilimsel gelişmelere bağlı olarak artan bilginin tamamını öğrencilere aktarma imkânı olmadığından öğrencilerin bilgiye ulaşmaları ve bilgiyi kullanmaları sağlanmalıdır. Öğretmen bu konuda öğrenme destekçisi olarak öğrencilere yol göstermelidir. Öğrenme ve öğretme süreci öğrencileri öğrenmede sorumluluk almaya ve bilginin öğrenci tarafından yapılandırılmasına uygun olarak planlanmalıdır. Sosyal bilgiler öğretim programının uygulanmasında öğrencilerin öğrenme-öğretme sürecine etkin bir şekilde katılmalarını sağlayacak yöntem ve tekniklerden yararlanılmalıdır. Programda kazandırılması hedeflenen becerilerden birisi de yazma becerisidir. ÖAY etkinlikleri öğrencilerin etkili iletişim kurmasına, yaratıcı ve eleştirel düşünmelerine, problem çözme yeteneklerine katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle; ÖAY etkinliklerinin beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde “*Kültür Ve Miras*” ünitesi konularında öğrencilerin akademik başarılarına etkisini belirlemeye yönelik yapılan bir araştırmaya rastlanmaması açısından önemli olduğu ve bu yönleriyle de alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca ÖAY uygulamalarının Sosyal bilgiler dersinde aktif olarak kullanılmadığı düşünüldüğünde bu çalışmanın sosyal bilgiler öğretmenlerine ve bu alanla ilgilenen araştırmacılara rehberlik edeceği düşünülmektedir.

Varsayımlar

1. Araştırmanın ders saatleri içerisinde yürütüleceği
2. Uygulama aşamasında kontrol altına alınamayan değişkenlerin deney ve kontrol gruplarını eşit düzeyde etkileyeceğini
3. Uygulamanın yapılan plan çerçevesinde zamanına uygun bir şekilde gerçekleştirildiği varsayılacaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Gaziantep iline bağlı bir ortaokulda öğrenim gören öğrenciler ile,
2. Araştırma, Milli Eğitim Bakanlığı beşinci sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan *Kültür ve Miras* ünitesi ile,
3. Araştırma verileri, araştırmada kullanılan veri toplama araçları ile sınırlıdır.

Terimler ve Tanımlar

Sosyal Bilgiler: “Bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir” (MEB, 2006).

Yapılandırmacılık: Bilginin öğrenen tarafından yapılandırılmasıdır (Özden , 2005). “Öğrenen yeni bir bilgi ile karşılaştığında, dünyayı tanımlama ve açıklama için önceden oluşturduğu kuralları kullanır ya da algıladığı bilgiyi daha iyi açıklamak için yeni kurallar oluşturur” (Brooks & Brooks, 1999).

Öğrenme Amaçlı Yazma: Konuların veya konuyla ilgili herhangi bir kavramın yazma etkinlikleri kullanılarak kavratılmasıdır (Duymaz, 2011).

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ile İlgili Araştırmalar

Sosyal Bilgiler

“Bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir.” (MEB, 2006). Sosyal bilgiler eğitiminde uluslararası çalışmalar yapan NCSS (ABD Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi) sosyal bilgileri şöyle tanımlamıştır: Sosyal bilgiler topluma yurttaşlık yeterliliklerini kazandırmak amacıyla tarih, antropoloji, arkeoloji, coğrafya, felsefe, siyaset bilimi, ekonomi, din, sosyoloji, psikoloji gibi bilimlere çok disiplinli bir yaklaşımla bütünleştiren bir çalışma alanıdır (NCSS, 1994).

Yapılandırmacı Eğitim Yaklaşımı

Yapılandırmacılık.

Enformasyonun tanımını, nasıl oluştuğunu ve nereden geldiğini açıklama çabasında olan yapılandırmacılık mantalitesi “bilgi yalnız algıdır” diyen Sokrates’e dayanır (Yanpar, 2009).

Bilgiyi kullanmak terimsel manada, ilk kez on sekizinci asra uzanmakla beraber, daha ziyade yirminci asrın sonlarında eğitim programlarında dikkat çekmeye başlamıştır (Arslan, 2007).

Çağdaş eğitim modelleri içinde en fazla kabul gören Yapılandırmacı Yaklaşım, İngilizcede “Constructivism” diye geçer. Türkçeye adapte edilmiş şekliyse “Yapıcılık, Yapılandırmacılık, Yapısalcılık, Yapılandırmacı Yaklaşım, Oluşturmacılık,” gibi çeşitli sözcüklerle isimlendirilmektedir (Tural, 2011). “Constructivism” sözlükte “İnşa, yapılandırmak, kurmak, yeniden anlamlandırmak” vb. sözcükleri karşılamaktadır (Tural, 2011).

Bu kavramın bugünkü eğitimcilerimiz tarafından özgün tarifleri yapılmıştır. Bu tanımlardan kimilerine bakıldığında Yapılandırmacılık, enformasyonun öğrenci tarafından yapılandırılmasıdır (Özden , 2005).

Öğrencilerin bilgiyi ne şekilde öğrendikleriyle ilgili bir teori biçiminde ortaya çıkıp ilerleyen yapılandırmacı yaklaşım zaman geçtikçe öğrencilerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarıyla ilgili bir felsefe şekline dönüşmüştür. Yapılandırmacılıkta önemli olan bilginin yinelenmesi değil, aktarılması ve tekrar kurulmasıdır (Kurtde Fidan, 2010). Yapılandırmacılığın başlıca mantalitesi, öğrencilerin yaşam kesiti ve tecrübelerinin imbiğinden geçen bilgilerin yenileriyle kıyaslanarak yeniden kurulması ve öğrencinin bilgiyi edinmesi sürecidir. Bilginin tekrar kurulması aşamasında öğrenciler, son edinilen bilgileri öncekileriyle kıyaslayarak, sebep-sonuç ilişkisi kurarak, farklı fikirleri sentezleyerek bilgileri edinip ve öğrenmektedir (Tural, 2011). Yapılandırmacılık mevcut genel kanının tersine bir öğretim metodu değil, öğrenme terimini irdeleyen bir eğitim yaklaşımıdır (Tural, 2011)

Yapılandırmacılık; bilginin dış evrende öğrencilerden bağımsız var olmadığını, sade bilgi olarak transfer edilmediğini, tersine öğrencilerin öğrenme sürecinde etkin biçimde bulunup bilişsel aktiviteleriyle yapılandırıldığını öne süren düşünsel özellikli bir eğitim felsefesidir. Bu açıdan öteki model yaklaşımlardan farklıdır (Deryakulu, 2000).

Bu felsefe, uzmanlarca keşfederek, anlamlandırarak, bilgiyi yeniden yapılandırarak öğrenme; yaratıcı akıl yürütme ve sorun çözme vb. temel becerilerle ilgili olan süreçleri içerir. Yapılandırmacılık aslında, öğrencilerin ne öğrendiği değil ne şekilde öğrendiğini irdelemekte ve bilginin normal sürecini araştırmaktadır. Bu bakımdan öğrenciler son kazandıkları bilgileri önceki bilgileriyle sentezlemekte ve geçmiş - bugün - gelecek bağlamında bilgidan etkili ve sürekli yararlanabilmektedir (Tural, 2011). Yapılandırmacılığa göre üç şey önemlidir (Tural, 2011):

1. Bilgiyi bulmaya çalışma, bulma, değerlendirme, tahlil etme,
2. Bilgiyi ve bilgiyi yeniden kurma sürecini çok yönlü ve bol içerikli duruma getirme,
3. Yaşam kesiti ve tecrübeleri, yenileriyle bütüncül olarak değerlendirip sentezleme.

Yapılandırmacılığın bazı özellikleri ise şunlardır (Tural, 2011) :

1. Eğitim-öğretim sırasında öğretmeyi değil, öğrenmeyi önemser.
2. Öğrencilerin şahsi gayret ve arzularını göz önünde bulundurup onları araştırmaya teşvik eder.
3. Öğrencilerin ayırt edici özelliklerini, renklilik sayar ve destekler.
4. Öğrencilerin mesuliyet taşıyabilen bireyler olmasını temel alır.
5. Öğrenme sürecini etkin ve dönüştüren bir sistem kabul eder.
6. Öğrencileri, araştırmaya, keşfetmeye, anlamlandırmaya iterek destekler.

Bugün, yeryüzündeki problemleri halletmek için alternatif yollar bulabilmek amacıyla eğitim almış bireylere gereksinim vardır. Geleneksel eğitim teorilerinin problemleri çözecek bireyler yetiştirmekte etkisiz olduğuna şahit olunmuş, bu noktada kökeni eski bilgi birikimlerine dayanan fakat bugünün bilgileri üstüne kurulan “Yapılandırımcılık” oluşmuştur (Sağlam, 2014).

Yapılandırımcılık, öğrenme sırasında öğrenenlerin etkin, öğretmenlerinse kılavuz veya idareci olması gerektiğini savunur (Dilaver & Akyürek Tay, 2015). Yapılandırımcılık, sözlükteki anlamıyla bireylerin nasıl öğrendiğini gösteren bir yaklaşımdır. Ayrıca öğrencinin bilgiyi eski bilgileriyle ilişkilendirip kendi kendine etkin biçimde yapılandırmasıdır (Ocak & Çınar, 2010).

Yapılandırımcılık anlayışı, öğrenenlerin sürece dahil olarak bilgilerini oluşturmaları ve ön bilgilerine göre bilgiyi yeniden bir araya getirmesi inancı üzerine yeniden temellenmiş bir anlayış olarak da ifade edilmektedir (Yanpar, 2009).

Yapılandırımcı Yaklaşım, “yapılanmacılık” ya da “bilgiyi yapılandırma”dır. Yapılandırımcı Yaklaşım, öğretimle ilgili bir kuram değildir; bilme ve öğrenmeyle ilgili bir teoridir. Ayrıca öğrencilerin bilgiyi nasıl öğrendiği doğrultusunda bir kuram olarak gelişmiş, giderek öğrencilerin bilgiyi nasıl oluşturdıklarına yönelik bir kurama dönüşmüştür (Demirel, 2012).

Yapılandırımcı ve geleneksel yaklaşımın farkları.

Öğrenme terimi daha ziyade bugün son derece üzerinde akıl yürütülen ve pek çok çalışma yapılan bir konudur. Öğrenmeye yönelik başlıca sorular, öğrenmenin ne şekilde gerçekleştiği ve hangi aşmaların neticesinde meydana geldiğidir. Bu sorular nedeniyle son zamanlarda en fazla yapılandırımcılık ile klasik yaklaşım kıyaslanıp değerlendirilmekte ve öğrenmeye yönelik bu sorulara yanıt aranmaktadır (Tural, 2011).

Klasik anlayış açısından öğrenci, dış evrendeki kalıp bilgiyi, öğretmen vasıtasıyla eleştirip irdelemeden, akıl yürütmeden benimser. Fakat yapılandırımcılıkta öğrencinin; “öğrenen birey” olduğu vurgulanmaktadır. Yapılandırımcılıkta öğrenci öğrenme-öğretme döngüsünün başlıca yapı taşı kabul edilmektedir. Dolayısıyla öğrenci, bugün istenen insan figür, donanım ve işleviyle uyumlu olan; araştırıp sorgularken sosyal çevresine tenkit ederek bakan ve son edinilen bilgileri keşif arzu ve ilgisini içinde taşıyan bireydir (Tural, 2011).

Yapılandırımcılıkta dersler; alışlagelenden (geleneksel) farklı olarak, öğrenen ve öğrenenlerin imgelemleri yön ve merkezinde bol içerikli, renkli, değişime açık ve müsamahalı bir sistem içindedir (Özdemir & Kiroğlu, 2011).

Klasik/geleneksel anlayışta ezberi temel alan değişmez, klişe bilginin transferi öndeyken yapılandırmacılıkta bilgi; öğrencinin yaşamışlık ve tecrübelerinin süzgecinden geçirilerek tekrar değerlendirilip anlam kazanır. Böylece bilgi kavranır (Tural, 2011).

Geleneksel Yaklaşımda mevcut ders planı temel alınır. Oysa Yapılandırmacı Yaklaşımda mevcut program; değişime açık ve kapsamına pek çok aktivite, model ve programların dâhil olabilmesine elverişli planlanmaktadır. Geleneksel yaklaşımda “öğreten”, yapılandırmacı yaklaşımdaysa “öğrenen ve keşfeden” temeldir (Tural, 2011).

Geleneksel Yaklaşım’da öğretim sonucunda tek tip fertlerin kazanılması düşüncesi egemendir. Oysa yapılandırmacılıkta fertlerin deneyim ve hazır bulunuşlukları önemsenmekte ve bu farklı yönleriyle bir araya gelen fertlerin şahsi ve toplumsal yetkinleşmeleri değerlendirilmektedir (Tural, 2011).

Klasik yaklaşımda öğrenme-öğretme sürecinin bütün mesuliyeti öğretmenlerdedir. Yapılandırmacılıkta ise süreçten öğrenci sorumludur (Tural, 2011).

Yukarıdaki bilgiler ışığında yapılandırmacılığın çağdaş eğitim felsefesiyle uyduğu görülmektedir.

Geleneksel yaklaşım ile yapılandırmacı yaklaşım arasındaki temel farkları ise aşağıdaki gibi özetleyebiliriz (Özden, 2014):

- Geleneksel yaklaşımda bilgi, bireyin haricinde mevcuttur ve öğretmence öğrenciye transfer edilir. Yapılandırmacı yaklaşımda ise bilgi, öğrenen bireye bağımlıdır; öğrenci yaşamışlık ve tecrübeleri yardımıyla son edindiği bilgileri anlamlandırır ve tekrar kurar.
- Geleneksel yaklaşımda öğrenme; öğretmenin konuyu bilmesi ve iletme/transfer yeteneğine bağlıdır. Öğrenci de kendisine öğretilen salt bilgiye sahiptir. Yapılandırmacı yaklaşımda ise öğrenci; yapıp, yaşayıp ön bilgilerden faydalanıp son bilgileri eleştirerek anlamlandırır.
- Geleneksel yaklaşımda öğrenmenin tesirli ve devamlı olabilmesi, bilginin öğrenenlerce tekrarıyla mümkündür. Yapılandırmacı yaklaşımdaysa öğrenmenin tesirli ve devamlı olabilmesi, öğrenen bireyin bilgiyi anlamlandırıp önceki ve son bilgileri sentezlemesiyle mümkündür.

Yapılandırmacı yaklaşımın temel ilkeleri.

Öğrenme konseptine özgün bir tarz getiren yapılandırmacılık, genel özellikleriyle birçok prensibi temel alır (Tural, 2011):

- Yapılandırmacılığı temel alan öğrenme; etkin ve dönüştürücü bir süreçtir.
- Öğrenciler, öğrenme etkinlikleri kapsamında ne şekilde akıl yürüttükleri ve daha iyi öğrenebildiklerini kavrar.
- Bilgiyi yapılandırıp tekrar anlamlandırma sürecinde bilişsel etkinlikler önemlidir.
- Öğrenme sırasında, iletişim etkinlikleri (öğrenme kavramı ve dil) iç içedir.
- Öğrenme, bireylerce hem şahsi yetkinleşme hem toplumsal münasebetlerin yetkinleştirildiği bir süreçtir.
- Öğrenme, ferdin bütün hayatı süresince karşılaştığı yaşanmışlık ve edindiği tecrübeleriyle biçimlenen bağlamsal ve interaktif bir süreçtir.
- Öğrenme belli bir zaman sonra şekillenen, öğrenme isteği ve alakayla beslenir.
- Öğrencilerin, güdülenme seviyelerinin yükseltilmesi mühim ve kritiktir.
- Öğrenme; subjektif süreçlerle şekillendirilen, şahsi bir süreçtir.
- Öğrenme, bilgiye ve özgün şeyler öğrenmeye karşı hissedilen gereksinim ve meraktan kaynaklanan, duygu ve öğrenci merkezli bir yapıya sahip etkin, dönüştürücü ve yaşantısal bir süreçtir.

Yapılandırmacı yaklaşımın temel özellikleri.

“Öğrenme” ye özgün bir fikirle yaklaşan yapılandırmacılık, aslında öğrenme sürecinde, öğretmenin kılavuz olduğu ve öğrenme-öğretme sırasına bütün çalışmaların samimi ve başarıya itecek şekilde desteklendiği bir özellik taşır. Bu şekildeki bir öğrenme sırasında, öğrenciler etkin ve sorumlu biçimde öğrenme ortamında bulunur. Bol içerikli, verimli, renkli ve yeniden kurmacı bir yaklaşımla biçimlendirilen; öğrenme olanaklarına uygun şartların olduğu eğitim ortamlarına, özgün yaşantılardan gelen her bir fert; bu anlayışta benzersiz, özge ve kıymetli görülür. Zira şahsi ayrımlar isabetli yorumlanabilirse, öğrenme olanakları açısından çok yararlı olabilir. Bu süreçte bu kapasite ve yetiyi yapılandırmacı yaklaşım açısından yorumlamak, öğretmenlere düşmektedir (Tural, 2011).

Öğrenci; keşfedilip, her bireyce sübjektif biçimde yeniden kurulup edinilen bilgiyi özgün imgelemeye dayanan imbiklerden geçirip kazanır. Bu esas niteliklerden yola çıkarak Yapılandırmacılığın yapısal özellikleri şu şekilde sıralanır (Tural, 2011):

- Eğitim-öğretim sırasında önemli olan öğretmeden ziyade öğrenmedir.
- Öğrenme koşullarında öğrencilerin çalışma ve gayretleri teşvik edilmelidir.
- Öğrenmenin nitelikli şekilde olması amacıyla öğrencinin söz konusu ünite ve derse yönelik ilgi ve isteği yükseltilmelidir.
- Öğrenen ferdin öğrenmeye karşı merak, yetileri dikkate alınmalıdır.

- Öğrencilerin öğrenme koşullarına getirdikleri hazır bulunuşlukları (deneyim ve yaşantı) göz önüne alınmalıdır,
- Öğrenci, rast geldiği bütün bilgileri sorgulayıp hür biçimde eleştirmelidir.
- Öğrenmede süreç büyüklüğü mühim ve kritiktir.
- Başlıca soru, “öğrencilerin nasıl öğrendikleri” olmalıdır.
- Öğrencilere kapasitelerini kullanma şansı sunacak öğrenme koşulları sağlanmalıdır,
- Öğrencilerin öğrenilecek olan konuyla alakalı kanı ve olumlu/olumsuz peşin hükümleri dikkate alınmalıdır.

Yapılandırmacı öğrenmede öğretmenin rolü.

Yapılandırmacılık açısından öğretmenin görev ve işlevi, öğrencinin bilgiyi geçici olmayan, verimli ve isabetli biçimde öğrenebilmesi amacıyla öğrenme koşullarını elverişli biçime getirip öğrencilerin öğrenme süreçlerine etkin katılımına yardım etme ve ona kılavuzluk ederek öğrenciyi öğrenmeye teşvik etme olmalıdır (Özden, 2014).

Yapılandırmacı yaklaşımı temele alan öğretmen, öğrenme koşullarındaki tek hâkim olan kişi değil, öğrencilerin taze bilgileri kavrayıp öğrenmesinde ve anlamlandırmasında öğrencilere yardım eden, kusur ve noksanlarının farkına vararak bunları halletmelerinde kılavuzluk eden kişidir (Şimşek, 2004).

Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen, mutlak bilgiyi olduğu gibi aktaran bir bilgi dağıtıcısından çok daha fazla biçimde, öğrenciler için rehber, öğrenme sürecini destekleyici ve kolaylaştırıcı, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve sorunlarına duyarlı olan, yardım sever, iş birliğine önem veren ve öğrencilerle birlikte öğrenen bir yapıya sahiptir (Tural, 2011).

Yapılandırmacılık açısından öğretmenin; öğrencilerin öğrenmelerini basitleştirirken ilgi ve isteklerini kamçılayan model öğrenme koşulları oluşturabilmesi ve yaşamın içinden örnek sorunları ayıklayıp öğrenme koşullarına taşıması gerekmektedir. Böylece öğrenenleri öğrenme konusunda bilinçli ve hassas duruma getirecek şanslar sunulmuş olacaktır. Ayrıca örnek problemlerle öğrenenlere çözüm üretebilme kabiliyeti kazandırılacaktır (Tural, 2011).

Yapılandırmacı yaklaşımı içselleştiren öğretmen; öğrenciler arasındaki farkları görerek bunu eğitim koşullarının zenginliği kabul ederken bütün bireylere ortak fayda ve fırsat sunan aktivite ve öğrenme süreçleri oluşturur. Yapılandırmacı yaklaşım açısından bütün bireylerin kıymetli ve mühim olduğu ve kesinlikle kazanılması gerektiği unutulmamalıdır (Tural, 2011).

Yapılandırmacılık açısından öğretmen; “Kuzey Yıldızı misalidir, öğrencinin gideceği yeri belirtmez ancak yolunu bulmasını sağlar” (Ayar, 2006, s. 63) . Neticede yapılandırmacı yaklaşımı benimseyen öğretmen;

- Öğrenenlerin bağımsızlığının ve girişimci yönünün yetkinleştirilmesine yardım eder,
- Öğretime yardım eden örnek gereçler kullanır,
- Öğrencilere kılavuzluk eder,
- Öğrenen bireyleri kıymetli ve önemli görüp özgür öğrenme şartlarını yaratır,
- Öğrencilere eleştiri, sorgulama, araştırma açısından yardım eder,
- Öğrencilerin bütün niteliklerini dikkate alır,
- Öğrencilerin kendilerini kolayca ifade etmelerine imkânlar sunar ve onlara yardımcı olur.

Yapılandırmacı Öğrenmede Öğrencinin Rolü

Yapılandırmacılık, öğrenenlerin etkin olduğu öğrenme koşullarına yardımcı olan bir eğitim anlayışıdır. Kökeninde öğrencilerin “öğrenen bireyler” olduğu ve bilgiyi araştırıp bularak, sorgulayarak, tekrar kurarak edindikleri bir felsefe vardır. Öğrenenler; yapılandırmacı öğrenme koşullarında hep hür iradeleriyle, bağımsız, şahsi veya dayanışma içinde ekiple çalışabilir. Fakat bütün bu aşamalar süresince yaptıkları bütün çalışmaların mesuliyetine sahip, kıymetli fertlerdir (Tural, 2011).

Öğrenenlerin öğrenme koşulları içinde kendi şahsi nitelik ve ayrımlarıyla geldiği bilinmekle birlikte herkesi kapsayan verimli ve nitelikli bir süreç yaşatılmalıdır. Bu şekildeki nitelikli süreçlerde öğrenciler, kendilerini hür biçimde ve kolayca ifade edip öğrenme sürecinde interaktif ve etkin yer alır. Dolayısıyla öğretim programlarında yapılandırmacı yaklaşımı benimsenmekle beraber, öğrenme koşullarında merkezde öğretmen ve öğrenciler vardır (Tural, 2011).

Öğrenmenin eksenindeki öğrenenin kanı, nitelik, değer, kültür ve yetileri oldukça mühimdir. Öğrenenlerin en doğru biçimde öğrenmesi amacıyla lazım olan koşulların yanında bunlara yardım eden ilave aktiviteler ve gereçler de öğrenme süreçlerine bugün daha çok önemsenerek sisteme dahil edilmelidir. Bu şekilde öğrencilerin gelişimine katkıda bulunularak onların yaşama hazır hale gelmesi sağlanır (Tural, 2011).

Sosyal bilgiler derslerinde yapılandırmacı yaklaşımın önemi.

Millî Eğitim Bakanlığı küresel düzeyde bilim-teknik ve sosyal konularda yaşanan dönüşümlere bağlı olarak var olan davranışçı geleneği sürdürmesini kaldırmış bununla birlikte

modern anlayışlardan müteşekkil olan yapılandırmacı felsefenin mantalitesine bakılarak oluşturulmuş yeni öğretim programını tatbik etme kararı vermiştir. Öğretim programlarında oluşan hareketlilikten doğal olarak Sosyal Bilgiler de nasibini almıştır (Akengin & Demir, 2012).

Yeni öğretim programı, 2006-2007 ders yılında uygulanmış, Sosyal Bilgiler ders programı da yapılandırmacılık kapsamında revize edilip uygulanmıştır. Bu anlayışla birlikte öğrenci odaklı, etkin katılım ve bilgiyi yeniden kurma gibi yapı ve nitelikler Sosyal Bilgiler öğretmenlerini motive ve teşvik etmiştir (Sağlam, 2014).

Yapılandırmacı yaklaşım, öğrenen bireylerin etkin biçimde bilgiyi ortaya koyması, değerlendirmesi ve eski bilgilere göre tekrar örgütlemesinden yola çıkan bir anlayıştır. Sosyal Bilgiler dersi de yaşamın içinden bir ders olmasından dolayı zaten bireyler bu dersle ilgili birçok ön bilgiye sahiptir (Yanpar , 2015).

Sosyal Bilgilerin aktif, çalışkan, yaratıcı ve faydalı yurttaş yetiştirmek gibi bir hedefi olduğu için, ayrıca bireylerin öğrenme biçimlerinin yaparak-yaşayarak öğrenme olmasından dolayı Yapılandırmacılık; bu derste sürekli öğrenmeler sağlar (Yanpar , 2015).

Bugün, çocukları ezbercilik mantığıyla yaşama hazır hale getirmek hemen hemen olanaksızdır. Zira öğrenme, günlük yaşamda fonksiyonel ve pratik bilgiyi kapsamlıdır. Bilgiyi kavrama, değerlendirme, yeni durumlara adapte etme bugün bir mecburiyettir. Bütün bunların oluşması için ise yapılandırmacı öğrenme teorisinin prensiplerinden faydalanmak lazımdır (Sağlam, 2014).

Sosyal Bilgiler dersinin uygulandığı yer, insan hayatıdır. Fakat Sosyal Bilgiler bile, yaşama yakın olmasına karşın, öğrenenlerce kimi zaman ezbere dayanan bir ders sanılır. Öğrencilerdeki bu kanıyı değiştirmek için ders sürecinde, öğrenciyi aktif kılan aktiviteye dayalı yapılandırmacı eğitim anlayışının hayata geçirmek daha uygundur. Bu alandaki araştırmalara bakılırsa öğrenenler; kendi görev bilincine sahip, öğrenme tekniklerinden faydalanabilen, aktiviteler aracılığıyla etkin ve öğrenme sürecinden keyif alan bir yapıyı bünyesinde barındırır. Sınıflarsa öğretene ile öğrenenin yapılandırmacı yaklaşımına elverişli davranmalarına olanak sunacak biçimde planlanmış koşullarda olmalıdır. Sosyal Bilgiler öğretim programından son derece yüksek randıman alınabilmesi; yapılandırmacı eğitim yaklaşımını içselleştiren ve yürüten öğretmenin yanı sıra toplumsal faaliyetleri gerçekleştiren öğrenci ve yapılandırmacı sınıf modeliyle mümkündür (Dilaver & Akyürek Tay, 2015).

Bu bilgiler ışığında Sosyal Bilgiler eğitimi almış öğretmenler; yapılandırmacı eğitim felsefesiyle öğrenci yetiştirmelidir. Günümüzde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin

yapılandırmacı eğitim felsefesini kabullenmeleri, eğitim sistemimizde mutlak bir durum olmalıdır.

Öğrenme Amaçlı Yazma

Yazma.

İletişimdeki kritik vasıtalardan biri yazmadır. Zira yazı, etkileşim sağlayan bir vasıta olmanın yanında, kişinin kendini anlatmasını sağlamada; hislerini ve görüşlerini diğer insanlara iletmede kritik bir rol alır (Gündüz & Aktaş, 2011). Yazma, fikirlerin bugüne dek aktarılmasında yoğun biçimde yararlanılmış ve bugün de kullanılmaya devam eden mühim bir vasıtaadır. Bunun yanı sıra yazma faaliyetinden; kavramalara dayanan öğrenmeyi amaçlayan bir strateji olarak da faydalanılmaktadır (Erkan, 2008).

Zekânın işleyişiyle ilgili bir fiil olarak yazma, nerdeyse elli yıldır filoloji, yazın ve ruh bilimi vb. alanlarda çalışan uzmanların ilgi alanındadır. Yazmaya ilişkin ortaya konan birçok çalışmanın müşterek fikri, yazmanın bir öğrenme süreci oluşturmastır (Günel, Kabataş, & Büyükkasap, 2009).

Yazma, akıl yürütme yeteneğine vakıf olanların düşünce ve hisleri ile gözlemlene, deney ve deneyimlerini, tercih edilen konu ile bağlantısı oranında tasarlayıp dil prensipleriyle uyumluca anlatmasıdır (Göçer, 2010).

Yazma, bireyin akıl yürütmesine imkân vermesini, ekstra ve değişik seçme şansı oluşturmastır, şahsen gelişmesini, yetilerini geliştirmesini, görüşlerini sentezlemesini ve neticelendirmesini sağlayan bir eylemdir (Bozat, 2014).

Konuşma ve yazma arasındaki farklar.

Emig(1977)' e göre konuşma ve yazma arasında farklar vardır. Bu farklar şöyle sıralanabilir:

- Yazma öğrenmelere kaynaklık eder.
- Yazma konuşmadan daha uzun bir sürede öğrenilir.
- Yazma doğal olmayan konuşma ise doğal olarak ortaya çıkan bir süreçtir.
- Yazma öğrenilir, konuşma ise kendiliğinden oluşan bir davranıştır.
- Yazma sonucunda bir ürün ortaya çıkar Konuşmada ise herhangi bir ürün ortaya çıkmaz.
- Yazma bireyin kendi kendine yapabileceği bir etkinlik iken konuşmada bir diğer kişiye ihtiyaç vardır (Emig, 1977).

Öğrenme amaçlı yazma.

Öğrenme amaçlı yazma.

Yazma sistematik eğitim yoluyla kazandırılan etkili bir öğrenme yöntemidir. Dili bir sistem olarak gören niteliğini ve yapısını inceleyen dil bilimcilere göre dil dinleme, konuşma, okuma ve yazmadan oluşan bir süreçtir (Emig, 1977).

Öğrenme amaçlı yazmanın faydaları.

Literatüre göre öğrenme aracı olarak yazma etkinliğinden yararlanmanın 4 temel katkısı vardır (Daşdemir, Cengiz, & Uzoğlu, 2015):

1. Öğrenenlerin kavram değişimlerini basitleştirip etkileşim ve çalışma kabiliyetlerini güçlendirmek.
2. Öğrencilerin bakış açılarını olgunlaştırarak çelişkisiz, dengeli, mantıklı ve dayanak noktası sağlıklı hale getirmek.
3. Bilginin kalıcılı olmasını sağlamak ve yeni bilgilerini pekiştirmek.
4. Öğrencilerin belleklerinde bilgiyi elverişli hale getirmesine imkân vererek anlaşılması güç anlam, konsept, terim, ifade ve tanımların kavranmasını sağlamak.

Öğrenme amaçlı yazma teorileri.

Doğal yazma.

Bu kuram açısından yazma uygulamasını yapanlar, var olan bir terim ve meseleyle ilgili doğaçlama yazarak bilgi yaratma çabasıdadır. Bu varsayımdaki yazma faaliyetlerinden daha çok tecrübesiz yazarlar yararlanır. Doğal yazma, net biçimde söylenmemiş, kapalı bilgiyi anlaşılır hale getirmektir. İfade etme şekli, yazarın deneyimlerini şekillendiren kavramsal tercihlerde bulundukça şekillenir. Bu varsayımla alakalı araştırmalarda yazmanın, yazarın evvelden öngöremediği ve tasarlamadığı kapsam yaratısı olduğunu ortaya koymaktadır. Doğal yazmayla alakalı araştırmalar, bu yazma stiline kavramlar ile alakalı tatbik, genelleme, aktarma gibi aşamalara fayda sağladığını ortaya koymuştur. Buna rağmen saptanan neticeler bu varsayımın kavram değişmesine kuramsal manada fayda ve etkisinin olmadığını altını çizmiştir (Atila, 2008).

Plansız (doğal) yazma varsayımı Klein'in tayin ettiği 4 varsayımdan biri ve en pratik yazma varsayımı olması açısından önemlidir. Pratik bir yazma varsayımı olması sebebiyle en çok tecrübesiz yazarlarca faydalanılmaktadır (Klein, 2004).

Revize ederek yazma.

Bu varsayım açısından yazar önce bir metin ortaya koyar ardından yazdıkları metinden yüzeysel anlamlar çıkarır. Yeniden yazılan metni okuyup metni temel alan yeni sonuçlar çıkarır. Böylece yazar metni yeniden okuduğunda, metinden kısımları belleğine döndürür, metni revize etmek amacıyla da ilişki kurma, organize etme ve mantığa dayalı sonuçlar türetme süreçlerinden faydalanmış olur (Yeşildağ, 2009).

Yazar, kaleme aldıklarını çözümleyerek devamlı kendilerini yenilemiş olur. Bu, yeni öğrenmelerin oluşmasına imkân verir. Deneyimli olmayan metin yazıcıları başlangıçta oluşturduğu ön çalışmayı etüt edip lazım olan redaksiyonu yapmaz. Oysa deneyimli bireyler, lazım olan redaksiyonu yazdıklarını okuduktan sonra yapar. Bu yazma çeşidini daha deneyimli bireyler seçer. Bu kurama göre yazıcı birey, yazma metnindeki görüşleri kayıt altına alarak muhafaza etmeyi ve sonrasında bu görüşleri yeniden okuyup geliştirilmesine imkân verir. Revize ederek yazma, plansız yazmanın tersine yazarda kompleks ve sistemli bir kompozisyon enformasyonunu zorunlu kılan bir kuramdır. Bu süreç, yazara kendi yazdıklarını daha sonra tetkik ve etüt etme şansı sunar. Bunların yanı sıra yazarın fikirlerini yeniden okuyup yetkinleştirmesine imkân verdiği gibi kompleks bilgilerin zihin içindeki tutarlılık zamanını yükseltir ve özgün görüşlerin ortaya çıkmasına destek olur (Klein, 2004).

Revize ederek yazma kuramı, yeni görüşler ve anlamlı bilişsel işlemler yaratarak, metinde gizlenmiş olan manayı söyleyerek, bilişsel işlemleri örgütleyerek, metindeki kavramlar arasında irtibat kurar (Klein, 2004).

Planlayarak yazma.

Planlı yazmaysa öne çıkarılan gerek dil gerekse kavram hedeflerinin yazarın yazarken öğrenmesini sağlayan kuramdır. Konu oluşturularak konuyla faydalanılan dil arası adaptasyon hayata geçirilir. Sonuçta yazarda öğrenme gerçekleşir (Uzoğlu, 2010).

Bu varsayım, eğitim psikologları arasında büyük oranda benimsenmekte ve araştırmacı yazarlarca ve bundan faydalanılmaktadır. Planlı yazma, yazmaya yönelik yüksek derecede bir zihinsel taslak imkânı verir. Öteki 3 varsayımla kıyaslandığında, planlı yazma en ileri ve kompleks yazma taktiklerinden faydalanmayı zorunlu kılan bir yazma süreci ister (Klein, 1999).

Yazma evvelinde plan kapsamında hedef, enformasyon ve karşı tarafın ilgileri göz önüne alınarak yazma uygulaması devam ettirilir (Bozat, 2014). Mesela makale, günce, mektup, şiir, özet gibi birçok yazma aktivitesi, bireylerin nitelikli etkileşim kurmalarında

kılavuzluk etmekte, muhtelif bilimsel dersler ve profesyonellik isteyen kısımlarda daha çok mühim olan yazma çeşitlerinden faydalanmalarına olanak vermektedir (Yıldız & Büyükkasap, 2011).

Yazma aktivitelerinde birey, konuyu öğrenip kavradıktan sonra öğrendiği şeyleri kendi cümleleriyle yazmaktadır. Başka bir ifadeyle öğrenci, bu uygulamayı yaparken fikirlerini ve eserini (çıktılarını) oluşturur. Bununla birlikte konu üzerinde akıl yürütüp konuyu ele almayı da kendiliğinden yaptığı için öğrenme daha etkili biçimde oluşur. Bunların yanı sıra bireyin akıl yürütme, tenkit etme ve değerlendirme yetenekleri de olgunlaşır (Uluğ, 2004).

Öğrenci yazarlar, yazma yeteneğinden öteki yeteneklere göre çok yararlanmazlar. Bunun sebebi daha çok yazma becerisinin okuma becerisini kapsamaması, akıl yürütmeye sebep olması ve bu fikirleri doğru ve etkili biçimde kâğıda dökme vb. becerilerden meydana gelmesidir. Bundan dolayı yazma etkinliğinin bireyde gelişmesi amacıyla ilk önce öğrencinin dinleme kültür ve becerisi kazanması, konuşma ve okuma yeteneklerinin ilerlemesi lazımdır (Ungan, 2007).

Öğrenci, bir konu hakkında yazdığı sırada en başta muhteva bilgisine, metni oluşturmak amacıyla da geçmişe özgü enformasyona, gramer kurallarına ve yazma sürecine özgü lazım olan bilgilere hem özen göstermeli hem de bunları önemsemelidir. Ayrıca öğretmen, öğrenciye bir metni yazma ve oluşturmada lazım olan desteği vermeli ve yazma aktiviteleri için müsait koşulları öğrenciye sağlamalıdır (Genç İlter, 2007).

Bu amaçla öğrencilerin öğrenmek için yazma aktivitelerine aktif ve üretken katılmalarını destekleyebilmek için çeşitli yazma etkinlikleri öğrenme süreci içerisinde etkin kullanılmalıdır (Ay, 2018).

Metin elemanları arasında bağlantı kurarak yazma.

Bu kuram, metni örneklerle gösteren başka bir yazma uygulamasından söz eder. Metin öğeleri arasında irtibat kurarak yazmaya birçok örnek verilebilir. Mesela kişisel, analogi kullanarak, bir konuyla ilgili açıklama, görüşleri kıyaslamak amacıyla, bir konuyu desteklemek amacıyla yazma... Bu kuram açısından yazarlar; konular arasındaki bağlantıyı toplu biçime getirmek amacıyla konu içinde irtibatlar kuran yazma sistemlerinden faydalanırlar. Böylece bilginin seyrine bakarak irtibat kurarlar. Yazıcılar konunun özellikleriyle ilgili bilgileri yazma işlemine kaynak ederler. Bu kuramda irtibat kurmak, fikirler arasındaki ilişkileri oluşturmak ve bilgiyi yoğun işlemde geçirmek öğrencilerin gereksinim hissettiği dayanak olarak kabul edilir (Klein, 1999).

Bunların yanı sıra bu kuramda yazma, öğrencilerin öğrenmek amacıyla yazma dahilinde mühim bilgileri, konuları sentezleme gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu varsayımın alakalı çalışmaları, öğrencilerin yazarak öğrenmeyi oluşturması için mühim sentezler oluşturmasının gerekli olduğunu da ortaya koymaktadır. Bu sentezler şunlardır (Klein, 1999):

- Öğrencilerin metin ögeleri arasında irtibat kurarak yazmanın kapsamından metni yazmanın maksadını kabullenip kabullenmeyeceği,
- Öğrencilerin bu hedefi hayata geçirebilmeleri amacıyla yazma ve akıl yürütme sürecinde meydana gelen bir taktığı pratiğe döküp dökemediği,
- Bu işlemlerin son edinilen bir öğrenmeyi oluşturabilmek için bilgiyi dönüştürüp dönüştüremediği durumudur.

Yazıcı öğrenciler, metin ögeleri arasındaki irtibatı birleştirmek amacıyla metinler arası bağlantı kurma sistemlerinden faydalanırlar. Öğrencinin kendisindeki mevcut bilgisi, onu yazmaya konsantre eder ve ona yazma mevzuunda kılavuzluk fonksiyonu görür. Bu kuram, esasında yazma metninin yalnızca bir türüdür. Yani bu kuram metnin sistem özelliklerine daha çok odaklanır, yazarın bilgi oluşturması ve bu bilgiyi kullanmasına imkân verir. Farklı metinler arasında irtibat kurma, yazara muhtelif yöntemlerden yararlanma şansı verir. Bu yazma kuramı, yazma konusu dahilinde çokça araştırılan bir sahadır (Klein, 1999).

Öğrenme amaçlı yazma etkinlikleri.

Eğitim öğretim koşullarında pek çok yararı olan öğrenme amaçlı yazmadan sınıf ortamında etkili yararlanılmasında en mühim vazife şüphesiz öğretmenlerindir. Zira öğretmenlerin bu vazifeyi yaparken birçok problemle karşı karşıya geleceği bilinmektedir. Söz gelimi öğretmenlerin öğrencilerin başarı seviyelerini en üst dereceye çıkaracak olan yazma etkinliklerinden ne şekilde yararlanacağını ve hangi etkinliğin hedefle en uyumlu olduğunu bilmeleri güçtür (Ay, 2018).

Bundan dolayı Prain ve Hand araştırmalarında öğretmenlerin karşılaşacağı benzer problemlerde ÖAY etkinliklerinden faydalanırken onlara destek olacak bir model ortaya atmıştır (Hand & Prain, 1996). Bu model Tablo 1’ de verilmiştir.

Tablo 1. *Öğrenme Amaçlı Yazma Modeli*

Metin Üretim Metodu	Yazma Muhatabı	Yazma Amacı	Yazma Tarzı	Yazma Konusu
Bireysel olarak	Akranlar	Başlangıç:	Hikâye	Anahtar Kavramlar
Çift olarak	Genç muhataplar	Gözden geçirme	Gezi yazılan	Temaları bağlama
Grup olarak	Ders kitapları	Hipotez kurma	Raporlar	Gerçeklere dayanan algılamalar
Bilgisayar kullanarak	Aileler	Araştırma yapma	Yönergeler	Kavramlara başvurma
Kalemle/ elle yazma	Öğretmenler	Planı revize etme	Kavram haritaları	
	Ziyaretçiler	Süreç:	Mektuplar	
	Tüketiciler	Açıklama	Broşürler	
	Hükümet / Devlet Büyükleri	Revize etme	Şiirler	
	Kendisi için	Düşünme	Posterler	
		İkna etme	Gazeteler	
		Yorumlama	Diyagramlar	
		Tamamlama:	Oyun yazılan	
		Gösterme (kanıt)	Açıklamalar	
		Test etme, sınama		
		Revize etme		
		Tasarlama		
		Uygulama		
		Başvurma		

Yukarıdaki tabloya göre Prain ve Hand'in savunduğu başlıca beş unsur şunlardır (Hand & Prain, 1996):

- Konu
- Etkinlik (Yazı Tipi)
- Hedef
- Muhatap
- Metin Üretme Yöntemi

Bu modeldeki elemanlardan konu, yazma etkinliklerinde önemli görülen kritik öğelerden biridir. Yazma etkinliğinde yapılması gerekli olan en baştaki şey, yazmanın uygulanacağı konudur. İlk olarak ana düşünce saptanmalı veya anahtar kavramlar belirlenmeli, fikirler arasındaki ilişkiler sağlanmalıdır (Bozat, 2014).

İkinci eleman etkinliğin saptanmasıdır. Okullarda bu öge; not alma, günce, öykü, mektup, açıklama yazısı yazma biçiminde gerçekleşebilmektedir. Üçüncü eleman hedeftir. Yazma eylemi bir konunun ilk kısmı, ortası ya da son kısmında gerçekleşebilir. “Yazma eylemindeki hedef nedir?” sorusu burada kendini gösterir. Mesela fikri arayıp bulmak, bir tasarı yapmak, bildiği şeyleri söylemek, birilerini ikna etmek gibi şeyler modelin bu unsurunda vardır. Dördüncü unsur ise muhataptır. Burada kritik olan öğrencinin yazma aktivitesini yazacağı kişidir. Söz gelimi öğrenciler; kendinden küçük öğrencilere, okulu ziyaret edenlere, öğretmenlere, yaşlılarına vb. yönelik bu aktiviteyi uygulayabilir (Uzoğlu, 2010).

Beşinci unsur olan metin üretme yöntemindeyse öğrencilerin metni yeniden kurma biçimidir. Metin üretme yöntemi; bireysel ya da toplu uygulanan çalışmaları içerir (Bozat, 2014). Bu yöntemle öğrenci kendisine “Yazma işini ne şekilde uygulayacağım?” sorusunu sorar. Bunların dışında öğrenciler bu yöntemle; “kendi kendine mi, bilgisayar yardımıyla mı, yaşıtıyla mı, iş birliğiyle mi” yazacağı konusunda akıl yürütür (Uzoğlu, 2010).

Faydalı bir öğrenme amaçlı yazma etkinliğinden beklenenler.

Öğrenmeye olumlu etki eden yazma aktivitelerinin niteliklerini şöyle belirtebiliriz (Tynjala, 1998) :

- Aktif bilginin meydana gelmesini ileriye taşımak, öğrencileri yeni bir şey yapma aktivitelerden çok bilgi yapılandırma süreçlerine yoğunlaşmaları yönünde inandırmak.
- Öğrencilerin önceki bilgilerini, kavramlarını, kanılarını ve paradigmalarını özgün bilgiler yardımıyla; tüm bunları kelimelerine aksettirerek ifade etmeleri sağlanmalıdır.
- Öğrenciler, kendi değer ve kültürlerini aksettirmeleri, görüş meydana getirmeleri ve onlarla ilgili bir teori hazırlamaları amacıyla motive edilmelidirler.
- Öğrencileri, kuramları pratiğe dökebilmeye itici olunmalıdır.
- Verilen sektörel sahaya ilişkili deneysel sorunları veya şahsi anlamda anlamlandırmayla iş yapma durumunda bulunmayı, olguları kavrama dönüştürmeyi kapsayan kavrama sorunlarını da halletmeyi bünyesinde barındırmalıdır.

Öğrenmeye olumlu etki eden yazma etkinliklerinin nitelikleri, ya sınırlı yazma faaliyetleri sayesinde (mektup, özet, günce vb.) ya da ileri düzey makale veya kişisel öğrenme günlükleri sayesinde devam ettirilebilir (Yıldız, 2009).

Yazma becerilerini geliştirebilecek metin türleri.

Mektup.

Öğrenci, mektup yazarken tarihî muhteva hakkında bilgi verir. Bundan dolayı muhteva bilgisi, öğrencinin neyi ne biçimde yazacağına direkt tesir eder. Öğrencinin kendisini başka bir zamanın ve ortamın içinde hissetmesi derse yönelik etkin dahil olmayı ve merakı yükseltir. Mektup, sorgulayıcı ve yaratıcı akıl yürütmeyi arttırır. Şahsi mektuplarda gramer ilkelerine ve biçime çok özen gösterilemezken resmî mektuplarda bu tam tersidir.

Şiir.

Tarihî bir olay veya şahıs, doğal ve tarihi güzellikler veya geçmişte yaşamış uygarlıklarla ilgili his ve görüşlerinin şiirsel bir üsluba evrilmesi, öğrencinin tarihî empati yapmasına ve öğrendiklerini içselleştirmesine imkân verir.

Günce.

Öğrencilerin derste ele aldığı tema, ünite ya da izlediği filmle alakalı günlük, haftalık veya aylık yazılabilen kendi sözcükleriyle yapılandırıdıkları yazılar, günce yazma eylemi dahilindedir.

Anma yazısı.

Anma yazısı, vefat etmiş şahıslardan birinin tercih edilerek birincil kaynaklardan faydalanılarak yazılır. Öğrencinin öyküleme ve yazma ile yaratıcılık kabiliyetlerini yetkinleştirir. Derslerde faydalanılabilecek ÖAY etkinliklerin bir kısmı şunlardır (Karaçağıl, 2014):

- Serbest Yazma
- Kelime Bahçesi
- Görseller ve Diyaloglar
- Özetleme
- Hikâye Anlatma
- Gazete Haberi Yazma

Derslerde kullanılabilecek öğrenme amaçlı yazma etkinlikleri.

Serbest yazma.

Öğrencilerin sorumlu oldukları konuyu 2-5 dakika içinde durmadan yazmasını temel alır. Yazıların dil bilgisi kurallarına uygun olmasına değil; verimli, tesirli; amacına ve sürece uygun görüşler içermesi dikkat edilir. Serbest yazma; öğrencilerin dersin ilk kısımlarında konuya güdülenmeleri ve dikkat kesilmeleri; dersin sonundaysa öğrendikleriyle ilgili birbirleriyle interaktif iletişime geçmeleri için kullanılır (Karaçağıl, 2014).

Kelime bahçesi.

Kelime bahçesi aktivitesinde çoğunlukla bir ağaç şeması oluşturulur. Öğrenciler konuyla alakalı bir şiir veya şarkıdan ayıkladıkları sözcükleri bu şemaya yerleştirir. Bu eylem yardımıyla öğrencilerin dinleme ve yazma becerileriyle birlikte sözcük repertuvarları gelişim gösterir (Karaçağıl, 2014).

Görseller ve diyaloglar.

Öğrenen bireyler, görseller sayesinde diyalog, tasvir ya da öykü yazabilir. Yazdıkları diyaloglar gerçek bir konuşma da olabilir tamamıyla kurgu da olabilir. Bu aktivite, öğrencilerin tarihî empati kurabilmesi yönüyle önemlidir (Karaçağıl, 2014).

Özetleme.

Öğrenen bireyler yazı, film ya da videoların özetini çıkararak yazma kabiliyetlerini olgunlaştırır (Karaçağıl, 2014).

Hikâye anlatma.

Öğrenen bireylerin yazma yeteneklerini olgunlaştıran en mühim aktivitelerden biri de öykü anlatmadır. Bireyler, görseller sayesinde olayları bir iki cümleyle yazabilir, öyküyü sürdürerek tamamlayabilir veya öyküye yeni kişiler ve olaylar ekleyebilir (Karaçağıl, 2014).

Gazete haberi yazma.

Bu aktivite, daha evvelden verilen veya öğrenen bireylerce tercih edilen konularla alakalı, öğrencilerin gazete haberi oluşturmasını temel alır. Etkinlik esnasında öğrenciler birbirine destek olabilir, soru sorabilir, etkileşime geçebilir. Bu aktivitede hassas nokta, öğrencilerin herhangi bir baskı yaşamamasıdır (Homstad & Thorson, 1996).

Sosyal bilgiler dersi ğretim programında öğrenme amaçlı yazma etkinliklerinin nemi.

Sosyal Bilgiler ğretim programı; muhteva, aktivite ve değerlendirme bakımından ğrenci ekseninde bir ğretimi amaçlar. Dolayısıyla programın temel bileşeni yeniden kurmacı modeldir. Sosyal Bilgiler ğretim programı, öğrencinin başarılı birey olmasıyla birlikte yeniden kurmacı yaklaşımın bir sonucu olarak öğrencinin öğrenim süreci dahilindeki gelişimini de izleyip değerlendirmeyi hedefler (Yazıcı & Koca, 2011). Bu durumsa her bir öğrencinin özgün olduğu, bilginin hazır dönüştürölerek alındığı çağımızda özgün öğrenme metot ve tekniklerden faydalanmayı zorunlu hale getirmiştir (Ay, 2018).

Eğitim ğretim çalışmalarının yeniden kurmacı yaklaşım dikkate alınarak uygulanması ve bireysel farklılıkların önemslenmesi son derece kritiktir. Bundan dolayı öğrencilerin özgünlükleri dikkate alınarak oluşturulan çoklu yazma etkinliklerinin amacı, her öğrencinin öğrenme koşullarına dahil edilmesiyle bireylerde düzgün bir zemine oturtulmuş, geçici olmayan öğrenmeler sağlamaktır (Ay, 2018).

Dolayısıyla bireylerde geçici olmayan öğrenmeler olması amacıyla uzmanlar; bilim eğitiminde var olan ve yazma eylemlerinin varlığını kabul eden, öğrencilerin seviyeleriyle uyumlu, daha anlaşılır olan ve yaratıcı niteliğe sahip yazma stratejilerinden faydalanılmasının altını çizmektedir.

Bunların yanı sıra araştırmacılar, yaptıkları çalışmalarla birçok problemden yola çıkarak mevcut bilgiyi hazır ezberleyen öğrenciden ziyade akıl yürüten, sorgulayan, görüş bildiren ve bu görüşleri hür iradesiyle dile getirebilen öğrencilerin eğitilmesine gereksinim olduğunu da belirtmektedir (Çalık & Sezgin, 2005).

Gereksinim duyulan bu tür bireylerin eğitilmesinde klasik anlayışlar kısır kalmakta, modern anlayışlar dikkat çekmektedir. Bu anlayışlardan biri de “Öğrenme Amaçlı Yazma”dır (Avcı Erduran & Akçay, 2013).

Sosyal Bilgiler ğretim programı, yeniden kurmacı anlayışa dayanır. Programın temel mantığını, enformasyonun değerlendirilmesinden çok öğrencinin bu enformasyonu daha anlamlı ve fonksiyonel şekle dönüştürme görüşü oluşturur (MEB, 2017).

Buradan yola çıkılırsa Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, bilginin değerlendirilmesinden ziyade öğrenilen bilginin anlam kazanması ve pratik, işlevsel şekle dönüştürölmesi prensiplerini amaçlar (Ay, 2018).

ÖAY etkinliğinin öğrenmeye önemli faydalar sunduğu bir gerçektir. Bu noktadan bakıldığında, Sosyal Bilgiler derslerinde, ÖAY sürecinin sürdürölmesi geçici olmayan

öğrenmelerin sağlanması bakımından önemlidir. Zira Sosyal Bilgiler derslerinin konu ve muhtevası, bazen soyut kavramların öğretimi ve daha çok kuramsal bilgilerden oluşmaktadır. Bu, öğrenciyi derse yönelik motivasyonsuz şekle getirmekte, bilginin öğrenilmesini güçleştirmekte ve bilgiyi geçici hale getirmektedir. Öğrencilerin yaşadığı bu isteksizlik halini bitirmek amacıyla öğretmenlerin ders sırasında öteki etkinliklerle birlikte kazanımlarla uyumlu biçimde ÖAY etkinliklerinden faydalanması olumlu etki edecektir (Ay, 2018).

ÖAY etkinlikleri yardımıyla öğrencilerin, derse etkin katılmaları sağlanır ve bilgiyi kendi deyişleriyle yazacak şekilde oluşturmaları hedeflenir. Bunun yanı sıra yazma etkinliği, bir program ve tasarıya bağlı biçimde olacağı için öğrencilerden bilgiyi daha tümel değerlendirip yazma eylemini gerçekleştirmeleri beklenir. Bu tarz yazma etkinlikleri, yapılandırmacılıkta öğrencinin etkin katılma ve bilgiye kendisinin erişmesini sağlama prensiplerine dayanan kaidelerdir. ÖAY etkinliklerinin de bu açıdan yapılandırmacı eğitimde sıklıkla kullanılabileceği söylenebilir (Ay, 2018).

ÖAY ile ilgili literatür incelendiğinde, araştırmaların çoğunlukla fen bilimlerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. ÖAY etkinlikleri ile ilgili yapılan çalışmalar, incelenen değişkenler ve elde edilen sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. *İlgili Literatürde ÖAY ile İlgili Yapılan Çalışmalar ve Elde Edilen Sonuçlar*

Yazar/ Yazarlar Yayın yılı	Değişken/ Değişkenler	Sonuç/ Sonuçlar
Çömen (2018)	Akademik Başarı Motivasyon	Çalışmasında ÖAY etkinliklerine uygun olarak geliştirilen hibrid kitaba dayalı öğrenme ortamının öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik motivasyonlarını ve akademik başarılarını artırdığını ortaya koymuştur.
Ay (2018)	Akademik Başarı Bilginin Kalıcılığı	Çalışmasında ÖAY etkinliklerinden olan mektup ve şiir yazma etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarısı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğunu ortaya koymuştur.
Aktürk (2018)	Kavram Yanılgıları	Çalışmasında ÖAY etkinliklerinden mektup yazmanın öğrencilerin ısı ve sıcaklık konusu ile ilgili kavram yanılgılarını ortaya çıkarmada etkili olduğunu ortaya koymuştur.
Yıldırım (2016)	Akademik Başarı Tutum	Çalışmasında cebirsel ifadeler konusunda ÖAY etkinlikleri kullanmanın öğrencilerin akademik başarısını arttırmada etkili olduğunu ortaya koymuştur. ÖAY etkinliklerinde istenen başarının gerçekleşmesi için kısa süreli yazma uygulamaları yerine uzun süreli yazma uygulamalarının tercih edilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Ayrıca yazma etkinliklerinin öğrencilerin matematik dersine yönelik tutumlarına olumlu bir katkısı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Tablo 2. (devamı)

Bozkurt (2017)	Akademik Başarı	Çalışmasında günlük yazma etkinliği ile desteklenmiş argümantasyon uygulamalarının yapıldığı deney grubu fen başarısının sadece argümantasyon uygulamaları yapılan grubun fen başarısından yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.
Yılmaz (2017)	Modsal Betimlemeleri Kullanma Becerisi	Çalışmasında içerisinde modsal betimlemelerin olduğu ÖAY etkinliklerinden olan mektubun kullanılmasının ve mektupta kullanılan modsal betimlemelerin öğrencilerin ilgili fen konusunu daha iyi öğrenmelerine katkı sağladığını tespit etmiştir.
İncirci (2016)	Akademik Başarı Tutum Üstbiliş Düzeyi	Çalışmasında derslerde ÖAY etkinliklerinden olan mektubun kullanılmasının akademik başarıyı, derse karşı tutumu ve bilişsel farkındalığı artırdığını tespit etmiştir.
Öz (2015)	Akademik Başarı Bilimsel Süreç Becerisi, Eleştirel Düşünme Becerisi Tutum	Çalışmasında ÖAY etkinliklerinde çoklu modsal betimleme kullanmanın öğrencilerin akademik başarıları, bilimsel süreç ve eleştirel düşünme becerisi ve fen bilimlerine yönelik tutumları üzerine etkisinin olup olmadığını incelemiştir. Çalışma sonucunda ÖAY etkinliklerinde çoklu modsal betimleme kullanan 5. Sınıf öğrencilerinin kullanmayanlara göre öğrenmede farklılaştığı belirlenmiştir.
Karaçağıl (2014)	Akademik Başarı	Çalışmasında sosyal bilgiler dersinde kullanılan ÖAY etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığını tespit etmiştir.
Bozat (2014)	Akademik Başarı Kalıcılık	Çalışmasında ‘Yaşamımızdaki Elektrik’ konusunun öğrenilmesinde ÖAY etkinliklerinden mektup yazan deney grubunun, mevcut programın uygulandığı kontrol grubundan daha başarılı olduğunu tespit etmiştir.
Öztürk (2014)	Modsal Betimlemeleri Tanıma Akademik Başarı	Çalışmasında ortaöğretim fizik dersinde kullanılan ÖAY etkinliklerinden mektup yazmanın akademik başarıyı artırdığını tespit etmiştir.
Akçay (2013)	Kavram Öğretimi Düşünme Becerisi Gözlem Becerisi	Çalışmasında yaptığı grup görüşmeleri sonuçlarına göre ÖAY etkinliklerinden olan günlük yazma etkinliğinin Fen- Teknoloji- Toplum –Çevre kazanımlarının kavranmasını kolaylaştırmaya, kavram öğretimi ve kavramları birbiriyle ilişkilendirmeye, düşünme becerisinin gelişmesine ve gözlem yapabilme yeteneğine katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır.
Baltacı (2013)	Akademik Başarı Kavram Öğretimi Tutum Bilimsel Süreç Becerisi	Çalışmasında 7.sınıf “Güneş Sistemi ve Ötesi” ünitesinde çoklu yazma etkinlikleri ve yaparak yazarak bilim öğrenme yöntemini kullanmanın akademik başarıyı artırdığını, kavram öğretimini kolaylaştırdığını, öğrencilerin fen öğretimine karşı olumlu tutum geliştirmesine katkı sağladığını, fakat öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini artırmada etkisinin olmadığını ortaya çıkarmıştır.

Tablo 2' nin devamı Ek-7' de verilmiştir. Yapılan araştırmalar genel olarak incelendiğinde, araştırma sonuçlarının benzerlik gösterdiği gör÷lmektedir. ÖAY etkinlikleri ile zenginleştirilmiş sınıf ortamının öğrenmeye olumlu yönde katkı sağlayacağı ve bu etkinliklerin geleneksel yöntemlere göre daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirdiğı yapılan çalışmalarla ortaya konulmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri toplama araçlarının geçerliği ve güvenilirliği, araştırma süreci, verilerin analizi, araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği, araştırmacının rolü konusunda açıklamalara yer verilmiştir.

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada, karma yöntem araştırma desenlerinden gömülü desen kullanılmıştır. Karma araştırma, nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı bir araştırma yöntemidir (Plano Clark & Creswell, 2007). Alanyazında karma yöntem araştırmaları farklı araştırmacılar tarafından farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Bu çalışmada Creswell ve Plano-Clark (2007) tarafından yapılan sınıflandırma kullanılmıştır. Creswell ve Plano-Clark (2007) karma araştırmaları; çeşitleme, gömülü, açıklayıcı ve keşfedici desen olmak üzere dörde ayırmaktadır. Gömülü desende nicel ve nitel veriler aynı anda veya sırayla toplanır ve bu veriler birbirini desteklemek için kullanılır. Destekleyici veriler nicel veya nitel veriler olabilir (Creswell, 2012). Bu nedenle çalışmada, 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür Ve Miras” ünitesinde ÖAY etkinlikleri ile işlenen dersin öğrencilerin akademik başarısına etkisini belirlemek ve ÖAY etkinlikleri ile işlenen dersin öğrenci görüşleri açısından değerlendirilmesi amacıyla karma yöntem araştırma desenlerinden gömülü desen tercih edilmiştir.

Karma yöntem araştırma desenlerinden gömülü desene göre tasarlanan bu araştırmanın nicel boyutunda deney ve kontrol grubu belirlenirken okulda hâlihazırda bulunan sınıflar kullanıldığı için rastgele bir atama yapılmayıp, gruplar hâlihazırda bulunan sınıflar içerisinde rastgele seçildiği için yarı deneysel desen kullanılmıştır. Tam deneysel desen ile yarı deneysel desen arasındaki fark; yarı deneysel desende grupların rastgele atanmasının söz konusu olmamasıdır (Creswell, 2012).

Araştırmanın nitel boyutunda ise, nicel verileri nitel verilerle desteklemek amacıyla deney grubunda yer alan öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Gaziantep ili Şehitkamil ilçesinde bulunan bir ortaokulda öğrenim gören 64 beşinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Bu sınıflardan birisi derslerde ÖAY etkinliklerinin uygulandığı deney grubu (DG), diğeri ise bu etkinliklerin uygulanmadığı mevcut programın uygulandığı kontrol grubu (KG) olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan deney ve kontrol grubu öğrencilerine ait demografik bilgiler Tablo 3’ te verilmiştir.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubu Öğrenci Bilgileri

Sınıflar	Kız	Erkek	Toplam
DG	20	12	32
KG	19	13	32

Araştırmanın nitel bölümü için deney grubundan seçilen 10 öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Görüşme yapılacak öğrencilerin belirlenmesinde, öğrencilerin cinsiyetleri, ön test puanlarındaki başarı durumları dikkate alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak; araştırmanın nicel boyutunda ÖAY etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla “Kültür ve Miras Ünitesi Akademik Başarı Testi” kullanılmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda ise uygulanan etkinliklerin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi amacıyla “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır.

Kültür ve miras ünitesi akademik başarı testi.

Araştırmada, ÖAY etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla “Kültür ve Miras Ünitesi Akademik Başarı Testi” hazırlanmıştır. Akademik başarı testi hazırlanırken 5. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelenmiş “Kültür ve Miras” ünitesi ile ilgili kazanımlar belirlenmiştir. Daha sonra “Kültür ve Miras” ünitesinin konularını ve kazanımlarını kapsayan belirtke tablosu hazırlanmıştır. Akademik başarı testinde yer alan soruların kazanımlara göre dağılımı Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Akademik Başarı Testinde Yer Alan Soruların Kazanımlara Göre Dağılımı

Konular Hedef Davranışlar	Uygarlıkları Öğreniyoruz	Çevremizdeki Güzellikler	Kültürel Zenginliğimizi	Kültürümüzü Tanıyalım	Geçmişten Günümüze Kültürümüz
Bilgi		13, 14, 18, 20, 21	11, 12, 19		
Kavrama	2, 3, 6		9, 22	10, 17	23
Uygulama					
Analiz	1, 4, 5, 7, 8, 24			15,	16,25,
Sentez					
Değerlendirme					
Toplam	9	5	5	3	3

Akademik başarı testinde yer alan sorular hazırlanırken 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabı, geçmiş yıllarda çıkan DPY soruları ve farklı yayınevlerinin hazırladığı soru bankalarından yararlanılmıştır. Hazırlanan testin yapı geçerliliği için 3 sosyal bilgiler öğretmeni ve 2 öğretim üyesinin görüşü alınmıştır. Alınan uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak toplam 33 sorudan oluşan çoktan seçmeli akademik başarı testi hazırlanmıştır. Hazırlanan akademik başarı testi, pilot uygulama için daha önce bu ünitenin anlatıldığı 6. sınıfta öğrenim gören toplam 61 öğrenciye uygulanmıştır. Pilot uygulama sonucunda elde edilen veriler, TestAn Test Analiz Programı'nda analiz edilmiştir. Yapılan madde analizi sonucunda testte yer alan her bir maddeye ait madde güçlük ve madde ayırt edicilik indeksleri hesaplanmıştır. Akademik başarı testine ait madde analizi sonuçları Tablo 5' te verilmiştir.

Tablo 5. Akademik Başarı Testine Ait Madde Analizi Sonuçları

Madde No	Madde Güçlük İndeksi	Madde Ayırt Edicilik İndeksi	Madde Güvenirlik İndeksi	Madde Varyans	Madde Standart Sapma
1	0.688	0.375	0.174	0.215	0.464
2	0.438	0.250	0.124	0.246	0.496
3	0.531	0.688	0.343	0.249	0.499
4	0.219	0.188	0.078	0.171	0.413
5	0.688	0.625	0.290	0.215	0.464
6	0.625	0.500	0.242	0.234	0.484
7	0.563	0.625	0.310	0.246	0.496
8	0.469	0.063	0.031	0.249	0.499
9	0.563	0.625	0.310	0.246	0.496

Tablo 5.(devamı)

10	0.500	0.500	0.250	0.250	0.500
11	0.656	0.438	0.208	0.226	0.475
12	0.688	0.500	0.232	0.215	0.464
13	0.688	0.375	0.174	0.215	0.464
14	0.688	0.625	0.290	0.215	0.464
15	0.656	0.563	0.267	0.226	0.475
16	0.656	0.688	0.327	0.226	0.475
17	0.500	0.500	0.250	0.250	0.500
18	0.719	0.438	0.197	0.202	0.450
19	0.625	0.500	0.242	0.234	0.484
20	0.250	0.375	0.162	0.188	0.433
21	0.625	0.625	0.303	0.234	0.484
22	0.656	0.688	0.327	0.226	0.475
23	0.625	0.625	0.303	0.234	0.484
24	0.469	0.563	0.281	0.249	0.499
25	0.719	0.188	0.084	0.202	0.450
26	0.438	0.500	0.248	0.246	0.496
27	0.531	0.563	0.281	0.249	0.499
28	0.719	0.438	0.197	0.202	0.450
29	0.938	0.125	0.030	0.059	0.242
30	0.625	0.500	0.242	0.234	0.484
31	0.469	0.563	0.281	0.249	0.499
32	0.563	0.750	0.372	0.246	0.496
33	0.500	0.250	0.125	0.250	0.500
Ortalama	0.584	0.479	0.229	0.224	0.471

Testte yer alan maddelerin madde güçlük (pj) indekslerinin ortalamasının 0.50 olması (Kan, 2017; Karaca, 2016) madde ayırt edicilik indeksi değerinin .30 ve üzerinde olması ve bu değerlerin +1'e yakın değerler alması tercih edilmektedir (Atılgan, 2017; Kan, 2017; Baştürk, 2014; Karaca, 2016).

Yapılan madde analizi neticesinde "Kültür Ve Miras" ünitesi akademik başarı testinde madde ayırt edicilik indeksi .40 ve üzerinde olan maddeler ile madde güçlük indeksi .30 ve .80 arasında olan maddeler hazırlanan akademik başarı testine dahil edilmiş, madde ayırt edicilik indeksi .40 ve altında değer alan 1, 4, 8, 20, 25, 29, 33 maddeleri, madde güçlük indeksi .40'ın altında olan 4, 20 maddeleri, madde güçlük indeksi .80 üzerinde olan 29'uncu madde ile 2'nci madde akademik başarı testinden çıkarılmıştır. Akademik başarı testinde yer

alan 33 sorunun ortalama güçlüğü .564, akademik başarı testinde yer alan soruların birbiri ile ne kadar tutarlı olduğunu belirlemek için hesaplanan KR-20 değeri ise .82 olarak bulunmuştur.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu.

Bu araştırmada uygulanan etkinliklerin öğrenciler açısından değerlendirilmesi için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak taslak görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme soruları hazırlanırken literatür taraması yapılarak hazırlanan taslak form için uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlardan alınan görüşler neticesinde gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Görüşme deney grubunda yer alan 10 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmelerde gerekli izinler alınmıştır.

Veri Toplama Araçlarının Geçerlik ve Güvenirliği

- Araştırmada kullanılan akademik başarı testi ve görüşme formunun pilot uygulaması yapılarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır.
- Akademik başarı testinin kapsam geçerliliğini artırmak için belirtke tablosu hazırlanmıştır.
- Akademik başarı testinin pilot uygulaması yapılarak KR-20 değeri hesaplanmıştır.

Uygulama

Araştırmanın uygulaması, 2018-2019 eğitim- öğretim yılı güz yarısında Gaziantep ili Şehitkâmil ilçesinde bulunan bir ortaokulun iki farklı şubesinde öğrenim gören toplam 64 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırma “Kültür ve Miras” ünitesi üzerinde yapılmıştır. Bu ünite Uygarlıkları Öğreniyorum, Çevremizdeki Güzellikler, Kültürel Zenginliğimiz, Kültürümüzü Tanıyalım ve Geçmişten Günümüze Kültürümüz konularından oluşmaktadır. Uygulamaya başlamadan önce ÖAY etkinlikleri hakkında uygulama yapılacak sınıf öğrencilerine Türkçe öğretmeni tarafından ÖAY etkinlikleri hakkında bilgi verilmiştir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerine gerekli geçerlik ve güvenlik önlemleri alınarak hazırlanmış akademik başarı testi ön test olarak uygulanmıştır. Akademik başarı testinin uygulanmasından sonra “ Kültür ve Miras” ünitesi 6 hafta boyunca aynı öğretmen tarafından işlenmiştir. Ünitenin uygulama aşamasında deney grubu sınıfları için ÖAY etkinlikleri uygulanmıştır. Öğrencilere etkinlikleri hazırlama aşamasında yol göstermek amacıyla hazırlanan etkinlik yönergeleri dağıtılmıştır. Kontrol grubu öğrencileri ünite konularıyla ilgili soru çözümü yaparken, deney grubu öğrencileri ise

konularla ilgili mektup, şiir ve hikâye yazmışlardır. ÖAY etkinlikleri tamamlandıktan sonra sürecin başında uygulanan akademik başarı testi son test olarak uygulanmıştır.

Son test uygulanmasından sonra ÖAY etkinlikleri ile ilgili uygulamaların yapıldığı deney grubu öğrencileri ile yarı yapılandırılmış bir görüşme yapılmıştır. Yapılan görüşme ile ÖAY etkinliklerinin öğrenmeye sağladığı katkı hakkında öğrencilerin görüşleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Kültür ve Miras ünitesi ile ilgili genel uygulama planı Tablo 6’da verilmiştir. Uygulama bu plana bağlı kalınarak yürütülmüştür.

Tablo 6. *Kültür ve Miras Ünitesi Genel Uygulama Planı*

Sınıf	Uygulama	Süre
DG - KG	Ön test uygulaması	2 ders saati
DG	Ünite konularının öğretmen tarafından işlenmesi ve etkinliklerin uygulanması	18 ders saati
KG	Ünite konularının öğretmen tarafından işlenmesi	18 ders saati
DG - KG	Son test uygulaması	2 ders saati
DG	Öğrenciler ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılması	2 ders saati (ders dışı)

Deney grubu uygulama süreci.

Tablo 7. *Kültür ve Miras Ünitesi Haftalık Ders Planı*

Hafta	Konu	DG uygulama	Süre
1.hafta	Uygarlıkları Öğreniyorum	Konunun işlenmesi Mektup yazma Şiir yazma Hikaye yazma	2 ders saati 1 ders saati
2.hafta	Çevremizdeki Güzellikler	Konunun işlenmesi Şiir yazma	2 ders saati 1 ders saati
3.hafta	Kültürel Zenginliğimiz	Konunun işlenmesi Mektup yazma Hikaye yazma	2 ders saati 1 ders saati
4.hafta	Kültürümüzü Tanıyalım	Konunun işlenmesi Mektup yazma Şiir yazma Hikaye yazma	2 ders saati 1 ders saati
5.hafta	Kültürümüzü Tanıyalım	Konunun işlenmesi Mektup yazma Hikaye yazma	2 ders saati 1 ders saati
6.hafta	Geçmişten Günümüze Kültürümüz	Konunun işlenmesi Mektup yazma Hikaye yazma	2 ders saati 1 ders saati
Toplam			18 ders saati

Kontrol grubu uygulama süreci.

Kontrol grubunda ilgili ünitenin öğretimi, mevcut programa bağlı kalınarak araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Konular araştırmacı tarafından anlatılarak öğrencilere sorular sorulmuş ve cevaplar alınmıştır. Son olarak konu ile ilgili değerlendirme soruları öğrencilerle birlikte çözülmüş ve ilgili konunun öğretimi gerçekleştirilmiştir. İlgili ünite konularının öğretimi her hafta aynı şekilde yapılarak süreç tamamlanmıştır.

Veri Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizinde SPSS 24 paket programı kullanılmıştır.

İlk olarak araştırmadan elde edilen nicel veriler SPSS 24 paket programına aktarılmıştır. Veri girişi yapıldıktan sonra araştırma sorularına göre parametrik ya da nonparametrik testlerden hangisinin kullanılacağına karar vermek için normallik analizi yapılmıştır. Normallik analizi sonucunda KMABT ön test verilerinin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin sayısı DG=32 ve KG=32 olduğundan normallik analizi için Kolmogorov Smirnov testi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2017). Verilerin normal dağılımı için histogram, normal Q-Q plot, detrended normal Q-Q plot grafiği, basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılarak verilerin normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir (Can, 2014). Araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizi için gerekli olan ölçütler sağlandıktan sonra verilerin analizine geçilmiştir.

Öğrencilerin ÖAY etkinlikleri hakkındaki düşüncelerini ortaya çıkarmak için yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler ise içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir.

Araştırmacının Rolü

Araştırma sürecinde araştırmacının rolü aşağıda ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

- Araştırma süreci alan uzmanıyla işbirliği içerisinde araştırmacı tarafından yürütülmüştür.
- ÖAY etkinlikleri ve etkinlik materyalleri araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.
- Araştırmanın güvenilirliği açısından dersler deney ve kontrol gruplarında araştırmacı tarafından yürütülmüştür.
- Araştırma sürecinden elde edilen veriler dikkatli bir şekilde araştırmacı tarafından toplanmıştır.

- Yarı yapılandırılmış görüşme sonucu elde edilen verilerin kodlaması araştırmacı tarafından yapılmıştır.
- Araştırmacı tarafından araştırma sonunda elde edilen verilerin analizi yapılmış ve araştırma sonuçları rapor haline getirilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Bilimsel araştırmaların bilimsel bir nitelik kazanması araştırmanın geçerlik ve güvenirliğine bağlıdır. Geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmadan herhangi bir araştırmayla ilgili yorum yapmak doğru değildir (Şencan, 2005). Geçerlik, ölçülmek istenenin doğru olarak ölçülebilme derecesidir (Balcı, 2015). Güvenirlik ise ölçme sonuçlarının tekrar edilmesi durumunda sonuçların tutarlılık göstermesidir (Büyüköztürk, 2017). Bu araştırmada bilimsel araştırmanın temel ölçütleri olarak kabul edilen geçerlik ve güvenirliğin sağlanabilmesi için araştırmacı tarafından süreç dikkatli bir şekilde tasarlanmış, araştırma sürecinde kullanılan veri toplama araçlarının ve araştırma deseninin güvenirliği ve geçerliği ve araştırma sonuçları ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur. Araştırmanın geçerlik ve güvenirliği için yapılan çalışmalar Tablo 8’ de verilmiştir.

Tablo 8. *Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği için Yapılan Çalışmalar*

Strateji	Uygulama
Geçerlik	▪ Çalışmada farklı veri toplama araçları (akademik başarı testi- yarı yapılandırılmış görüşme formu) kullanılmıştır. ▪ Araştırma konusu belirlenirken uzman görüşüne başvurulmuştur. ▪ Çalışma grubu araştırmanın amacına uygun olarak belirlenmiştir. ▪ Araştırma süreci yöntem bölümünde ayrıntılı olarak açıklanmıştır. ▪ Araştırma süreci sonunda çalışma grubunda bulunan öğrenciler ile yapılan görüşmeler birebir yapılmıştır.
Güvenirlik	▪ Araştırma sürecinde kullanılan veri toplama araçlarının pilot uygulaması yapılmış, akademik başarı testinin iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır. ▪ Öğrencilerin süreçle ilgili değerlendirmelerini almak için yapılan görüşmelerde zaman ve mekân öğrencinin tercihinin bırakılmıştır. ▪ Yapılan görüşmeler aynı araçla kayıt altına alınmıştır. ▪ Araştırma sonucunda elde edilen sonuçların güvenirliği için toplanan tüm veriler ve belgeler araştırmacı tarafından kayıt altına alınıp dosya haline getirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizi ve analiz sonuçları ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur.

ÖAY Etkinliklerinin Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

ÖAY etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilere Kültür ve Miras Ünitesi Akademik Başarı Testi ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığını belirlemek için Kolmogorov Smirnov Normallik Testi ve ÖAY etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerinde anlamlı bir etkisi olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Bağımsız Örneklem T- Testi (Independent Samples T-Test) sonuçları ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

KMABT' nin ön test uygulamalarından elde edilen bulgular.

Uygulamaya başlamadan önce deney ve kontrol gruplarının denk bir şekilde oluşturulmasını sağlamak amacıyla deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilere Kültür ve Miras Ünitesi Akademik Başarı Testi ön test olarak uygulanmıştır. KMABT' den elde edilen verilerin analizinde kullanılacak testin belirlenmesi için Kolmogorov Smirnov normallik testi yapılmıştır.

KMABT' nin ön test verilerinin normal dağılımına uygunluğu araştırmaya katılan çalışma grubunda yer alan öğrenci sayısı deney ve kontrol gruplarında 30' un üzerinde olduğu için normallik analizinde Kolmogorov Smirnov Normallik testi kullanılmıştır. Kolmogorov Smirnov Normallik Testi sonuçları Tablo 9 'da verilmiştir.

Tablo 9. KMABT' den Elde Edilen Ön Test Verilerinin Kolmogorov Smirnov Normallik Analizi Sonuçları

Gruplar	İstatistik	sd	p
Deney grubu	.148	32	.17
Kontrol grubu	.126	32	.20

KMABT' nin ön test verilerinden elde edilen puanların Kolmogorov Smirnov normallik testi sonuçları incelendiğinde deney grubu ön test verilerinin ($p=.17$; $p>.05$) ve

kontrol grubu ön test verilerinin ($p=.20$; $p>.05$) normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir (Büyüköztürk, 2017).

KMABT' nin ön testinden elde edilen veriler normal dağılım gösterdiği için verilerin analizinde parametrik testlerden Bağımsız Örneklem T- Testi kullanılmıştır. KMABT' den elde edilen verilerin tanımlayıcı istatistikleri Tablo 10, bağımsız örneklem t-testi sonuçları ise Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 10. *KMABT' nin Ön Test Verilerinden Elde Edilen Puanların Tanımlayıcı İstatistikleri*

Gruplar	n	$\bar{X}$	Ss
Deney Grubu	32	29.75	12.64
Kontrol Grubu	32	31.13	9.73
Toplam	64	30.44	22.37

KMABT' nin ön testinden elde edilen verilerin tanımlayıcı istatistikleri incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin puan ortalamalarının [$DG= 29.75$; $KG= 31.13$]birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 11. *KMABT' nin Ön Test Verilerinden Elde Edilen Puanların Bağımsız Örneklem T- Testi Sonuçları*

Gruplar	n	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Deney grubu	32	29.75	12.64	62	.487	.628
Kontrol grubu	32	31.13	9.73			

KMABT' nin ön testinden elde edilen verilerin t testi sonuçlarına bakıldığında deney ve kontrol gruplarının ön test başarı puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir [$t_{(62)}=.487$, $p=.62$, ($p<.05$)].

KMABT' nin son test uygulamalarından elde edilen bulgular.

Uygulama bittikten sonra öğrencilerin KMABT' den elde edilen verilerin analizinde kullanılacak testin belirlenmesi için Kolmogorov Smirnov Normallik Testi, yapılmıştır

KMABT' nin son test verilerinin normal dağılımına uygunluğu, araştırmaya katılan çalışma grubunda yer alan öğrenci sayısı deney ve kontrol gruplarında 30' un üzerinde olduğu için normallik analizinde Kolmogorov Smirnov Normallik testi kullanılmıştır. Kolmogorov Smirnov Normallik Testi sonuçları Tablo 12 'de verilmiştir.

Tablo 12. *KMABT' nin Son Test Verilerinden Elde Edilen Puanların Kolmogorov Smirnov Normallik Testi Sonuçları*

Gruplar	İstatistik	sd	p
Deney grubu	.122	32	.20
Kontrol grubu	.126	3	.20

KMABT' nin son test verilerinden elde edilen puanların Kolmogorov Smirnov normallik testi sonuçları incelendiğinde deney grubu ön test verilerinin ($p=.20$; $p>.05$) ve kontrol grubu ön test verilerinin ($p=.20$; $p>.05$) normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir.

KMABT' nin son testinden elde edilen veriler normal dağılım gösterdiği için verilerin analizinde parametrik testlerden Bağımsız Örneklem T- Testi kullanılmıştır. KMABT' den elde edilen verilerin tanımlayıcı istatistikleri Tablo 13, bağımsız örneklem t-testi sonuçları ise Tablo 14' te verilmiştir.

Tablo 13. *KMABT' nin Son Test Verilerinden Elde Edilen Puanların Tanımlayıcı İstatistikleri*

Gruplar	n	$\bar{X}$	Ss
Deney Grubu	32	77.75	9.79
Kontrol Grubu	32	70.25	9.58
Toplam	64	74.00	9.68

KMABT' nin son testinden elde edilen verilerin tanımlayıcı istatistikleri incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin puan ortalamalarının [$DG= 77.75$; $KG= 70.25$]birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 14. *KMABT' nin Son Test Verilerinden Elde Edilen Puanların Bağımsız Örneklem T- Testi Sonuçları*

Gruplar	n	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Deney grubu	32	77.75	9.79	62	3.09	.03
Kontrol grubu	32	70.25	9.58			

KMABT' nin son testinden elde edilen verilerin t testi sonuçlarına bakıldığında deney ve kontrol gruplarının son test başarı puanlarında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir [$t(62)=3.09$, $p=.03$, ($p<.05$)].

Öğrenme Amaçlı Yazma Etkinliklerine Yönelik Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ÖAY etkinlikleri uygulamalarının oluşturduğu farklılıklara yönelik görüşleri.

Öğrencilere ilk olarak “ÖAY etkinlikleri ile yürütülen derslerdeki uygulamalar sana göre sosyal bilgiler dersinin işleniş biçiminde farklılık oluşturdu mu?” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya yönelik görüşleri Tablo 15’ te verilmiştir.

Tablo 15. Öğrencilerin ÖAY Etkinliklerinin Oluşturduğu Farklılıklara Yönelik Görüşleri

Kategori	Öğrenciler	Örnek öğrenci görüşleri	f
Düşünceleri ifade etme	Ö1, Ö2, Ö5 Ö6, Ö8, Ö10,	“Evet öğretmenim. Daha önce sosyal bilgiler dersimizde siz anlatıyordunuz. Sonra bize etkinlik kitabından soru çözdürüyordunuz çoğunlukla. Şimdi ise sizin anlattıklarınızla ilgili etkinlikleri kendimiz hazırlıyoruz. Konuyla ilgili duygularımı ve düşüncelerimi şiir, hikâye ve mektup yazarak rahatça ifade edebiliyorum. ”	6
Dersin eğlenceli hale gelmesi	Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9	“Öğretmenim bu etkinliklerden sonra dersiniz daha eğlenceli geçmeye başladı. Önceden dersinizi seviyordum ama bu kadar değil. Şimdi ise dersinizi iple çekiyorum. Bu etkinliklerle çok eğleniyorum derste, artık hiç sıkılmıyorum. “	6
Dersi daha iyi anlama	Ö2, Ö3, Ö6, Ö7	“Tabi ki farklılık oluşturdu. Öncelikle dersi daha iyi anlıyorum. Konuyu ilk anlattığınızda özellikle uygarlıkları zormuş gibi geldi fakat mektup hikâye falan yazınca zor olmadığını gördüm. Konular daha fazla aklımda kaldı. ”	4
Yazma becerilerinin gelişmesi	Ö1, Ö2, Ö4, Ö10	“Öğretmenim yaptığımız etkinlikler yazımı geliştirdi. Artık daha düzgün ve güzel cümle kurabiliyorum. Yazarken yazma kurallara uygun davranmamızı istiyorsunuz ya daha çok dikkat ettiğim için artık daha düzgün yazabiliyorum. Bu sayede Türkçe dersindeki kompozisyonları da güzel yazmaya başladım.”	4

Tablo 15 incelendiğinde öğrencilerin, ÖAY etkinliklerinin düşüncelerini rahat bir şekilde ifade etmelerini, dersi daha iyi anlamalarını, yazma becerilerini geliştirdiğini ve dersin eğlenceli hale gelmesini sağladığı yönünde görüş belirttikleri görülmüştür.

Öğrencilerin ÖAY etkinliklerinin kullanılmasını istedikleri derslere ve bunun nedenlerine yönelik görüşleri.

Öğrencilere “ÖAY Etkinliklerinin diğer derslerinizde de kullanılmasını ister misin? Neden?” şeklinde bir soru sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya yönelik görüşleri Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16. Öğrencilerin ÖAY Etkinliklerinin Kullanılmasını İstedikleri Derslere ve Bunun Nedenlerine Yönelik Görüşleri

Kategori	Öğrenci	Örnek öğrenci görüşleri	f
Türkçe	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₄ , Ö ₁₀	“Türkçe dersinde olmalı bence. Çünkü konularla ilgili okuma parçaları ve şiirler var. Onları okuduktan sonra biz de rahatlıkla yazma etkinliği yapabiliriz. Yazarsak öğretmenimizin sınavda sorduğu metnin veya şiirin ana düşüncesi gibi soruları daha rahat yapabiliriz.”	4
Fen bilimleri	Ö ₃ , Ö ₇ , Ö ₉	“Kesinlikle fen bilgisi dersinde kullanmalıyız. Bu dersi anlamakta zorlanıyorum. Başta sosyal bilgiler de öyle geliyordu. Ama etkinliklerden sonra dersi hem daha çok sevdim hem de daha iyi anladım. Fen bilgisi dersini de bu etkinliklerle daha iyi anlarım.”	3
Matematik	Ö ₅ , Ö ₈	“Öğretmenim matematik dersinde kullanmamız gerekiyor bence. Konular çok zor. Mesela konuyla ilgili 4.sınıflara mektup yazsak onlara yanlış bilgi vermemek için dikkat ederiz. Onlara konuyu anlatırken bu sayede tekrar etmiş oluruz ve dikkat ederek yazdığımız için konuları daha iyi anlarız.”	2
İngilizce	Ö ₆	“İngilizce dersinde de kullanmalıyız. Kelime ezberliyoruz. Kitapta verilen okuma parçaları da var. Konuyla ilgili biz de hikâye oluşturup yazsak veya sınıf arkadaşlarımızla birbirimize mektup yazsak konuları ilgili daha iyi öğreniriz bence. Ezberlediğimiz kelimelerle cümle kurarsak unutmayız da.”	1

Tablo 16 incelendiğinde, öğrenciler ÖAY etkinliklerini en çok Türkçe dersinde daha sonra Fen Bilimleri dersinde kullanılmasını istediklerini ifade etmişlerdir. Öğrenciler Türkçe dersinde bu etkinliklerin kullanılmasını ise dersin yazma becerilerine ve konularına uygun olması şeklinde ifade etmiştir. Fen Bilimleri dersinde kullanılmasını, dersin zor olduğunu ve bu etkinliklerle konuları daha rahat bir şekilde anlayabileceklerini düşündükleri için istediklerini ifade etmişlerdir. Matematik dersinde kullanılmasını yine dersin zor olması ve etkinliklerin tekrar olanağı sağlayıp anlamayı kolaylaştıracağını düşündüklerinden, İngilizce dersinde kullanılmasını ise yazma etkinliklerinin öğrenmeyi kolaylaştırdığını düşündükleri için istediklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin ÖAY etkinliklerine dayalı yürütülen derslerde en çok sevdiği/zorlandığı etkinlikler ve bunun nedenlerine ilişkin görüşleri.

“Öğrenme Amaçlı Yazma Etkinliklerine dayalı yürütülen derslerde en çok sevdiğin etkinlik(ler) veya sana zor gelen sevmediğin etkinlik(ler) nelerdi?” şeklinde bir soru sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya yönelik görüşleri Tablo 17’ de sunulmuştur.

Tablo 17. Öğrencilerin ÖAY Etkinlikleri İle Yürütülen Derslerde Sevdiği veya Sevmediği Etkinliklere Yönelik Görüşleri

Kategori	Öğrenciler	Örnek Öğrenci Görüşleri	f
<i>En Çok Sevilen Etkinlikler</i>			
Mektup yazma	Ö ₁ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₈ , Ö ₁₀	“Mektup yazmayı daha çok seviyorum. Yazarken kendimi öğretmen gibi hissediyorum. Çok heyecanlanıyorum. Bildiklerimi bir başkasına anlatmak mutlu ediyor beni. Çünkü yazdıklarımı okuyacak olanlar konuyu benden öğrenecek.”	5
Şiir yazma	Ö ₃ , Ö ₆ , Ö ₉	“Şiir yazmak çok eğlenceli ,ezberlemesi de yazması da kolay. Özellikle akrostiş yazınca daha iyi aklımda kalıyor konu, hem de yazdığım şiir çok güzel oluyor.”	3
Hikâye yazma	Ö ₂ , Ö ₇	“Hikâye yazmayı çok seviyorum. Öğrendiklerimi hikâyeleştirmek çok zevkli bir iş. Özellikle hikâyenin kahramanlarını kendimi ve yakın arkadaşlarımı seçince yazarken daha çok eğleniyorum ve hayal gücümün geliştiğini düşünüyorum.”	2

Tablo 17.(devamı)

Zor gelen veya sevilmeyen etkinlikler			
Mektup yazma	Ö ₃ , Ö ₆ , Ö ₉	“Mektup yazarken çok zorlanıyorum. Bütün konuyu anlatmam gerekiyor çünkü. Bu yüzden yazım yanlış çok oluyor ve noktalama işaretlerinde çok fazla hata yapıyorum. Uzun sürdüğü için de sıkılıyorum.”	3
Şiir yazma	Ö ₂ , Ö ₇	“Şiir yazmak hiç bana göre değil. Kafiye yazmak için çok zorlanıyorum. Mektup ve hikâye yazmak daha eğlenceli ve daha kolay geliyor.”	2
Hikâye yazma	Ö ₁ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₈ , Ö ₁₀	“Hikâye yazmak gerçekten çok zor bir iş. Çok zorlandım bu etkinliği yaparken. Zaten çok güzel şeyler de yazamadım. Bildiklerimi hikâyeleştirmek çok zor geliyor.”	5

Tablo 17 incelendiğinde, öğrencilerin bir kısmı mektup, şiir ve hikâye yazma etkinliklerini sevdiğini, etkinlikleri kolaylıkla hazırladığını ve hazırlarken eğlendiğini ifade ederken; bir kısmı da etkinlikleri hazırlarken zorlandıklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin ÖAY etkinliklerine dayalı yürütülen ders sürecinin sosyal bilgiler dersine yönelik ilgi ve tutumlarına etkisi ile ilgili görüşleri.

Öğrencilere “ÖAY etkinlikleri ile yürütülen ders süreci senin sosyal bilgiler dersine karşı ilgi ve tutumunda bir değişiklik oluşturdu mu? Neden?” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya yönelik görüşleri Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. Öğrencilerin ÖAY Etkinlikleri Dayalı Yürütülen Ders Sürecinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik İlgi ve Tutumlarına Etkisi ile İlgili Görüşleri

Kategori	Öğrenciler	Örnek Öğrenci Görüşleri	f
Olumlu tutum	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₀	“Sosyal bilgiler dersi diğer derslerden daha eğlenceli geçiyor. Diğer derslerde bu tür etkinlikleri yapmıyoruz. Açıkçası bu etkinlikleri yapana kadar da sosyal bilgiler dersini çok fazla sevmiyordum. Bu derste yaptığımız etkinlikler fikrimi değiştirmeme sebep oldu. Derste zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum.”	10
Olumsuz tutum	-	-	-

Tablo 18 incelendiğinde, öğrencilerin tamamı ÖAY etkinliklerinin sosyal bilgiler dersine yönelik ilgi ve tutumlarında olumlu değişiklikler oluşturduğuna yönelik görüş belirtmişlerdir.

Öğrencilerin ÖAY etkinliklerine dayalı yürütülen ders sürecinin başarılarına etkisine ilişkin görüşleri.

“Öğrenme Amaçlı Yazma Etkinlikleri ile yürütülen ders sürecinin senin sosyal bilgiler ders başarılarına etkisi hakkında neler düşünüyorsun?” şeklinde bir soru sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya yönelik görüşleri Tablo 19’ da sunulmuştur.

Tablo 19. Öğrencilerin ÖAY Etkinliklerine Dayalı Yürütülen Ders Sürecinin Sosyal Bilgiler Ders Başarısına Etkisi ile İlgili Görüşleri

Kategoriler	Öğrenciler	Örnek Öğrenci Görüşleri	f
Kalıcı öğrenme	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ ,	Öğretmenim bu etkinlikleri yaptıktan sonra öğrendiklerim aklımda daha çok kalıyor. Önceden bazılarını unutuyordum şimdi yazdığım şiir hikâye falan aklıma geliyor. Yazdıklarımı çabuk hatırlayabiliyorum.	8
Kolay öğrenme	Ö ₁ , Ö ₃ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₉ , Ö ₁₀	“Yıldız hocam artık konular bana daha kolaymış gibi geliyor. Konuları daha çabuk ve eğlenerek öğreniyorum. Bu etkinlikler konuları daha kolay bir şekilde öğrenmemi sağladı.”	7

Tablo 19 incelendiğinde, öğrenciler ÖAY etkinliklerinin kalıcı ve kolay öğrenmeler gerçekleştirdiğini belirtmişlerdir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın bu bölümde, araştırma bulguları ile ilgili tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Tartışma

Bu çalışmadan elde edilen bulgular yorumlanarak araştırma sorularına ait sonuç ve tartışmalar başlıklar halinde aşağıda sunulmuştur.

ÖAY etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisi.

Yapılan araştırmanın uygulama kısmına geçmeden önce araştırma gruplarının eşit bir şekilde oluşturulması için akademik başarı testi ön test olarak uygulanmış ve elde edilen bulgular incelendiğinde, deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön test puan ortalamalarının (DG, $X = 29.75$; KG, $X = 31.13$) birbirine yakın olduğu ve gruplar arasında ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Çalışma grubunda bulunan öğrencilerin akademik başarı yönünden eşit olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara bakıldığında, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin KMABT' den aldığı son test puan ortalamalarının (DG, $X=77.75$; KG, $X=70.25$) farklılaştığı ve deney grubu lehine anlamlı bir sonuç ortaya çıktığı görülmüştür. ÖAY etkinliklerinin uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin akademik başarılarının yüksek olmasının sebebinin, yazmanın öğrenmelere kaynaklık etmesi ve öğrenmeyi kolaylaştırması, öğrenciyi sürece katarak ders boyunca öğrenciyi aktif tutması, yazmanın öğrencilerin kendilerini rahatça ifade edebilmelerine imkân vermesi ve bunun sonucunda öğrenilenlerin daha kalıcı hale gelmesi gibi nedenler olduğu söylenebilir. Deney grubunda yer alan öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen veriler ise bu sonucu destekler niteliktedir. Yapılan görüşmelerde, öğrenciler ÖAY uygulamaları ile konuları daha iyi anladıklarını, kolay öğrendiklerini, dersin eğlenceli hale geldiğini ve bu durumun derse karşı ilgilerini artırarak başarılarını artırdığını ifade etmişlerdir.

Yapılan araştırmadan elde edilen bu sonuç, ilgili literatürde ÖAY yaklaşımının öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve geleneksel yöntemlere göre öğrencilerin akademik başarıları üzerinde daha etkili olduğunu belirten birçok araştırma sonucuyla da paralellik göstermektedir. İlgili araştırmalar incelendiğinde, Ay (2018) ÖAY etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisinin sebebi olarak da bu etkinliklerin öğrencilerin

öğrenme sürecine aktif olarak katıldıklarını, ÖAY etkinliklerinin öğrencilerin derse yönelik tutumlarını olumlu etkilediğini ve bu durumdan yola çıkarak etkinliklerin öğrencilerin akademik başarılarının artmasını sağladığını; Günel, Memiş ve Büyükkasap (2010), çalışmasında ÖAY etkinliklerinin, öğrenci merkezli bir öğrenme ortamı sağlayarak, öğrenme ortamını daha verimli, eğlenceli hale getirdiğini; Tynjala (1998) etkinliklerin öğrencilerin düşünme becerilerini arttırdığını ve öğrenmelerini kolaylaştırarak kalıcı öğrenmeyi sağladığını; Koçak (2013) çalışmasında ÖAY etkinliklerinden mektup ve broşür hazırlayan deney gruplarının geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubundan akademik olarak daha başarılı olduğunu; Baltacı (2013) çalışmasında ÖAY etkinliklerinin akademik başarıyı artırdığını, kavram öğretimini kolaylaştırdığını, öğrencilerin fen öğretimine karşı olumlu tutum geliştirmesine katkı sağladığını; Aktürk (2018) çalışmasında ÖAY etkinliklerinin konularla ilgili kavram yanılgılarını ortaya çıkarmada etkili olduğunu; Akçay (2013) çalışmasında yaptığı grup görüşmeleri sonuçlarına göre ÖAY etkinliklerinin ders kazanımlarının kavranmasını kolaylaştırmaya, kavram öğretimi ve kavramları birbiriyle ilişkilendirmeye, düşünme becerisinin gelişmesine ve gözlem yapabilme yeteneğine katkı sağladığını; Yıldız (2009) çalışmasında ÖAY etkinliklerinin bilimsel bilginin uzun süreli kalıcılığını sağladığını; Uzun (2011) çalışmasında ders ortamında kullanılan öğrenme amaçlı okuma-yazma etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarısını artırdığını ve bu yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazma becerilerini geliştirip anlaşılması zor soyut konuların öğrenilmesine yardımcı olduğunu ortaya koymuştur.

ÖAY etkinliklerine yönelik öğrencilerin görüşleri.

Araştırma sonucunda ÖAY etkinlerine yönelik uygulamanın yapıldığı deney grubu öğrencilerinin görüşlerine başvurulmuş ve öğrencilerin genel olarak olumlu düşüncelere sahip oldukları görülmüştür. Öğrenciler etkinliklerin derste daha aktif olmalarını sağladığını, öğrenme sürecine katılmanın dersi daha zevkli kıldığını ve öğrenmeyi kolaylaştırdığını, kalıcı ve anlamlı öğrenmelerini sağladığını, akademik başarılarını, sosyal bilgiler dersine yönelik ilgi ve tutumlarını pozitif yönde etkilediğini dile getirmişlerdir. Bu sonuç yapılan araştırmaların (Ay, 2018; Çömen, 2018; Karaçağıl, 2014; Doğan ve İlhan, 2016; Uzoğlu, 2010) sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir. Öğrenciler uygulamada genelde yazım kuralları ve etkinliklerin zaman alması ile ilgili olarak ufak tefek problemler yaşadığını bunun dışında herhangi bir olumsuz durumla karşılaşmadıklarını dile getirmişlerdir. Bu sonuç Ay (2018) ve Çömen (2018) 'in araştırma sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir.

Sonuç

Bu araştırmada, ÖAY etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarılarına, etkisi ve bu etkinliklere yönelik öğrencilerin görüşleri belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

- ÖAY etkinliklerinin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin kontrol grubunda yer alan öğrencilerden daha başarılı oldukları görülmüştür. Bu sonuç, ÖAY etkinliklerinin anlamlı öğrenmeyi gerçekleştirme, kalıcı öğrenmeler gerçekleştirip akademik başarıyı artırmada etkili bir yöntem olabileceğini göstermektedir.
- Öğrencilerin ÖAY etkinliklerine yönelik genel olarak olumlu düşüncelere sahip oldukları ve bu etkinliklerin farklı derslerde de kullanılmasını istedikleri tespit edilmiştir.

Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen sonuçlara bağlı olarak aşağıdaki önerilere yer verilmiştir;

- ÖAY etkinliklerinin öğrenci başarısı ve sosyal bilgiler dersine yönelik ilgi ve tutumu artırma, kalıcı ve kolay öğrenme gibi olumlu etkileri belirlenmiştir. Bu nedenle ÖAY etkinliklerinin sosyal bilgiler dersinde aktif olarak kullanılması,
- ÖAY etkinliklerinin öğrencilerin ilgisini çekerek ders sürecini eğlenceli hale getirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum dikkate alındığında etkinliklerin diğer ünite ve konularda da kullanılabileceği,
- ÖAY etkinliklerinin öğrenmeyi kolaylaştırdığı sonucu dikkate alındığında özellikle öğrencilerin zorlandıkları konularda kullanılması,
- ÖAY etkinlikleri, bu etkinliklere yönelik öğrenme ortamlarının hazırlanması ve etkinliklerin uygulanmasına ilişkin öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilmesi,
- Alanyazın incelendiğinde sosyal bilgiler dersinde ÖAY etkinliklerinin kullanılması ile ilgili çalışmaların sınırlı sayıda olduğu dikkate alınarak bu konuda daha fazla araştırma yapılması,
- Öğrencilerin ÖAY etkinliklerine yönelik olumlu ve olumsuz görüşleri dikkate alınarak öğrenme ortamlarının düzenlenmesi,
- Sosyal bilgiler ders kitaplarında farklı metin türlerine yer verilmesi,
- Öğrenci yazılarına mutlaka sözlü ya da yazılı geri bildirim verilmesi,

- Öğrencilerin yaptığı etkinlikler öz veya akran değerlendirmesi şeklinde değerlendirilip alınan görüşler doğrultusunda öğrencilerin etkinliklerini yeniden düzenlemelerinin sağlanması,
- Öğrencilere yazma becerisi kazandırmak için bu tür etkinlikler ev ödevi şeklinde yaptırılarak çalışmalarına geri bildirim verilmeli ve varsa eksikliklerinin düzeltilmesi,
- Derslerde işbirlikli çalışma yöntemlerinin kullanılması,
- Bireysel farklılıklar dikkate alınarak öğrencilere farklı yazma etkinliklerinin uygulanması,

önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akengin, H., & Demir, S. (2012). *Hikayelerle sosyal bilgiler öğretimi* (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Aktürk, F. (2018). *Ortaokul 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin ısı ve sıcaklık konusundaki kavram yanlışlarının belirlenmesinde öğrenme amaçlı yazma aktivitesinin kullanılması* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.(Tez No. 514302).
- Arslan, M. (2007). Eğitimde yapılandırmacı yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(1), 41-61.
- Atila, M. E. (2008). *Fen öğretiminde farklı betimleme modlarının öğrenme amaçlı yazma aktivitelerinde kullanımlarının akademik başarıya etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 232376).
- Atılgan, H. (2017). Madde ve test istatistikleri. H. Atılgan(Ed), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme içinde* (10. baskı, ss. 259-288). Anı Yayıncılık.
- Avcı Erduran, D., & Akçay, T. (2013). Fen ve teknoloji dersinde yazma etkinlikleri üzerine öğretmen görüşleri. *Türk Fen Eğitim Dergisi*, 10(2), 48-65.
- Ay, A. (2018). *Sosyal bilgiler öğretim programında öğrenme amaçlı yazma etkinliklerinden mektup ve şiir kullanımının öğrenci başarısına etkisi* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 486539).
- Ayar, R. (2006). *İlköğretim sosyal bilgiler dersinde hepimizin dünyası ünitesi için yapılandırmacı yaklaşıma göre öğretim etkinliklerinin geliştirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 215316).
- Balcı, A. (2015). *Sosyal bilgilerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler* (11.baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Baştürk, S. (2014). Çoktan seçmeli testler. S. Baştürk(Ed), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme içinde* (1. baskı, ss. 119-154). Ankara: Nobel Yayıncılık
- Belet, D. (2005). *Öğrenme stratejilerinin okuduğunu anlama ve yazma becerileri ile türkçe dersine ilişkin tutumlara etkisi* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.187975).
- Biber, B. (2013). *Fen ve teknoloji öğretmenlerinin yazmaya dair algıları ve öğrenme amaçlı yazma aktivitelerini uygulama düzeyleri* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.319665).
- Bozat, Ö. (2014). *5. Sınıf yaşamımızdaki elektrik ünitesinde öğrenme amaçlı yazma etkinliklerinden mektubun başarıya etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.(Tez No. 366548).
- Bozkurt, R. (2017). *Üst bilişsel aktivite ile desteklenmiş argümantasyon tabanlı bilim öğrenme yaklaşımının öğretmen adaylarının fen başarısına etkisi*(Yüksek Lisans Tezi).Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.(Tez No. 476111).

- Brooks, j., & Brooks, M. (1999). *In search of understanding: the case for constructivist classrooms* (2. baskı). Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (23. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi* (3. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Çalık, T., & Sezgin, F. (2005). Küreselleşme bilgi toplumu ve eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 55-66.
- Çömen, H. (2018). *Fen bilimleri 7.sınıf elektrik enerjisi ünitesi kapsamında öğrenme amaçlı yazma aktivitelerine dayalı geliştirilen hibrit kitabın etkilerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 518013).
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (4th ed.). Baston: Pearson
- Creswell, J.W., & Plano-Clark, V.L. (2007). *Designing and conducting: Mixed methods research*. Thousand Oaks, California: Sage Publication.
- Daşdemir, İ., Cengiz, E., & Uzoğlu, M. (2015). Öğrenme amaçlı yazma aktivitelerinden mektup yazmanın 7. sınıf ışık ünitesinde öğrencilerin akademik başarılarına ve bilimsel tutumlarına etkisi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(11), 89-103.
- Demirel, Ö. (2012). *Eğitimde program geliştirme: kuramdan uygulamaya* (18. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Deryakulu, D. (2000). Yapıcı öğrenme. A.Şimşek(Ed). *Sınıfta demokrasi içinde* (1. baskı, ss. 53-77). Ankara: Eğitim Sen Yayınları.
- Dilaver, H. H., & Akyürek Tay, B. (2015). Sosyal bilgilerde yapılandırmacılık. B. Tay, & A. Öcal(Edt), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler* (4. baskı, ss. 99-130). Ankara: Pegem Akademi.
- Duymaz, N. (2011). *Hücre konusunun öğrenilmesinde öğrenme amaçlı yazma etkinliklerinin kullanımı ve analoji üretme* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 290591).
- Emig, J. (1977). Wrighting as a mode of learning. *College Composition and Communication*, 28(2), 122-128.
- Erkan, M. B. (2008). Eleştirel düşünme ve biyoloji eğitiminde yazarak düşünmenin eleştirel öğrenmenin eleştirel düşünme üzerine etkileri. *İ.Ü. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 1-10.
- Fidan, N. (2012). *Okulda öğrenme ve öğretme* (3. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Fraenkel, J. R., Hyun, H. H., & Wallen, N. E. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8 baskı). New York: Mc Graw Hill.
- Genç İlter, B. (2007). Oluşturmacı yaklaşıma dayalı yabancı dil öğretim sınıflarında yazma becerisi etkilerinin öğrenci başarısına etkisi. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 1-11.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 179-195.

- Gündüz, O., & Aktaş, Ş. (2011). *Yazılı ve sözlü anlatım* (15. baskı). Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- Günel, M., Kabataş, E., & Büyükkasap, E. (2009). Öğrenme amaçlı yazma aktivitelerinin ve analoji kurmanın Üniversite düzeyinde mekanik konularını öğrenmeye etkisinin incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 401-419.
- Hand, B., & Prain, V. (1996). Writing for learning in the junior secondary science classroom: issues arising from a case study. *International journal of Science Education*, 18(1), 117-128.
- Homstad, T., & Thorson, H. (1996). *Using writing-to-learn activities in the foreign language classroom* (14. baskı). Minnesota: The Center for Interdisciplinary Studies of Writing, University of Minnesota.
- İncirci, A. (2016). Öğrenme amaçlı “mektup yazma etkinliği”nin ingilizce dersinde akademik başarıya, derse karşı tutuma ve üst biliş düzeyine etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 426447).
- Kan, A. (2017). Ölçme aracı geliştirme. S. Tekindal(Ed) , *Eğitimde ölçme ve değerlendirme içinde* (5. baskı, ss. 241-277). Ankara: Pegem Akademi.
- Karaca, E. (2016). Test ve madde analizi. S. Erkan, M. Gömleksiz (Edt), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (4. baskı, ss. 239-306). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karaçağıl, C. (2014). Sosyal bilgiler derslerinde öğrenme amaçlı yazma etkinlikleri kullanımının öğrenci akademik başarıları üzerine etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 377621).
- Kiriş, A. (2009). Tarih eğitimi ve tarihçilik mesleği: lise tarih derslerinde yazma becerilerinin kullanılması ve geliştirilmesi (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 278345).
- Klein, P. D. (1999). Reopening inquiry into cognitive processes in writing-to-learn. *Educational Psychology Review*, 3(11), 203-270.
- Klein, P. D. (2004). Constructing scientific explanations through writing. *Instructional Science*, 32(3), 191-231.
- Koçak, G. (2013). Tek boyutta hareket konusunda öğrenme amaçlı yazma etkinliklerinin uygulanmasının fen bilgisi 1. Sınıf öğrencilerinin akademik başarısına ve kalıcılığa etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.(Tez No. 331715).
- Kurtdede Fidan, N. (2010). Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı yaklaşımın getirdiği niteliklere sahip olma düzeylerinin değerlendirilmesi (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.(Tez No. 278187).
- MEB. (2005). İlköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve kılavuzu. Ankara: www.mufredat.meb.gov.tr adresinden edinilmiştir.
- MEB. (2006). İlköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programı,Ankara: www.mufredat.meb.gov.tr adresinden edinilmiştir.
- MEB. (2017). İlköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programı,Ankara: www.mufredat.meb.gov.tr adresinden edinilmiştir.
- NCSS. (1994). Sosyal araştırmalar ulusal konseyi, mükemmellik beklentileri: sosyal çalışmalar için müfredat standartları. <https://www.ncss.com> adresinden edinilmiştir.

- Ocak, G., & Çınar, İ. (2010). *Yapılandırmacı anlayış ve çeşitleri*. Eğitim Bir- Sen, Eğitime Bakış Dergisi.11(16), 56-60
- Onur, M., & Şanal, M. (2016). *Eğitim bilimine giriş* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Öğdük, A. (2011). *İlköğretim ikinci kademe fen ve teknoloji dersinde öğrenme amaçlı yazma aktivitelerinde kullanılan modsal betimlemelerin akademik başarıya etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi' nden edinilmiştir. (Tez No. 299756).
- Özdemir, Y., & Kıröğlu, K. (2011). Sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı bilgi kuramına yönelik bilgi düzeyleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*(32), 265-283.
- Özden , Y. (2005). *Öğrenme ve öğretme* (7. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Özden, Y. (2014). *Öğrenme ve öğretme* (12. baskı). Ankara: Pegem Akademi .
- Sağlam, E. (2014). *Beşinci sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programı ile ilgili öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi' nden edinilmiştir. (Tez No.358837).
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde geçerlik ve güvenirlik* (1. baskı). Ankara: Seçkin Matbaası.
- Şimşek, N. (2004). Yapılandırmacı öğrenme ve öğretme eleştirel bir yaklaşım. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 3(5), 115-139.
- Tay, B., & Öcal, A. (2015). *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi* (4 baskı). Ankara: Pegem Akademi .
- Tural, A. (2011). *Sosyal bilgilerde yapılandırmacı yaklaşımla kavram öğretimine yönelik model geliştirme* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi' nden edinilmiştir.(Tez No. 310790).
- Tural, A. (2015). Yapılandırmacı yaklaşımı benimseyen sosyal bilgiler öğretim sürecine ilişkin öğrenci görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 29-40.
- Tynjala, P. (1998). Writing as a tool for constructive learning: students' learning experiences during an experiment. *Higher Education*, 2(36), 209-230.
- Uluğ, F. (2004). *Okulda başarı: etkili öğrenme ve ders çalışma yöntemleri* (8. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(23), 461-472.
- Uzoğlu, M. (2010). *Öğrenme amaçlı yazma aktivitelerinin kullanımının ilköğretim seviyesinde kuvvet ve madde ünitesini öğrenmeye etkisinin araştırılması* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi' nden edinilmiştir. (Tez No. 269319).
- Uzun, S. (2011). *Öğrenme amaçlı okuma-yazma etkinlikleri ile zenginleştirilmiş ortamların fizik öğrenme üzerindeki etkisi: enerji ünitesinde bir uygulama* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi' nden edinilmiştir. (Tez No.300382).
- Yanpar , T. (2015). Etkili ve anlamlı öğrenme için kuramsal yaklaşımlar ve yapılandırmacılık.C. Öztürk (Ed). *Sosyal bilgiler öğretimi içinde* (4. baskı, ss. 51-76). Ankara: Pegem Akademi.
- Yanpar, T. (2009). Etkili ve anlamlı öğrenme için kuramsal yaklaşımlar ve yapılandırmacılık C.Öztürk (Ed). *Sosyal bilgiler öğretimi içinde* (1. baskı, ss. 51-76). Ankara: Pegem Akademi.

- Yazıcı, H., & Koca, M. K. (2011). Sosyal bilgiler öğretim programı . A. Öcal, & B. Tay(Edt), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi sosyal bilgiler öğretim programı* (2. baskı, ss. 19-40). Ankara: Pegem Akademi .
- Yeşildağ, F. (2009). *Modern fizik öğretiminde öğrencilerin çoklu modsal betimlemeleri algılamaları ve modsal betimlemelerle hazırladıkları yazma aktivitelerini değerlendirme sürecinin öğrenmeye etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 238026).
- Yıldırım , Z. (2016). *Yazma etkinliklerinin ortaokul öğrencilerinin matematik başarılarına ve tutumlarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 423760).
- Yıldız, A. (2009). *Üniversite öğrencilerinin kuantum fiziği konularını anlama düzeyleri ve öğrenme amaçlı yazma aktivitelerinin akademik başarıya etkisi* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 246914).
- Yıldız, A., & Büyükkasap, E. (2011). Öğretmen adaylarının compton olayını anlama düzeyleri ve öğrenme amaçlı yazma aktivitelerinin akademik başarıya etkisi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1644-1664.
- Yılmaz, N. (2017, Ekim). *Ortaokul beşinci sınıf öğrencilerinin modsal betimlemeleri kullanma becerileri* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 494946).

EKLER

Ek- 1. Kültür Ve Miras nitesi Akademik Başarı Testi

Ek- 2. Kültür Ve Miras nitesi Etkinlik Yönergeleri

Ek- 3.Kültür Ve Miras nitesi Etkinlik rnekleri

Ek- 4. Konulara Yönelik Planlanan Haftalık ğrenci Etkinlik alışma Yaprakları

Ek- 5. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Ek- 6. Kültür Ve Miras nitesi Akademik Başarı Testi' nden Elde Edilen Verilerin Normallik Testi Analiz Sonuçları

Ek- 7. İlgili Literatürde AY ile İlgili Yapılan alışmalar ve Elde Edilen Sonuçlar

Ek- 8. Uygulamaya İlişkin İzin Yazısı

Ek-1. Kültür Ve Miras  nitesi Akademik Başarı Testi

5.SINIF KÜLTÜR VE MİRAS ÜNİTESİ BAşARI TESTİ

1-)Lidyalılar Sardes başkent olmak üzere Batı Anadolu'da kurulmuşlar. Parayı icat ederek takas usulüne son vermişler. Ayrıca doğu-batı arasında ticarete kullanılan Kral Yolu'nu inşa etmişlerdir.

Verilen bilgiye göre Lidyalıların hangi alanda gelişmiş bir uygarlık olduğu söylenbilir ?

- A)Bilim B)Sanat
C)Ekonomi D)Tarım

2-)Hammurabi Kanunlarına göre ;

*Bir adamın gözünü çıkaranın gözü çıkarılır.

*Bir kişi hırsızlık yaparsa eli kesilir.

Buna göre Babiller hakkında ;

I.Kısasa kısas yöntemi uygulanmıştır.

II.İnsan haklarına önem verilmiştir.

III.Hukuk alanında çalışmalar yapmışlardır.

Yargılarından hangisi veya hangilerine ulaşılabilir ?

- A)Yalnız I B)I ve III
C)Yalnız II D)II ve III

3-)Lidyalıların..... kısa sürede yıkılmasına neden olmuştur.

Lidyalılarla ilgili yukarıda verilen cümledeki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A)Parayı icat etmeleri
B)Kral Yolu'nu yapmaları
C)Madencilikle uğraşmaları
D)Ordularında paralı asker kullanmaları

4-)Hititler ile Mısırlılar arasında yapılan Kadeş Antlaşmasında Hitit kralı III.Hattuşili'nin yanında TavanannaPudahepa'nın da mührü bulunmaktadır.

Yalnızca bu bilgiye göre aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşılamaz ?

- A)Hititlerde kadına önem verildiğine
B)Hititlerde kadınların devlet yönetiminde etkin olduğuna
C)Tarihteki ilk yazılı anlaşmanın Kadeş Antlaşması olduğuna
D)Kadeş Antlaşmasının Hititler ile Mısırlılar arasında imzalandığına

5-)Asurlulara ait çivi yazısından oluştan tabletler Anadolu'da bulunmuştur.

Bu bilgiye göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir ?

- A) ivi yazısını Asurlar Sümerlerden  ğrenmişlerdir.
B)Asurlar en gelişmiş medeniyettir.
C)Asurlar Anadolu ile etkileşimde bulunmuşlardır.
D)Asurlar Anadolu ile ticaret yapmaktadır.

6-)“Sümerler tarih çağlarını başlatmışlardır.” diyen bir kişi bu görüşünü hangi bilgiye dayanarak kanıtlayabilir?

- A)Ay takvimini icat etmeleri
B)Ziggurat adı verilen tapınakları inşa etmeleri
C)Tekerleği icat etmeleri
D)Yazıyı icat etmeleri

5.SINIF KÜLTÜR VE MİRAS ÜNİTESİ BAŞARI TESTİ

7-)Friglerin dokumacılıkta ilerlediğini öne süren bir kişi bu görüşüne aşağıdakilerden hangisini veya hangilerini kanıt olarak gösterebilir?

- I.Tapates adıyla kilimler yapmaları
 - II.Fibula adı verilen çengelli iğneler yapmalarını
 - III.Çivisiz mobilyalar yapmalarını
- A)Yalnız II B)Yalnız I
C)I ve III D)I,II ve III

8-)Anadolu uygarlıklarından birisi olan Urartular, oda şeklinde yaptıkları mezarlarda ölülerini eşyaları ile birlikte gömmüşlerdir. Çok sayıda kale,sur yapmışlardır. Sulama için inşa ettikleri kanallardan bazıları günümüzde hala kullanılmaktadır.

Verilen bilgilere göre Urartularla ilgili

- I.Ölümden sonraki yaşama inandıkları
- II.Savunmaya önem verdikleri
- III.Dayanıklı eserler yaptıkları
- IV.Çok tanrılı dine inandıkları

hangileri söylenebilir ?

- A)I ve II B)II ve IV
C)I,II ve IV D)I,II ve III

9-)Milas, Gördes, Bünyan, Ladik, Isparta, Uşak ve Hereke gibi yöre ismiyle bilinir. Genellikle geometrik motifler, doğa tasvirleri ve çiçek motifleri ilmek ilmek işlenir.

Verilen bilgiler hangi el sanatlarımıza aittir ?

- A)Ebru sanatı B)Bakırcılık
C)Çinicilik D)Halıcılık

10-)Bir toplumun nesilden nesile aktaran alışkanlıklarına davranışlarına ve yaşam tarzlarına gelenek ve görenek adı verilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kültürümüze ait gelenek ve göreneklerden değildir ?

- A)Bayramlarda büyüklerin elinin öpülmesi
B)Asker uğurlama
C)Yılbaşı kutlamaları
D)Kız isteme

11-)Türk mutfağı yemek çeşitliliği bakımından dünyanın en zengin mutfaklarından biri olarak kabul edilir.

Aşağıda verilen yemek yöre eşleştirmelerinden hangisi doğru değildir?

- A)Cağ Kebabı- Erzurum
B)Mantı- Kayseri
C)Hamsili Pilav- Trabzon
D)Zeytinyağlı börülce- Van

I.HoronII.KarşılamaIII.Zeybek

12-)Yukarıda verilen halk oyunlarının oynandığı yörelerimiz hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir ?

<u>Horon</u>	<u>Karşılama</u>	<u>Zeybek</u>
A)Ege	Karadeniz	Trakya
B)Karadeniz	Ege	Akdeniz
C)Akdeniz	Doğu And	Ege
D)Karadeniz	Trakya	Ege

5.SINIF KÜLTÜR VE MİRAS ÜNİTESİ BAŞARI TESTİ

13-)Aşağıda tarihi eserler ve bulundukları iller eşleştirilmiştir. Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A)Malabadi köprüsü-Diyarbakır
- B)Aspendos Tiyatrosu-Antalya
- C)Çifte Minareli Medrese- Konya
- D)Selimiye Camii- Edirne

Doğada İnsan eli değmeden oluşan, gezilip görülecek eşsiz güzellikteki yerler doğal varlık olarak nitelendirilir.

14-)Yukarıda verilen bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi doğal varlık olarak nitelendirilebilir ?

- A)Çatalhöyük Antik Kenti
- B)Galata Kulesi
- C)Pamukkale Travertenleri
- D)Sümela Manastırı

*Karadenizde düğünlerde kemençe eşliğinde horon tepilir. Bayramlar burada coşku ile kutlanır.

*Doğu Anadolu’da düğünlerde davul zurna eşliğinde oynanır. Bayramlar burada da coşku ile kutlanır.

15-)Buna göre kültürel öğelerimiz hakkında çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir ?

- A)Bayramlar en eğlenceli kültürel unsurlarımızdandır
- B)Kültürel değerlerimiz hiç değişmeden günümüze kadar ulaşmıştır.
- C)Bölgelerimiz arasında kültürel olarak benzer ve farklı özellikler bulunmaktadır.
- D)Kültür öğelerimiz birlik ve beraberliği artırmıştır.

16-)Kültürel öğelerle ilgili;

- I.zaman içinde değişiklikler olabilir
- II.Bazı geleneklerimiz devam etmektedir.
- III.Ülkelerin gelişmesi için kültüründe değişmesi zorunludur.

hangisi ya da hangilerinin doğru olduğu söylenbilir ?

- A)Yalnız I
- B)I ve II
- C)II ve III
- D)I,II ve III

MİLLÎ BAYRAMLARIMIZ
?
?
?

17-)Yukarıda soru işareti (?) ile gösterilen yerlere aşağıdakilerden hangisi yazılamaz ?

- A)30 Ağustos Zafer Bayramı
- B)23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
- C)29 Ekim Cumhuriyet Bayramı
- D)Nevruz Bayramı

18-)Çevremizde yer alan doğal varlık, tarihi mekan, tarihi nesne ve tarihi eser örneklerinden hangisi yanlıştır ?

- A)Efes Antik Kenti- Tarihi Mekan
- B)Hz. Muhammed’in Kılıcı – Tarihi Nesne
- C)Manyas Kuş Cenneti- Tarihi Eser
- D)Uzungöl- Doğal Güzellik

5.SINIF KÜLTÜR VE MİRAS ÜNİTESİ BAŞARI TESTİ

19-)“Anadolu’da çok eskiden beri yapıla gelen el sanatlarındandır. Çamurun bir çark üzerinde döndürülerek şekillendirilmesiyle yapılır.” **Sözü edilen el sanatımız hangisidir?**

- A) Bakırcılık B)Çömlekçilik
C) Çinicilik D)Dokumacılık

20)Konya’da her yıl 17 Aralık’ta Şeb-i Arus törenleri düzenlenerek anılan büyük düşünür ve şair kimdir?(2007 DPY)

- A)Hacı Bektaş Veli
B) Yunus Emre
C)Mevlana Celaleddin Rumi
D)Şems-i Tebrizi

*İstanbul’daki büyük camilerden biridir.

* Mimarı Sedefkâr Mehmet Ağa’dır.

* Yapımında 20 000’i aşkın çini kullanılmasından dolayı “Mavi Cami” olarak da tanınır.

21-)Tanıtılmaya çalışılan cami hangisidir? (2006 DPY)

- A)Sultan Ahmet Cami
B)Yeni Cami
C) Süleymaniye Cami
D) Şehzade Cami

22-)Aşağıdakilerden hangisi ülkemizin yemek kültürüne ait bir yiyecek değildir ?

- A)Pişmaniye B)Pizza
C)Etli ekmek D)Çiğ Köfte

23-)Kültürel mirasımızın önemli olmasının başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birlik ve beraberliğimizi sürdürmemizi sağlaması
B) Ülkemize turist çekmesi
C) İşsizlere iş olanakları yaratması
D)Yurdumuzu güzel göstermesi

Mezopotamya’nın;

- I. İlk çağda kurulmuş olması
II. Çok tanrılı dine inanılması
III. Yapılarda kerpiçlerin kullanılması
IV. Çok istilaya uğraması

24-)Mezopotamya’nın yukarıdaki özelliklerinden hangilerinin Mezopotamya uygarlıklarından günümüze ulaşan eserlerin çok az olmasında etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) II ve III D) III ve IV

25-)El sanatları, yüzyıllar içerisinde çevre şartlarına göre değişerek günümüze kadar gelmiş ve günümüzde de yaşatılmaya devam etmektedir.

El sanatlarını yüzyıllarca yaşatılması aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A)Türk kültürünün başka kültürlerin etkisi altında kaldığının
B)Kültürümüzdeki sürekliliğin
C) El sanatlarında değişikliğe gidildiğinin
D)Türklerin sürekli aynı yerde yaşadığının
Başarılar dilerim☺

Ek- 2. Kùltür Ve Miras Ünitesi Etkinlik Yönergeleri

2018-2019 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 5.SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ KÜLTÜR VE MİRAS ÜNİTESİ İLE İLGİLİ MEKTUP YAZMA ETKİNLİK YÖNERGESİ

Sevgili öğrenciler,

“ Uygarlıkları Öğreniyorum” konusu ile ilgili sizlerden şu an 4. Sınıfta eğitim görmekte olan öğrencilerimize bir mektup yazmanızı istiyorum. Kendinizi adeta bir sosyal bilgiler öğretmeniymiş gibi hayal ederek uygarlıkları öğreniyorum konusunu arkadaşlarınıza yazdığınız mektupta anlatınız ve onların sizin yazdıklarınızla konuyu öğreneceğini düşününüz.

Not: Mektup hazırlama yönergesini dikkatli bir şekilde okuyarak mektubunuzu hazırlayınız.

Mektup Yazma Yönergesi:

- Mektup yazarken kullanacağımız kağıt ve zarf temiz olmalıdır. Bu basit ayrıntı karşımızdakine verdiğimiz değeri gösterir.
- Mektuptaki hitap, göndereceğimiz kişi ya da kurum göz önünde bulundurularak seçilmelidir: Sevgili Kardeşim, Canım Kardeşim, Canım Babacığım, Saygıdeğer Büyüğüm, Sayın Murat Bey, Sayın Veli, Sevgili Öğrenciler vb.
- Mektupta daha sonra giriş ve amaç bölümüne geçilir. Bu bölümde mektubun niçin yazıldığı belirtilir.
- Sonuç bölümünde daha çok klişe sözlere yer verilerek, hoş a gidici bir dilekle mektup bitirilir; “sevgi ve saygılar sunar, esenlikler dilerim” gibi.
- Mektubunuzda kullanacağınız ifadeler mektubu yazdığınız kişinin seviyesine uygun olmalıdır.
- Mektubunuzu yazarken bir konuyu bitirmeden araya başka bir konu karıştırmayınız.
- Yazdıklarınızda tekrardan kaçınmalısınız.
- Mektubun yazımı bittikten sonra unutulana, yanlış yazılan bir söz veya eksiklik varsa bunu gidermek için mektubunuzu baştan sona okuyup kontrol ediniz. Yazımda veya imlada bozukluk varsa düzeltiniz.
- Mektupların sağ üst köşesine yazıldığı günün tarihi atılır.
- Sol alt köşeye adres bilgileri, sağ alt köşeye ad-soyad yazılır ve imza atılır.

**2018-2019 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 5.SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ KÜLTÜR
VE MİRAS ÜNİTESİ İLE İLGİLİ ŞİİR YAZMA ETKİNLİK YÖNERGESİ**

Sevgili öğrenciler,

“ Kültürümüzü Tanıyalım” konusu ile ilgili sizlerden şu an 4. Sınıfta eğitim görmekte olan öğrencilerimize bir şiir yazmanızı istiyorum. Kendinizi adeta bir sosyal bilgiler öğretmeniymiş gibi hayal ederek Kültürümüzü Tanıyalım konusunu arkadaşlarınıza yazdığınız şiirle anlatınız ve onların sizin yazdıklarınızla konuyu öğreneceğini düşününüz.

Not : Şiir yönergesini dikkatli bir şekilde okuyarak şiirinizi yazınız.

1- Öncelikle şiir de kafiye uyumuna (unutmayın şiir kulağa hoş gelmelidir) daha sonra kelime manalarının birbirini tamamlamasına dikkat ediniz.

2- Şiiri yazmaya başlamadan önce konuyla ilgili bilgi birikimi sahibi olmanız gerekiyor.

3-Şiirinizi yersiz yere uzatmayınız. İçeriğinin anlamlı olması gerekiyor.

**2018-2019 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 5.SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ KÜLTÜR
VE MİRAS ÜNİTESİ İLE İLGİLİ HİKAYE YAZMA ETKİNLİK YÖNERGESİ**

Sevgili öğrenciler,

“Kültürümüzü Tanıyalım” konusu ile ilgili hikaye yazmanızı istiyorum. Hikayenizi aşağıda yazılı olan yönergeye uygun olarak yazınız.

- 1- Hikayeler, kısa olmak zorunda olduğu için konuyu anlatış tarzı çok önemlidir.
- 2- Hikaye yazarken dikkat edilmesi gereken bir diğer husus ise, hikayede geçen olayların okuyucunun gözünde canlandırılabilmesidir. Okuyucu hikayeyi okurken, kendini film seyrederek gibi hissedebilmelidir.
- 3- Hikayenin dili de oldukça önemlidir. Okuyucuyu sıkmamak için uzun cümlelerden kaçınılmalı, olayları anlatırken birkaç kelimeyle okuyucunun olayı kafasında canlandırabilmesi sağlanmalıdır.
- 4- Hikaye kahramanlarını konuştururken, çok fazla ‘öyle dedi’, ‘böyle dedi’ demekten kaçınmak gerekir. Bu akıcılığı bozacaktır.
- 5- Hikaye metnini bitirdikten sonra tutarlılığını kontrol edip değerlendiriniz.
- 6- Hikaye metnindeki anlatım bozukluklarını, metindeki yazım yanlışlarını ve noktalama hatalarını düzeltiniz.

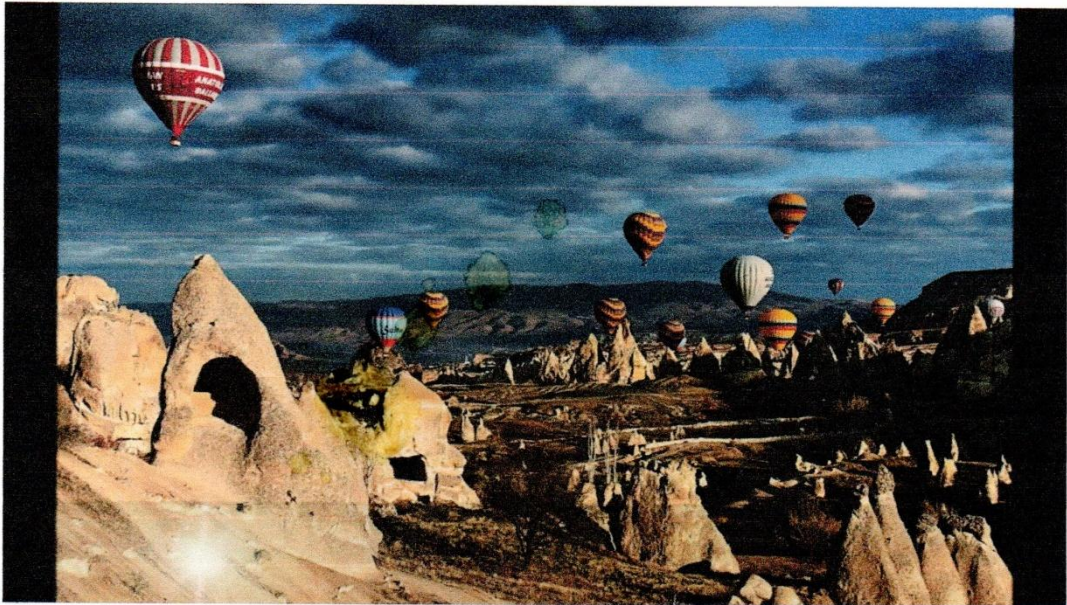
Ek- 3. Kültür Ve Miras nitesi Etkinlik rnekleri

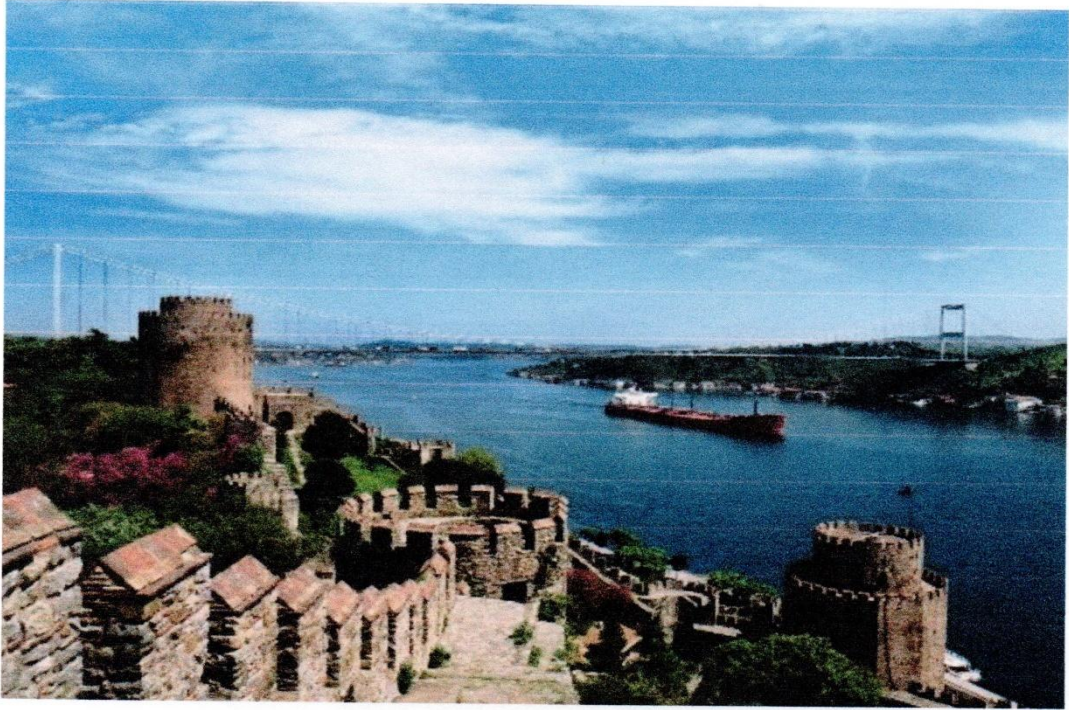

Görsellerden faydalanarak ölkemizin tarihi güzellikleri ve doğal güzellikleri ile ilgili şiir yazınız.

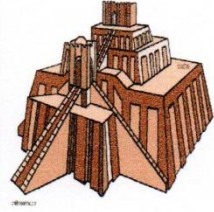

Aşağıdaki resimlerden faydalanarak bir hikaye oluşturunuz.

MEHMET İLE YEŞİM

**ANAHTAR KELİMELE
HİKAYE YAZMA ÇALIŞMASI**

KÜLTÜRÜMÜZ

BAYRAM

AKRABA ZİYARETİ

BİRLİK VE
BERABERLİK

Sevgili öğrenciler paranın icadını anlatan bir hikaye yazınız.

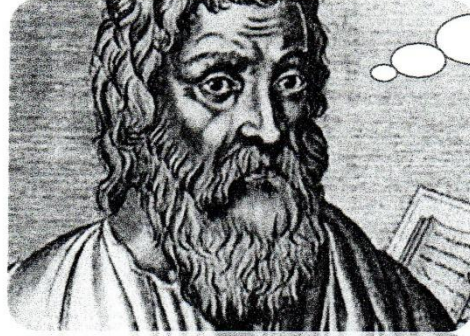
Aşağıdaki görsellerden yararlanarak kültürümüzle ilgili şiir yazınız. Şiirinizde kültürel farklılıklara vurgu yapınız.

Sevgili öğrenciler Anadolu Uygarlıkları ile ilgili bilgi kartları hazırlayınız.

<u>Urartular</u>	<u>Frigler</u>
<u>İyonlar</u>	<u>Lidyalılar</u>
<u>Hititler</u>	

Ek- 4. Konulara Yönelik Planlanan Haftalık Öğrenci Etkinlik Çalışma Yaprakları

Merhaba çocuklar. Benim adım Hipokrat. Bana Tıbbın Babası derler. Bir doktorun nasıl davranması gerektiği ile ilgili bir metin hazırlamak istiyorum. Fikirlerinizi benimle paylaşabilir misiniz?

Doktor hastalarına Saygılı, hoş görülü, Onları üzmecek bir şekilde davranmalı ve bunun yanında onları muamele ederken onlara iyi davranmalı hastalarına iğne yaparken onları acıtmadan iğneyi yapmalı ve yine onların muamesi bitince onlara yine hoş görülü Sevgili Saygılı davranmalı. Geçmiş olsun demeli.

Esra
Bingöl
120

MEHMET İLE YEŞİM

ANAHTAR KELİMELE
HİKAYE YAZMA ÇALIŞMASI

KÜLTÜRÜMÜZ

BAYRAM

AKRABA ZİYARETİ

BİRLİK VE
BERABERLİK

BAYRAM ZİYARETİ

Bir gün bir çocuk varmış. Bu çocuğun adı Mehmetmiş. Mehmet çok mutluymuş. Çünkü 2.gün sonra Bayrammış. bu bayram onun için çok heyecan vericiymiş. Bayram gelmiş. Mehmet hazırlanmış. Ailesiyle birlikte kahvaltı yapmışlar. sonra ise - Babannesine gitmiş. babanesi torununu gördüğüne çok sevinmiş. orada gezmişler. sonra da teyzesinin Evine teyzesini ziyarete gitmişler teyzesi onları - Çödrüncü çok sevinmiş. Birlikte gezmişler. sonra Tekrar teyzesinin evine gelmişler. sonra bayramlaşmış. Yemek yemişler. sonra Mehmet ve ailesi evlerine - Gitmişler.

MUTLU SON

DERYA YILDIRIM
5-A /57

DOĞAL GÜZELLİKLERİMİZ

Balıkesire gidince
Orda: doğal varlıklarını görüncü
Hayran kalırsın
Manşas kış cennetini gezince

Trobon ne güzel
Yeşil bir dağası var
Uzungöl adında
Doğal güzelliği var

Nevşehir'e gidince
Akla Peri bacaları gelir
Bolanlarda uşunca
Neşen Jerine gelir

Duran Olegay

DOĞAL GÜZELLİK

Merveşir dedir peri bacakları

Yağmur suları yapar onları

Binlerce turist gelir

Gezmek için buraları

Çömlekçilik yaygındır

Uçan balonları bir harikadır.

Ekonomiye katkısı fazladır.

Gezin görün peri bacaklarını.

ALayna
Lİcan

HALK OYUNLARI

Horon iain öürler,
Oynamaya dayomozlar,
Rize'nin usakları.
O küçük o büyük demeden,
Nesillerine öğretirler.

Zordur biraz bu oyun,
EGE'nin efesine.
Yenilmez yenilemez,
Bizim gençlere.
Eğleniriz zeybekle,
Kadın, erkek birlikte.

Halkın sesi oldu,
Anadolu neşeyle doldu,
Lalelere atılır kundu.
Anadolu halayını da yurtdışına sundu,
Yurdumuz halk oyununda yeni bir oyun buldu.

NEVRUZ BAYRAMI

Bir sabah Güneş'in ilk ışıkları kirlara yayılırken tırtıl yordeti
detikten çıktı. Ağaçların arkasından gelen kaplumbagaya "Günaydın" dedi.
"Yarın Nevruz Bayramı değil mi?" Kaplumbaga "Evet" dedi. "Yaşasın!" dedi
tırtıl. Kış bitiyor. Yanlarında uyuyan tavşan uyandı. Ne oluyor? Neden
bu kadar mutlusunuz? Tırtıl "Yarın Nevruz Bayramı!" Kaplumbaga "A-
h evet! Kaplumbaga bahar nevrüzlara başlar, derken kirlangic ağ-
acın altına konar. Herkese günaydın diyerek öter. Nevruz Bayramı ge-
liyor diye sıcak şehirlerden geldim buraya. Herkes bir öğizden h-
os geldin diyorlardı. Seni çok ama çok özlemişiz. Kirlangic'ta bende si-
zi ve buraları çok özlemişim dedi. Şimdi biraz etrafı dolayayım
bakalım ne değişiklikler olmuş. Bende Nevruz Bayramı için hazırlıklar
dedi tavşan, tavşan hoplaya zıplaya gitmişti. Öyle güzel olmuş ki
ki ısı, ısı her yer tertemiz çok güzel hazırlanmıştı. Ve sonra Ak-
şam oldu. Tırtıl hiç yatamadı bir sağa bir sola dönüp duruyordu. Ya-
rın için. Tavşanda güzel hazırladımı hazırlamadımı diye düşün-
üyordu. Kaplumbaga Nevruz nasıl gelecek diye merak edip duruyordu.
Kirlangic ise o daldan bu dala uçuş duruyordu. Ve eli sonunda
sabah oldu herkes çok mutluydu Nevruz Bayramı herkesin düşündüğü
nden daha güzel geçti ve mutlu son.

Sevgili öğrenciler paranın icadını anlatan bir hikaye yazınız.

YENİ İCADIMIZ

PARA

-Günlerden bir gün bir adam gelmiş demiş ki bende cüzdan bir sürü sende de silgi bir sürü var. gel bunları takas edelim demiş. Adam gülmüş ha ha ha bu devirde takas mı kaldı demiş. Adam da demiş ki ben o zaman nasıl bir şeyleri bir yere koyucam demiş. Sonra demiş ki para var onunla alışveriş yap demiş. Sonra o adam onu almış paraların yanına götürmüş. ve Lidyalılarda para olduğunu herkes duymuş ve herkes bundan sonra parayla alışveriş yapıp herkes Lidyalılara hayran kalmış.

Medine
Çakmak

Tarihi Güzellikler

İstanbul ilinde yer alan,
Tarihi eserdir Galata Kulesi
Önce bir zindanmış
Eski yıllardan belli

Karabük'ün gözdesi
Safranbolu Evleri
Tarihi bir mekandır
Ne güzeldir oranın güzelliği

Herkes tarafından bilinir
Ulu'dur Camisi
Bursa iline ait
Tarihi eserlerden bir tanesi

Bundan yüzyıllar önce
Uratular yapmıştır.
Hala ayakta duran
Tarihi bir mekandır.

Hicran
Akkartal
51A
164

TARİHİ GÜZELİKLER

Antep'te Antep Kalesi,
Karabük'te Safranbolu Evleri,
İstanbul'da tabiki en önemlisi
İste Kız Kulesi.

Bursa'da Cumalıkızık Köyü,
Konya'da Gatalhöyük Antik Kenti,
İzmir'de Efes Antik Kenti,
Bunların hepsi tarihi mekanların örnekleri.

Adıyaman'da Nemrut heykelleri,
İste Antalya'da Aspandos Tiyatrosu,
Taş Köprü'sü Adana'da
Bütün tarihi yerlerimiz burada.

TARİHİ GÜZELİKLER

TURIST REHBERİYİM

Evet arkadaşlar bugün size İstanbulu gezdireceğim ilk olarak tarihi eserleri gezdireceğim ilk olarak top kapı Sarayını anlatacağım genıştır şehri İstanbuldur Türkiyede olanlar mutlaka gezerler top kapı sarayını İstanbullular hep gezerler şimdide arkadaşlar Süleymaniye camiyi gezdireceğim mimar sinanın eseridir. O da İstanbuldadır mimar sinanın kalfalık eseridir. Ve şimdide öbürüne geçtik oda şehzade baki camidir Mimar sinanın eseridir. Çiraklık eseridir. ve baya büyüktür. Mimar sinanın bir camisi daha vardır. Ve buda sultan ahmet camisidir. Bu camiye mavi camide denir. Mavi cami çok geşilir. Şimdide ayasofya ya geseceğiz. Çok güzeldir ayasofya ve çok geşilir. Şimdide kiz kulesine geldik. Kiz kulesinin çok güzel bir hikayesi vardır beyenilir. Kısa ve özet olarak kuleye kız hapsederler. Şimdide Galata kulesine geçtik. Çok güzelidir. Gezeni çoktur. Siz hariç başka turistlerde gelir. Şimdi arkadaşlar her yer biti gezecek yer kalmadı tavsiye ederimki Erzurumda gidin, görün güle güle.

TURIST ZİYARETİ

Merhaba arkadaşlar, sizlere Erzurumu anlatacağım. Öncelikle sizlere Erzurumun meshur yemeklerini yedireceğim ilk önce Gag kebabi, sonra kadayıf dolması yedireceğim. Garson gelirmisin bizlere bizlere Gag kebabi ve Kadayıf Dolması getir Ooo işte yemekler geliyor. Haydi buyrun yiyelim. Mmm harika olmuş çok beğendik. Haydi kalkalım sizleri şimdi ise biraz dolastıracağım. Şimdi öncelikle sizlere Gifte minareli medrese çok güzel ve en güzel tarihi eserlerimizden 1 tanesidir. Sıra plandöken Dağındayım ve bu da en güzel doğal karlıklardan 2. 'sidir. Umarım beğenmişinizde Erzurumun güzelliklerini...

Sevgili öğrenciler Anadolu Uygarlıkları ile ilgili bilgi kartları hazırlayınız.

<u>Urartular</u> * Başkentleri Tuşba (Van) dır. * Ölümden sonraki Hayata inanmışlardır. * Ölülerine kaya mezar yapmış ve ölülerini değerli eşyalarıyla gömmüşlerdir. * Tarım ve Hayvancılıkla geçinmişlerdir. * Samran adı verilen su kaynakları inşa etmişlerdir. * Maden işçiliği ve ticaretle ustalaşmışlardır. Van kalesi urartulardan kalan en önemli eserdir.	<u>Frigler</u> * Kraları midas'tır. * Başkentleri Gerduen (Ankara) dır. * En önemli tanrıları Kibel (Bereket tanrısı) dır. * Tepe mezarları tümülüs'tür. * Kilim halıları tapates'tir. * Maden işçiliğinde ileri gitmişlerdir.
<u>İyonlar</u> * İyonların belli bir başkenti yoktur. * İzmit, efes, milet ve foça'da şehir devletleri halinde yaşamışlardır. * Bilim, Astronomi, Tıp ve Felsefe alanında ilerlemişlerdir. * Artemis tapınağını inşa etmişlerdir. * Tales, Pisagor - Matematik * Hipokrat - Tıp * Diyojen - Felsefe	<u>Lidyalılar</u> * Başkentleri Sardes (Manisa) dır. * Çok tanrılı inançları vardır. * Parayı ilk icat eden uygarlıktırlar. * Tarihteki ilk ticaret yolu olan kral yolunu yapmışlardır. * Ticaretle uğraşmışlardır. * Orduları paralı askerden oluşmaktadır.
<u>Hititler</u> * Devletleri rahip - kral yönetirdi. * Başkentleri Hattuşaş - Çorum'dur. * Kraliçelerine Tawananna derler. * Onların devlet işleri pankus denilen mecliste konuşulur. * Tanrılarına hesap verme amacıyla Anai adlı yıllıklar tutarlardı.	

Merhaba Sevgili Arkadaşım;

İlk önce kendimi tanıtır konuya geçmek istiyorum. Ben 7. Sınıfa giden bir kız öğrenciyim. Sana sosyal bilgiler dersi ile ilgili bilgi vermek istiyorum. Sosyal bilgiler dersinde çok şey öğreneceksiniz ama ben size tek bir uygarlığı söyleyeceğim. Uygarlığı sana zaten sosyal öğretmenim söyleyecektir. Neyse ben sana **Sümerlileri** söylemek istiyorum. Sümerler Mezopotamya'da kurulmuş ilk uygarlıktır. Sümerlerin belirli bir başkentleri yoktur. Size adı verilen şehir devletlerinde yaşamışlar. Ah az daha unuttuyordum! Ur, Uruk, Kiş ve Lagas önemli şehirleridir. Sümerlerin kralına **Patesi** denilirdi. Hi birde **Zigurat** adı verilen tapınaklar yapmışlardır. Ziguratların en üst katını **Pasathane** yani gözlemevi olarak kullanmışlar ve buradan gök cisimlerini incelemişlerdir. Yazıyı icat etmişlerdir. Birde yazının bulunması **tarihin başlangıcı** olarak kabul edilir. Bu Sümerliler tekerleği icat etmişlerdir. Ay yılı esaslığı yani gerçek **takvimi** bulmuşlardır. Üçgenin iç açıları 180° 'dir. Üçgenin iç açılarının toplamını Sümerler bulmuştur. Astronomi gök bilimi ve geometrik'de en önemli çalışmayı yapmışlardır. İşte bu kadar değil. Bana göre bu bilgileri unutmaya önce sınıfta çıkacak o zamanlar çok zorlanmıştım şahsen ben belki sende zorlanırsın. Seni belki yormuş olabilirim ama öğrenmen lazım şimdi sana hititleri anlatacağım. Hititlerin kralı hem **din adamı, asker yöneticidir**. Kraliçelerin adı **Tavannanadır**. Başkentleri **Pankuş** meclisi'dir. **Annalar** yani tarafsız tarih yazıcılığı. Hititlerin çok tanrılı inanışları vardır. Hi birde onlar yani Hititler **Çivi yazısını ve Hiyografik yazısı** resim yazısı resim çizme. Arkadaşım aslında yazım bitirde sana birşey daha söyleyeceğim mısır ile hititler arasında bir anlaşma geçmiş o anlaşmanın adı da **kadeş anlaşmasıdır**. Neyse şimdi görüşmek üzere bay bay...

Siir

MEZOPOTAMYA

Mezopotamya uygarlıkları,
iki nehir arasındadır,
Ve bunlardan bazılarıdır.
Babil, Sümer, Asurlardır.

BABİLLER

Babiller, Fırat Nehri kenarında.
Kurulmuş bir uygarlıktır.
Babillerin hüküm sürdüğü toprakta
Irak devleti bulunmaktadır.

SÜMERLER

Sümerler Mezopotamya'da,
Kurulmuş ilk uygarlıktır.
Site adı verilen
Şehir devletinde yaşamışlardır.

İYONLAR

Ege'nin kıyıları,
Eski'den İyonya'dır.
İzmir, Foca, Efes'te.
Özgür Şekilde yaşamışlardır.

= UYGARLIKLAR =

Babil kralı babilî yurdu

Artık burası dedi halkın yurdu

Babil kralı karısına asma bahçeyi sundu

Asma bahçe herkesin gözü gibi korundu.

Lidyalılar parayı buldu

Bu artık takasın sonuydu

Gidilen yol ticaret yoluydu

Artık para uygarlıkların koluydu

Frigler Gordiön'de yuruldu

Frig sayesinde tarım esyaları korundu

Artık kötüler tarıma zarar vermekten yoruldu

Fibula denilen aengelli iğne bulundu.

Mezopotamya'da Fırat ortası

uygarlıkların belli oldu rotası

uygarlıkların tarımda sıfırdır hatası

Balık için değil tarım için oltası

YAZININ BULUNUŞU

Merhaba arkadaşlar, Benim ismim Ludi ngurra. Sumer topraklarında dünyaya geldim. Şehrimizin önemli eserlerinden biri olan Zigurrat'ta görev yapıyorum. Zigurrat dediğimiz bu bina 7 katlı, olup üst katlarını gözlem evi, ibadethane ve eğitim merkezi olarak kullanıyoruz ve alt katları daha geniş olduğu için depo olarak kullanıyoruz.

Bundan birkaç yıl önce başımdan geçen bir olayı anlatmak istiyorum.

"Zigurrat'ın alt katlarında görev yapıyordum. Daha yeni olduğum için bu işi bilmiyordum. Ve gelen kuvvaller kimin olduğu belli olmadığı için çok zorlanıyordum. Ve bir gün korktuğum başıma gelmişti. Bir anlığına döştüğüm bir kuta yüzden depodaki kuvvalleri karıştırmıştım. Bu yüzden kuvvallerin yerine işaret koymaya karar verdim. Ve bu iş sayesinde artık kuvvaller karışmıyor sahiplerine ulaşıyor. Bu bulduğum işaretlere Givi yazısı ismini koymuştum.

Bunu gören diğer insanlar bu yazı ağıdını öğrenmeye başlıyordu. Ve bu sayede Givi yazısı insanlık tarihine geçmeye başladı.

Ek- 5. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Görüşmeyi Yapan Kişi:

Görüşülen Kişi

Görüşme Tarihi

Görüşmenin Başlama Saati

Görüşme Süresi

Görüşmenin Bitiş Saati:

Merhaba,

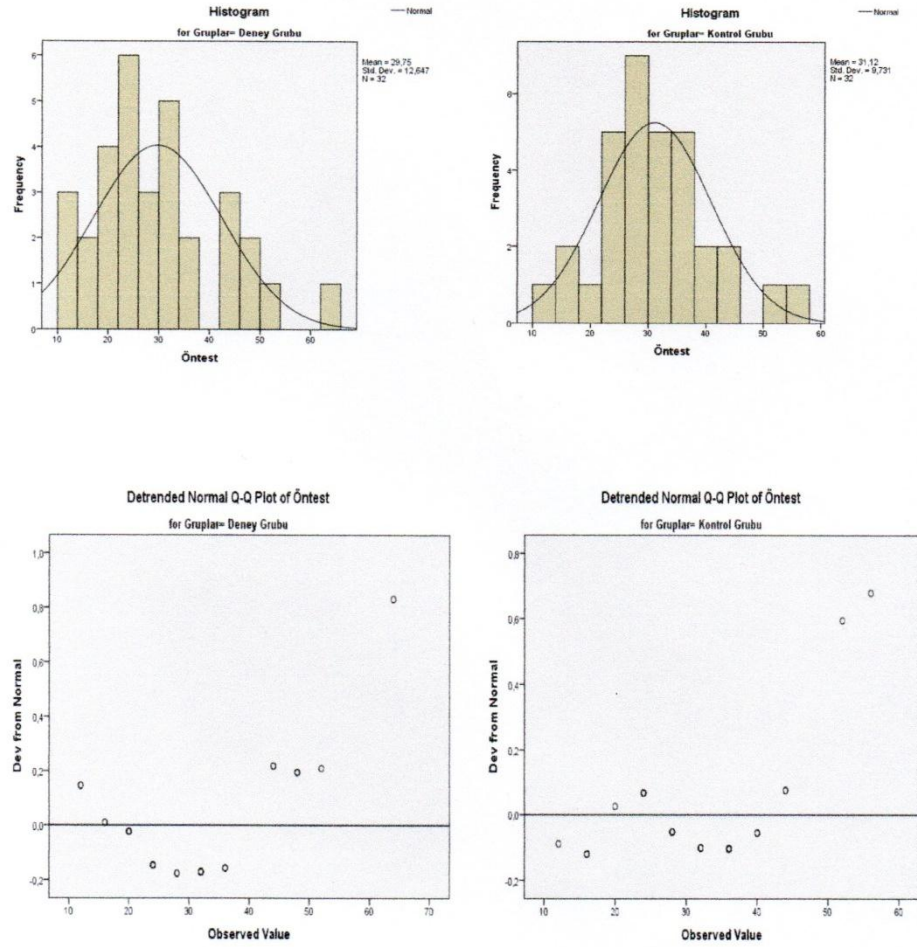
Bu görüşmenin amacı, senin Öğrenme Amaçlı Yazma Etkinlikleri ile yürütülen sosyal bilgiler ders sürecine yönelik görüşlerini öğrenmektir. Sana yöneltilen soruların doğru ve yanlış cevapları yoktur. Sana yöneltilen sorulara içtenlikle cevap vermen benim için büyük önem arz etmektedir. Seninle görüşmeye başlamadan önce birkaç hususu belirtmek istiyorum. Görüşme sonucu elde ettiğimiz bilgiler sadece araştırma amacı ile kullanılacaktır. Görüşme sonucunda elde ettiğimiz bilgiler, raporlaştırma sürecinde kullanılırken ismin kesinlikle belirtilmeyecektir. Görüşmenin yaklaşık 15-20 dakika süreceğini tahmin ediyorum.

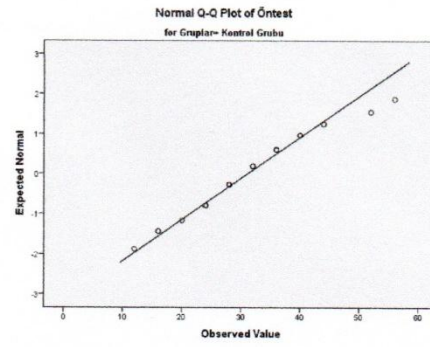
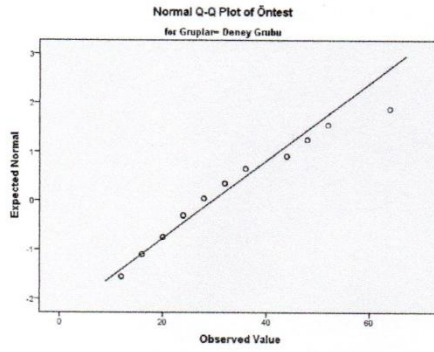
- ❖ Senin için de bir sakıncası yoksa görüşmeyi kaydetmek istiyorum?
 - ❖ Görüşmeye başlamadan önce söylemek ya da sormak istediğin herhangi bir şey var mı?
 - ❖ Görüşmeyi kabul ettiğin için teşekkür ederim.
 - ❖ Eğer hazırsan görüşmeye başlamak istiyorum.
1. ÖAY Etkinlikleri ile yürütülen derslerdeki uygulamalar sana göre sosyal bilgiler dersinin işleniş biçiminde farklılık oluşturdu mu?
 2. ÖAY Etkinliklerinin diğer derslerinizde de kullanılmasını ister misin? Neden?
 3. ÖAY Etkinliklerine dayalı yürütülen derslerde en çok sevdiğin etkinlik (ler) ve sana zor gelen sevmediğin etkinlikler nelerdi?
 4. ÖAY Etkinlikleri ile yürütülen ders sürecinin senin sosyal bilgiler ders başarısına etkisi hakkında neler düşünüyorsun?
 5. ÖAY Etkinlikleri ile yürütülen ders süreci senin sosyal bilgiler dersine karşı ilgi ve tutumunda bir değişiklik yarattı mı? Neden?

Görüşme sona ermiştir. Zaman ayırdığın için çok teşekkür ederim. 😊

Ek- 6. Kùltür Ve Miras Ünitesi Akademik Başarı Testi' nden Elde Edilen Verilerinin Normallik Testi Analiz Sonuçları

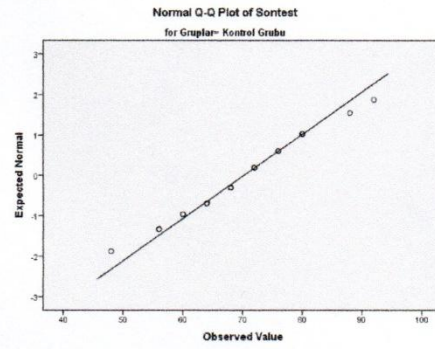
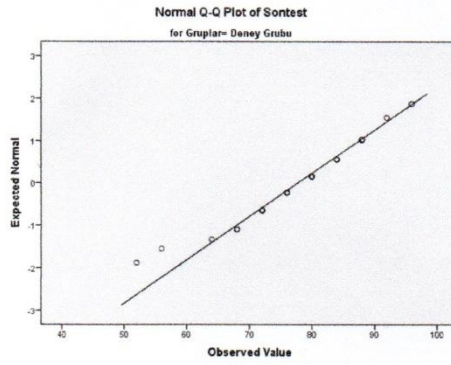
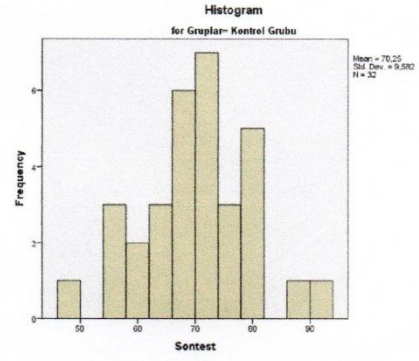
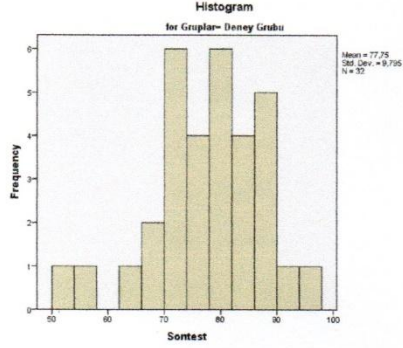
Kùltür ve Miras Ünitesi Akademik Başarı Testi 'nin Ön Test Histogram Grafikleri,
Normal Q- Q Plot Grafikleri, Detrended Q- Q Plot Grafikleri

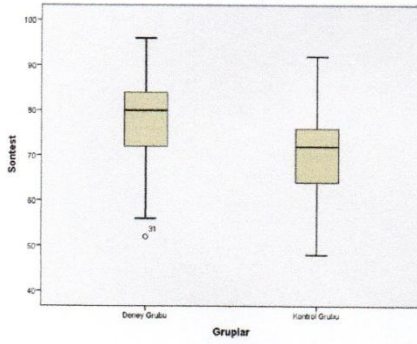
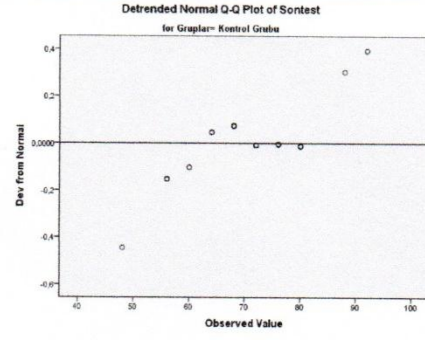
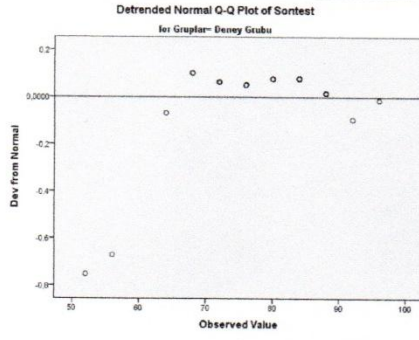

Kültür ve Miras Ünitesi Akademik Başarı Testi ön test Histogram Grafikleri, Normal Q- Q Plot Grafikleri, Detrended Q- Q Plot Grafikleri incelendiğinde verilerin normale yakın bir dağılım gösterdiği görülmüştür.

**Kültür ve Miras Ünitesi Akademik Başarı Testi 'nin Son Test Histogram Grafikleri,
Normal Q- Q Plot Grafikleri, Detrended Q- Q Plot Grafikleri**

Kültür ve Miras Ünitesi Akademik Başarı Testi son test Histogram Grafikleri, Normal Q- Q Plot Grafikleri, Detrended Q- Q Plot Grafikleri incelendiğinde verilerin normale yakın bir dağılım gösterdiği görülmüştür.

EK-7. İlgili Literatürde ÖAY ile İlgili Yapılan Çalışmalar ve Elde Edilen Sonuçlar

Tablo 20. (devamı)

Biber (2012)	Yazmaya Dair Algı Öğrenme Amaçlı Yazma Etkinliklerini Uygulama Düzeyi	Çalışmasında öğretmenlerin yazmayı öğrenciler için etkili bir öğrenme aracı olarak gördüklerini ve yazmanın bilgilerin kalıcılığını artırdığı görüşünde olduklarını, fakat öğretmenlerin derslerinde genellikle geleneksel yazma uygulamalarına yer verdiklerini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğretmenlerin derslerinde ÖAY etkinliklerini kullanmamalarını veya çok az kullanmalarını ÖAY etkinliklerinden haberdar olmamalarından kaynaklandığını dile getirmiştir.
Özyurt (2011)	Kavram Öğrenme	Çalışmasında çoklu yazma etkinliklerinin kullanıldığı deney grubundaki öğrencilerin geleneksel yöntemleri (soru- cevap- düz anlatım) kullanan kontrol grubundaki öğrencilere göre ‘Canlılarda Üreme, Büyüme ve Gelişme’ ünitesindeki kavramları öğrenmede daha başarılı olduğunu tespit etmiştir.
Bahadır (2011)	Tutum Akademik Başarı Bilimsel- Okuryazarlık	Çalışmasında işbirlikli temelli bilimsel mektup yaklaşımı ile işbirlikli öğrenme yaklaşımının kullanıldığı deney grubundaki öğrencilerin geleneksel öğretim yaklaşımının kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinden daha başarılı olduğunu, ayrıca işbirlikli bilimsel mektup yaklaşımı ile işbirlikli öğrenme yaklaşımını kullanan öğrencilerin maddenin halleri ve ısı ile ilgili kavramları daha kolay anladığını tespit etmiştir.
Demirbağ (2011)	Akademik Başarı Yazma Becerisi Modsal Betimleme Kullanma Becerisi	Çalışmasında Argümantasyon Tabanlı Bilim Öğrenme ile birlikte verilen modsal betimleme eğitiminin; öğrencilerin fen akademik başarılarına, yazılı argüman oluşturma kalitelerine, modsal betimlemeleri etkili kullanma becerilerine ve dili daha etkili kullanma yeterliliklerine olumlu yönde etki ettiğini tespit etmiştir.
Öğdük (2011)	Akademik Başarı	Çalışmasında farklı betimsel modları kullanarak (yazı, resim, grafik, formül) yazılan ÖAY etkinliklerinden olan mektubun akademik başarıyı artırdığını tespit etmiştir.
Duymaz (2011)	Akademik Başarı	Çalışmasında geleneksel yöntemle karşılaştırıldığında analogi içeren yazma etkinliklerinin öğrenme sürecini olumlu yönde etkilediğini tespit etmiştir.

Tablo 21. (devamı)

Uzoğlu (2010)	İletişim Kurma Becerisi Yorum Yapma Becerisi Öğrenme Hatırlama Akademik Başarı	Çalışmasında iki defa yazma etkinliği gerçekleştirmenin, bir defa yazma etkinliği gerçekleştirmeye göre öğrenci başarısı üzerinde daha etkili olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca yazma türlerini karşılaştırdığında mektup yazma etkinliğinin özet yazma etkinliğine göre öğrenci başarısı üzerinde daha etkili olduğunu; şiir yazma etkinliği ile özet yazma etkinliği arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığını tespit etmiştir. Öğrencileri ile yaptığı görüşme sonucunda, ÖAY etkinliklerinin kalıcılığı, iletişim becerilerini ve öğrencilerin yorum yapma becerilerini artırdığını tespit etmiştir.
Yeşildağ (2009)	Öğrenme Üzerinde Etki Modsal Betimlemeleri Kullanma Düzeyleri	Çalışmasında çoklu modsal betimlemeleri kullanarak oluşturulan ÖAY etkinliklerinin öğrencilerin modern fizik konularını öğrenmelerine etkisini, öğrencilerin farklı modsal betimlemeleri ne kadar kullandıkları ve hangilerini önemli gördüklerini, öğrencilerin hazırlamış oldukları yazma etkinliklerinin akademik başarıya etkisini araştırmıştır. Araştırma sonucunda çoklu modsal betimlemeleri içeren yazma etkinliklerinin (poster) öğrencilerin fen konularını öğrenmelerini kolaylaştırdığını, neleri bilip neleri bilmediklerinin farkına varmalarını sağladığını, öğrencilerin bu yazma etkinliklerinde en çok 'metin' ve 'resmi' öğrenmeleri için önemli görüp kullandıklarını ve yazma etkinliklerinin değerlendirme boyutunda bu uygulamanın hem öz değerlendirme hem de akran değerlendirmesi için etkili olduğunu tespit etmiştir.
Yıldız (2009)	Konuları Anlama Düzeyi Akademik Başarı	Çalışmasında öğrencilerin kuantum fiziği konularıyla ilgili yazdıkları ÖAY etkinlikleriyle ilgili düşüncelerini incelemiş ve bu etkinliklerin bilimsel bilginin uzun süreli kalıcılığını sağladığını, anlaşılması zor soyut konuların öğrenilmesine yardımcı olduğunu tespit etmiştir.
Atila (2008)	Akademik Başarı	Çalışmasında farklı betimleme modlarıyla hazırlanan ÖAY etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığını tespit etmiştir.
Atasoy (2005)	Tutum Matematiksel İletişim Kavram Öğretimi	Çalışmasında öğrencilerin öğretmenleri ve arkadaşları ile etkileşime girerek yazdıkları günlükleri kullanmanın öğrencilerin sınıf içindeki matematiksel iletişimlerini artırdığını, yazma etkinliğinin öğrencilerin matematiğe ve yazmaya karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağladığını tespit etmiştir.

Tablo 22. (devamı)

Günel, Atila & Büyükkasap (2009)	Akademik Başarı	Çalışmalarında öğrenciler tarafından belirli betimleme modlarını kullanmanın zorunlu olduğu mektup yazan grubun betimleme modlarının seçiminde serbest olan ve yalnızca betimleme modlarını kullanarak mektup yazan gruba göre daha başarılı olduğunu tespit etmişlerdir.
Günel, Kabataş-Memiş & Büyükkasap (2014)	Akademik Başarı	Çalışmalarında ilköğretim 6. Sınıf öğrencilerine ve öğretmenlerine analogi içeren mektup grupların; öğretmene analogi içeren mektup yazan gruplara göre akademik açıdan daha başarılı olduklarını tespit etmiştir. Ayrıca öğrencilerin farklı muhataba yönelik ÖAY etkinliği yapmalarının öğrenmeyi olumlu yönde etkilediğini tespit etmişlerdir.
Günel, Uzoğlu & Büyükkasap (2009)	Akademik Başarı İletişim Kurabilme Becerisi Yorum Yapabilme Becerisi Hatırlama	Çalışmalarında ÖAY etkinliklerinden olan mektup yazma etkinliğini gerçekleştiren grubun özet yazma etkinliğini gerçekleştiren gruba göre akademik olarak daha başarılı olduklarını tespit etmişlerdir. Ayrıca mektup yazma etkinliğini gerçekleştiren grubun iletişim becerileri, yorum yapabilme becerileri ve hatırlama düzeylerinde artış olduğunu da tespit etmişlerdir.
Özturan- Sağır (2010)	Kavram Öğretimi Tutum Dili Etkili Kullanma Becerisi Kalıcılık	Çalışmalarında öğrencilerle yaptığı görüşme sonuçlarına dayanarak bilgilendiren ve teşvik edici yazma etkinliklerinin kavram öğretiminde etkili olduğunu; bu etkinliklerin öğrencilerin derse karşı ilgisini ve dili etkili kullanma becerilerini artırdığını; kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmeye destek olduğunu tespit etmişlerdir.
Yıldız & Büyükkasap (2011a)	Anlama Düzeyi Akademik Başarı	Çalışmalarında fen bilgisi öğretmenliği bölümü okuyan öğrencilerin modern fiziğe giriş dersinde <i>fotoelektrik</i> olayını anlama düzeylerinin düşük olduğunu, ÖAY etkinliklerinden olan mektup yazma etkinliği ile bu konunun anlaşıldığını ve bu etkinliğin öğrencilerin akademik başarısını artırdığını tespit etmişlerdir.
Yıldız & Büyükkasap (2011b)	Anlama Düzeyi Akademik Başarı	Fen bilgisi öğretmenliği bölümü okuyan öğrencilerin modern fiziğe giriş dersinde <i>Heisenberg Belirsizlik İlkesini</i> anlama düzeylerinin düşük olduğunu; ÖAY etkinliklerinden olan mektup yazma etkinliği ile bu konunun anlaşıldığını ve bu etkinliğin öğrencilerin akademik başarısını artırdığını tespit etmişlerdir.

Tablo 23. (devamı)

Eker & Coşkun (2012)	Akademik Başarı Kalıcılık	Çalışmalarında sosyal bilgiler dersi konularının öğretiminde ders günlüğü etkinliğinden yararlanmanın öğrencilerin akademik başarılarını ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığını artırdığını tespit etmişlerdir.
Uzoğlu & Gürbüz (2013)	Kavram Yanılgısı	Çalışmalarında ÖAY etkinliklerinden olan mektubun Fen ilgisi öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin ısı ve sıcaklık ile ilgili kavram yanılgılarını ortaya çıkarmada etkili bir yöntem olduğunu tespit etmişlerdir.
Erduran –Avcı & Akçay (2012)	Öğretmen Görüşleri	Çalışmalarında fen- teknoloji öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerin, genellikle yazma etkinliği olarak not tutturmayı kullandıklarını ve farklı yazma etkinliklerini kullanmamaların sebebi olarak da farklı yazma etkinliklerini bilmediklerini veya bu etkinliklere karşı önyargılı davrandıklarını tespit etmişlerdir.
Uzun & Alev (2013)	Akademik Başarı	Çalışmalarında 10.sınıf fizik dersi enerji ünitesinde yer alan konuların öğretiminin ÖAY etkinlikleri kullanılarak yapılmasının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığını tespit etmişlerdir.
Akçay –Akçay & Özyurt (2014)	Akademik Başarı Kavram Öğretimi	Çalışmalarında canlılarda üreme büyüme ve gelişme ünitesinin öğretiminde ÖAY etkinliklerinden yararlanmanın kavram öğretimini kolaylaştırıp, akademik başarıyı artırdığını tespit etmişlerdir.
Öztürk & Günel (2015)	Öğretmen Algıları	Çalışmalarında ÖAY etkinliklerine karşı öğretmenlerin algılarını ortaya çıkarmak amacıyla uygulanan anket sonucuna göre; öğretmenlerin yazmayı faydalı bir eğitim aracı olarak gördüklerini, öğrenmeye katkı sağladığını ve sınıf ortamında kullanılmasının yararlı olacağını, fakat bu etkinliklerin kullanımının sınırlı düzeyde olduğunu ortaya çıkarmışlardır.
Daşdemir, Cengiz & Uzoğlu (2015)	Bilimsel Tutum Akademik Başarı	Çalışmalarında ÖAY etkinliği olan mektubun 7.sınıf öğrencilerinin fen bilgisi dersi akademik başarılarına ve öğrencilerin bilimsel tutumlarına etkisini incelemiştir. Yaptıkları çalışma sonucunda mektup yazma etkinliğinin başarıyı artırmada küçük bir etkiye sahip olduğunu, tutum ölçeği sonuçlarına bakıldığında ise deney ve kontrol grupları arasında bilimsel tutum açısından anlamlı bir farkın olmadığını tespit etmişlerdir.
Bozat & Yıldız (2015)	Akademik Başarı	Çalışmalarında 5.sınıf yaşamımızdaki elektrik ünitesinin öğretiminde ÖAY etkinliği olan mektubun kullanılmasının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığını tespit etmişlerdir.

Tablo 24. (devamı)

Öztürk, Öztürk & Işık (2016a)	Öğretmen Görüşleri	Çalışma ilköğretim bölümünde farklı lisanslarda eğitim alan öğretmen adaylarının ÖAY etkinliklerine karşı bakış açılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda öğretmen adaylarının ÖAY etkinliklerini faydalı bulmalarına rağmen derste geleneksel yazma yöntemlerini kullanmayı düşündükleri tespit edilmiştir.
Öztürk, Öztürk & Işık (2016b)	Öğretmen Görüşleri	Çalışmalarında ortaokul matematik öğretmenlerinin yazma ve yazma etkinliklerine karşı bakış açılarını belirlemek için hazırladıkları anket ve yazılı görüş formları sonuçlarını değerlendirerek; öğretmenlerin yazmayı faydalı bir öğretim aracı olarak gördüklerini, fakat geleneksel yazma yöntemleri ile sınırlı kaldıklarını tespit etmişlerdir.
Erol, Akçay, Bayram & Kapıcı (2016)	Akademik Başarı Kavram Öğrenme Bilimsel Süreç Becerisi	Çalışmalarında 8.sınıf asit- baz konusunun öğrenilmesinde farklı ÖAY etkinliklerini kullanmanın geleneksel yöntemlere göre akademik başarıyı artırdığını, kavramların öğrenilmesini kolaylaştırdığını ve öğrencilere bilimsel tutum becerileri kazandırdığını tespit etmişlerdir.
Doğan & İlhan (2016)	Öğretmen Görüşleri	Bu çalışmada fen ve teknoloji dersinde ÖAY etkinliği olan mektup kullanımı ile ilgili öğretmen adaylarının görüşleri alınmıştır. Anket sonuçlarına göre öğretmen adayları yazma etkinliklerinin bilginin kalıcılığını artırarak öğretimi aktif hale getirdiğini dile getirmiştir.
Daşdemir (2017)	Akademik Başarı Eleştirel Düşünme Becerisi Tutum	Çalışmasında sınıf öğretmenliği bölümü okuyan öğrencilerin <i>Hareket</i> konusunda ÖAY etkinliği olan mektup yazma etkinliğini gerçekleştirmelerinin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığını, fakat mektup yazma etkinliğinin öğrencilerin fizik dersine olan tutumuna ve eleştirel düşünme becerilerine etkisinin olmadığını tespit etmiştir.
Yeşildağ Hasaıcebi, Koçak, Köksal, Seven (2017)	Akademik Başarı	Bu çalışmada ÖAY etkinliklerinden olan şiir yazma ve broşür hazırlamanın modern fizik konularını öğrenmede etkisi karşılaştırma yapılarak araştırılmıştır. Çalışma sonucunda şiir yazan grubun başarısının broşür hazırlayan grubun başarısından fazla olduğu tespit edilmiştir.
Mason & Boscolo (2000)	Kavramsal Değişim	Bu çalışmada fotosentez yapan bitkiler ünitesinde ÖAY etkinliklerini gerçekleştiren öğrencilerin ünite içerisindeki kavramları daha iyi anladıklarını ve öğrencilerin kendi bilgi yapılarındaki kavramsal değişimin farkına varmalarını kolaylaştırdığını tespit etmişlerdir.

Tablo 25. (devamı)

Klein (2004)	Problem Çözme Üst Bilişsel Düşünme	Çalışmasında ÖAY etkinliklerinin problem çözme ve üst bilişsel düşünme becerilerini geliştirdiğini tespit etmiştir.
Prain & Hand (1998)	Algı	Öğrenmenin gerçekleşmesinde yazma etkinliklerinin öğrenci algılarına yönelik etkisini incelemek için yaptıkları çalışmada öğrencilerin ÖAY' ya dair algıları genel olarak olumlu olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler farklı yazma etkinliklerini eğlenceli bir öğrenme süreci olarak görmüş ve farklı yazma etkinliklerinin bilim öğrenmede olumlu bir etki yaratacağını düşünmüşlerdir.
Hand, Hohenshell & Prain (2004)	Öğrenme Plan Yapma	Bu çalışmada 10. sınıfta okuyan öğrencilerden <i>Biyoteknoloji</i> konusunu yazma etkinliklerini kullanarak 7. sınıf öğrencilerine anlatmalarını istenmiştir. Gruplar planlı/ plansız yazma ve bir defa/iki defa yazma olarak ayrılmıştır. Araştırma sonucunda yazma etkinliklerini planlayan öğrenciler plansız yazma gerçekleştiren gruba göre; iki defa yazma etkinliği gerçekleştiren gruplar bir kere yazma etkinliği gerçekleştiren gruba göre daha olumlu sonuçlar vermiştir.
Hand & Prain (2002)	Öğrenme Amaçlı Yazma Etkinliklerini Kullanma Düzeyleri	Çalışmalarında öğretmenlerin sınıflarında hangi ÖAY etkinliklerini kullandıklarını 4 yıllık bir süre boyunca incelemişlerdir. Çalışma sonunda öğretmenlerin sınıflarında genellikle broşür, kavram haritası, yaratıcı metinler, diyagram ve şiir gibi ÖAY etkinliklerini kullandığını tespit etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin yazma etkinliklerini uygulamak için uygun ortamları bulunmasına rağmen ÖAY etkinliklerini uygulamalarına dair aşamaların tanıtılmasına gereksinim duydukları tespit edilmiştir.
Günel, Hand & Gündüz (2006)	Modsal Betimleme Akademik Başarı	Bu çalışmada ÖAY etkinliklerinden özet yazma ve sunum etkinliklerinin öğrencilerin çoklu modsal betimlemeleri kullanmalarına etkisi incelenmiştir. Sunum etkinliğini gerçekleştiren grubun akademik başarısı özet yazma etkinliğini gerçekleştiren grubun akademik başarısından fazla olduğu tespit edilmiştir.
McDermott & Andrew (2009)	Modsal Betimleme Akademik Başarı	Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin kimya derslerinde gerçekleştirdikleri yazma etkinliklerinde çoklu modsal betimlemeleri kullanmalarının başarıya etkisi araştırılmıştır. Yazma etkinliklerinde çoklu modsal betimlemeleri kullanan grubun başarısının yazma etkinliklerinde çoklu modsal betimleme kullanmayan grubun başarısından daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 26. (devamı)

Rivard & Straw (2000)	Akademik Başarı Kalıcı Öğrenme	Çalışmalarında konuşma ve yazmanın fen öğretiminde başarıyı artırıp bilgilerin kalıcılığını sağladığını tespit etmişlerdir.
Tolppanen , Rantaniitty, McDermott, Aksela & Hand (2013)	Yazma Yeteneği Modsal Betimleme	Çalışmada tek bir ders üzerinden çoklu mod kullanımının öğrencilerin anlama düzeylerine etki edip etmediğinin belirsiz olduğu fakat yazma yetenekleri ile farklı çoklu modsal betimlemeleri kullanmaları arasında bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.
Hohenshell & Hand (2006)	Kavram Anlama	Bu çalışmada geleneksel olmayan yazma etkinliklerinin öğrencilerin kavram öğrenmelerine olan etkisinin, geleneksel yazma etkinliklerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.
Tynjala (1998)	Kavramsal Değişim Kritik Düşünme İletişim Becerisi	Çalışmasında ÖAY etkinlikleriyle eğitim sürecine tabi tutulan öğrencilerin geleneksel eğitim sürecine tabi tutulan öğrencilere göre öğrenme deneyimlerini daha iyi düzeyde ifade edebildiklerini, iletişim becerilerinin geliştiğini, kavramsal değişim, kritik düşünme, yeni anlayışlar geliştirme yönünden daha iyi düzeyde olduğunu tespit etmiştir.
Koçak (2013)	Akademik Başarı Kalıcı Öğrenme	Çalışmasında ÖAY etkinliklerinden mektup ve broşür hazırlayan deney gruplarının geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubundan akademik olarak daha başarılı olduğunu ve deney ve kontrol gruplarına uygulanan kalıcılık testi sonuçlarına bakıldığında deney gruplarının kontrol gruplarına göre konu ile ilgili bilgileri daha iyi hatırladığını tespit etmiştir.
Uzun (2013)	Akademik Başarı Öğrenci Görüşleri Kavram Öğrenme	Çalışmasında ÖAY etkinlikleri ile düzenlenen ders ortamının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığını, kavram öğretimi kolaylaştırdığını; öğrencilerin okuduğunu anlama, yorum yapma ve dil becerilerini geliştirdiğini tespit etmiştir.

Ek- 8. Uygulamaya İlişkin İzin Yazısı

	T.C. GAZİANTEP VALİLİĞİ İl Milli Eğitim Müdürlüğü	P-6 6-9/1
Sayı : 34659092-605.01-E.2722039	07.02.2019	
Konu : Araştırma İzin Talebi (Yıldız UÇAR)		
DAĞITIM YERLERİNE		
Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı yüksek Lisans Öğrencisi Yıldız UÇAR'ın " Öğrenme Amaçlı Yazma Etkinliklerinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi " konulu araştırma çalışma isteği kapsamında, İlimiz Şehitkamil İlçesi Aydınlar Ortaokulu 5. Sınıf Öğrencilerine yönelik araştırma çalışma isteğiyle ilgili Valilik Makamının 04.02.2019 tarihli ve 2381906 sayılı valilik oluru yazımız ekinde gönderilmiş olup konunun İlçenizde bulunan okullara duyurulması hususunda;		
Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.		
	Cengiz METE Vali a. İl Milli Eğitim Müdürü	
EKLER: Yazı ve ekleri DAĞITIM: Şehitkamil İlçe MEM	BİLGİ: Atatürk Üniversitesi	
Adres: Gaziantep Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Biriminde numarası 530 Tel: 0342 330 10 58		

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN

Adı-Soyadı	Yıldız UÇAR
Kurumu / Üniversitesi	Atatürk Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Araştırma yapılacak il(ler)	Gaziantep
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Şehitkamil ilçesi Aydınlar Ortaokulu Öğrencileri
Araştırmanın konusu	Öğrenme Amaçlı Yazma Etkinliklerinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi
Üniversite / Kurum onayı	Var
Araştırma/proje/ödev /tez önerisi	Var
Veri toplama araçları	Başarı Testi (25 adet soru)
Görüş istenen Birim/Birimler	-

KOMİSYON GÖRÜŞÜ

Bu araştırma izni isteği komisyonumuzca Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından 22.08.2017 tarihinde yayımlanan 2017/25sayılı "Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri" konulu genelge kapsamında değerlendirilmiştir. Bilimsel çalışma kapsamında bu testin Gaziantep ili Şehitkamil ilçesi Aydınlar Ortaokulu 5.sınıf öğrencileri üzerinde gönüllülük esasına göre eğitim öğretim sürecini aksatmadan uygulanması uygun görülmüştür.

Araştırmacı yapılan araştırmanın iki örneğini, çalışma tamamlandıktan sonra en geç iki hafta içerisinde Müdürlüğümüze CD'ye kayıtlı olarak vermeyi taahhüt eder.

Komisyon kararı Oybirliği ile izin verilmiştir.

KOMİSYON

(Komisyon Başkanı)

Mehmet Ali TIRYAKIOĞLU
İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

Üye

Halil İbrahim AKTAŞ
Öğretmen

Üye

Filiz DÜRRÜ
Öğretmen

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 34659092-605.01-E.2381906
Konu : Araştırma İzin Talebi
(Yıldız UÇAR)

04/02/2019

VALİLİK MAKAMINA

İlgi:Atatürk Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 22..01.2019 tarihli ve 1900024830 sayılı yazısı.

Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı yüksek Lisans Öğrencisi Yıldız UÇAR'ın " Öğrenme Amaçlı Yazma Etkinliklerinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi " konulu araştırma çalışma isteği kapsamında, İlimiz Şehitkamil İlçesi Aydınlar Ortaokulu 5. Sınıf Öğrencilerine yönelik araştırma çalışma isteği, ilgi yazıda belirtilmektedir.

Bu kapsamda Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı yüksek Lisans Öğrencisi Yıldız UÇAR'ın anket çalışma isteği, Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 22.08.2017 tarihli ve 12607291 (2017/25) sayılı genelgesi kapsamında değerlendirilmiş olup; araştırmacının, araştırmasının bitiminden itibaren 15 gün içerisinde araştırma sonuçlarını 2 kopya halinde CD içerisinde Müdürlüğümüze bildirmesi şartıyla, İlimiz Şehitkamil İlçesi Aydınlar Ortaokulu 5. Sınıf Öğrencilerine anket uygulama isteği eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde gönüllülük esasına göre uygulanması, Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosu bünyesinde oluşturulan komisyonun uygunluk raporu doğrultusunda uygun mütalaa edilmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde; Olurlarınıza arz ederim.

Cengiz METE
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
<...>

Halil UYUMAZ
Vali a.
Vali Yardımcısı

ÖZGEÇMİŞ

1990 yılında Erzurum’da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Aşkale’de lise öğrenimini ise Açık Öğretim Lisesinde tamamladı. 2011 yılında başladığı lisans eğitimini Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ana Bilim Dalında 2015 yılında birincilikle tamamladı. Aynı yıl Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı - Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı’nda yüksek lisans eğitimine başladı. 2015- 2016 Eğitim-Öğretim Yılında Gaziantep-Şehitkâmil Aydınlar Ortaokulu’na sosyal bilgiler öğretmeni olarak atandı ve bu görevine devam etmektedir.

